

BIJLAGE behorend bij raadsvoorstel inzake Nota Sportaccommodaties, raadsvergadering 4 december 2008

Sportaccommodaties in Assen 2008-2025

“Een blik in de toekomst”

rapportage

Assen, 5 juni 2008

Inhoudsopgave

	pagina
Conclusies en aanbevelingen	1
Voorwoord	1
Conclusies	2
Aanbevelingen	4
Hoofdstuk 1. Inleiding	10
1.1 Algemeen	10
1.2 Assen	11
1.3 Aanleiding	12
1.4 Leeswijzer	12
Hoofdstuk 2. Kaderstelling	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Normen, richtlijnen en ervaringsgegevens	13
Hoofdstuk 3. Sportaccommodaties 2007	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Ledentallen	17
3.3 Buitensportaccommodaties	18
3.4 Zwembaden	22
3.5 Binnensportaccommodaties	23
3.6 Bewegingsonderwijs	27
3.7 Conclusies	29
Hoofdstuk 4. Sportaccommodaties 2012	30
4.1 Inleiding	30
4.2 Ledentallen	30
4.3 Sportstimulering	30
4.4 Buitensportaccommodaties	32
4.5 Zwembaden	35
4.6 Binnensportaccommodaties	36
4.7 Bewegingsonderwijs	44
4.8 Conclusies	44
Hoofdstuk 5. Sportaccommodaties 2025	46
5.1 Inleiding	46
5.2 In-/uitbreidingslocaties	46
5.3 Sportaanbod	46

Bijlage I.	Gebruiksmogelijkheden binnensportaccommodaties	48
Bijlage II.	Locaties 2007	49
	II.I Buitensportaccommodaties	49
	II.II Speelvoorzieningen	50
	II.III Binnensportaccommodaties	51
	II.IV Onderwijsinstellingen	52
Bijlage III.	Ontwikkeling sportverenigingen	53
	III.I Onderzoek 2006	53
	III.II Ledentallen	54
Bijlage IV.	Capaciteit en benutting sportaccommodaties	58
	IV.I Buitensport	58
	IV.II Binnensport	63
Bijlage V.	Bewegingsonderwijs 2007	69
Bijlage VI.	Trends en ontwikkelingen	73
	VI.I Inleiding	73
	VI.II Maatschappelijke trends	73
	VI.III Sporttechnische ontwikkelingen	78
	VI.IV Lokale ontwikkelingen	83

Conclusies en aanbevelingen

Voorwoord

Sportstad Assen is sterk in ontwikkeling. Op het gebied van sport- en onderwijsaccommodaties speelt in Assen een groot aantal ontwikkelingen die gericht zijn op zowel een kwalitatieve als kwantitatieve verbetering van het aanbod. Hoewel een en ander belangrijk genoeg is om uitgebreid bij stil te staan, laat Assen het hier niet bij zitten.

Onder het thema “*Assen in beweging*” zijn in het collegeprogramma onder andere de volgende doelstellingen aangegeven:

- ☞ grotere deelname aan sport- en cultuuractiviteiten;
- ☞ alle kinderen laten kennismaken met een grote variëteit aan sport en cultuuractiviteiten;
- ☞ zoveel mogelijk inwoners, waaronder ouderen, chronisch zieken en mensen met een beperking, in beweging krijgen en/of houden;

Wat daarvoor gedaan wordt, betreft onder andere inzet in accommodatiebeleid:

- ☞ sportveldjes (onder andere voetbal, panna, basketball, skaten) in de wijken;
- ☞ flexibele, multidisciplinaire inzet accommodaties;
- ☞ de recreatiemogelijkheden in en om Assen uitbreiden (onder andere bij Recreatiegebied Baggelhuizen);
- ☞ onderzoek naar noodzaak en mogelijkheden (exploitatie) van een zwem- en instructiebad.

Over geheel nieuwe voorzieningen zoals een klimhal wordt nagedacht in het kader van de sportnota. Voor wat betreft de bestaande voorzieningen is het accommodatiebeleid reeds uitgewerkt in de voorliggende nota waarin op basis van een grondige analyse van de huidige voorzieningen, capaciteit en benutting is nagegaan wat voor de nabije toekomst extra benodigd is om de hoge ambities van Assen waar te maken. Want het ambitieniveau ligt hoog. Vanzelfsprekend zijn de faciliteiten via het bewegingsonderwijs voldoende en laagdrempelig toegankelijk voor kinderen en jeugd. Daarnaast worden met het voorzieningenaanbod ook die inwoners uitgenodigd die in het dagelijks leven minder geneigd zijn te bewegen. Hiertoe wordt de inzet op gemeentelijke sportstimulering verhoogd en wordt via de belangrijkste samenwerkingspartners, het verenigingsleven en bewegingsonderwijs, een toonaangevend voorzieningenniveau aangeboden. Niet alleen de georganiseerde sport maar ook de anders georganiseerde sport, de ongeorganiseerde sport en het bewegingsonderwijs kunnen in alle wijken van de stad optimaal beoefend worden in binnen- en buitensportaccommodaties alsmede sport- en spelvoorzieningen die meer dan volledig tegemoet komen aan de normen en richtlijnen die daar heden ten dage aan gesteld worden. Kortom: alles wordt gefaciliteerd waartoe Assen normatief verplicht is, er wordt zwaar ingezet op sport en bewegen in de directe omgeving en er wordt niet specifiek ingezet op het ontwikkelen van topsportaccommodaties.

Sport is immers het cement van de samenleving. Maar cement alleen is niets, dus willen we ook gaan voor de bouwstenen en voor Assen een heel goed huis voor de sport bouwen!

Conclusies

In de voorliggende rapportage is uitgewerkt hoe de bestaande gemeentelijke sportaccommodaties de komende jaren verder vorm zullen krijgen. Hiertoe zijn in hoofdstuk 2. eerst beleidsmatige kaders gesteld waarbinnen in hoofdstuk 3. vervolgens een beoordeling van de huidige capaciteit, benutting en kwaliteit van sportaccommodaties heeft plaatsgevonden. De sportinfrastructuur van Assen is goed ontwikkeld. De buitensportaccommodaties kennen een gevarieerd en kwantitatief voldoende aanbod, met uitzondering van de hockeyaccommodatie waarvan de capaciteit tekort schiet. De binnensportaccommodaties zijn goed verspreid en kennen een intensieve benutting die op een capaciteitstekort kan duiden.

In hoofdstuk 4. zijn de reeds lopende trajecten en voorgenomen plannen beschreven en is nagegaan welke aanpassingen tot en na 2012 gewenst zijn in het aanbod van gemeentelijke sportaccommodaties. Huidige planontwikkelingen wijzen erop dat tot 2012 de binnensportcapaciteit wordt uitgebreid en verbeterd, onder andere door een aantal accommodaties nieuw te realiseren en een aantal accommodaties langer in stand te houden. De aanleg van de Stadsbroekhal zal resulteren in uitgebreide breedte- en topsportvoorzieningen voor bewegingsonderwijs en verenigingssport, waarbij met name de beoogde atletiekmogelijkheden in het oog springen. Ook voor de buitensport wordt een verbetering voorgestaan waar de aanleg van voetbalkunstgras reeds is voorzien.

Een doorkijk naar 2025 wordt in hoofdstuk 5. geboden. Bepaling van de in- en uitbreidingslocaties voor woningbouw wordt bepalend voor de mate waarin en locaties waarop het aanbod van sportaccommodaties moet worden uitgebreid.

Berekeningen, trends, ontwikkelingen en overige achtergrondgegevens zijn in de bijlagen opgenomen.

De huidige situatie met betrekking tot de Asser sportaccommodaties kan verder onder andere als volgt gekenmerkt worden.

- ?? De huidige veldcapaciteit van hockeyvereniging HVA laat volgens de planningsnormen geen verdere groei van het aantal (jeugd-)leden meer toe. Uitbreiden op de huidige locatie Dijkveld i.c.m. het gezamenlijk gebruik van de honk- en softbal vereniging Pioneers is niet mogelijk binnen de huidige grenzen van het sportpark.
- ?? Indien de sporthal Johan Willem Friso Kazerne en de sporthal van Vanboeijen niet wordt meegerekend, beschikt Assen met vijf sporthallen en nul sportzalen over een sporthalcapaciteit die achterblijft met datgene wat op grond van gemiddelden kon worden verwacht.
- ?? De kwaliteit van met name de gymnastieklokalen voldoet gezien de leeftijd steeds minder aan de gebruikswensen van het hedendaagse bewegingsonderwijs en verenigingssport. Om een intensief, gedifferentieerd en multifunctioneel gebruik van gymnastieklokalen/ sportzalen te bereiken is onder andere een groter vloeroppervlak benodigd dan de voormalige standaardafmetingen.

- ?? De benutting van de gemeentelijke binnensportaccommodaties wordt over het algemeen als intensief beoordeeld. Vooral de relatief hoge verenigingsbenutting van gymnastieklokalen is opvallend omdat deze voor het beoefenen van verenigingssport toch minder geschikt zijn dan sporthallen.
- ?? De gemeentelijke binnensportaccommodaties liggen goed verspreid over de stad. Voor het bewegingsonderwijs is de huidige spreiding voor niet meer dan vijf scholen voor verbetering vatbaar aangezien zij een afstand dienen af te leggen die meer dan 750 meter bedraagt. Hoewel deze afstand het dubbele bedraagt van hetgeen voor het Asser basisonderwijs gemiddeld is, valt deze nog ruimschoots binnen de norm uit de verordening.

De reeds geplande ontwikkelingen met betrekking tot de Asser sportaccommodaties resulteren erin dat de toekomstige situatie onder andere als volgt gekenmerkt kan worden.

- ?? In 2012 zal Assen met een gepland aanbod van zes sporthallen en twee sportzalen voorop lopen in de hoeveelheid binnensportcapaciteit.
- ?? Het aanbod van speelvoorzieningen in de wijken zal zijn verbeterd dankzij de € 1.000.000 die hiervoor in 2008 extra beschikbaar is gesteld.
- ?? De onderwijsinstellingen en binnensportaccommodaties die voor het opvangen van de bevolkingsgroei in met name Kloosterveen benodigd zijn, lijken grotendeels reeds te zijn ingepland.
- ?? Bij de reeds voorgestane ontwikkelingen wordt grotendeels tegemoet gekomen aan de hedendaagse kwaliteitseisen die vanuit het bewegingsonderwijs en de verenigingssport worden gesteld aan de binnensportaccommodaties. Uitzondering hierop vormen onder andere het gymnastieklokaal aan de Venestraat, de Meander Epe en de Korpershoekhal die omwille van de spreiding, de toenemende behoefte vanuit het (basis-) bewegingsonderwijs alsmede sportstimuleringsactiviteiten tot 2012 gehandhaafd dienen te blijven.
- ?? Mogelijk zal zich voor enkele (basis-)onderwijsinstellingen wel de noodzaak voor blijven doen om conform de verordening met busvervoer de afstand tussen schoolgebouw en binnensportaccommodatie af te leggen, tenzij voldoende alternatieven gevonden kunnen worden in de vorm van bijvoorbeeld speellokalen voor de onderbouw en/of buitensportvoorzieningen.

Aanbevelingen

Naast de reeds voorgestane en geplande ontwikkelingen hebben de bevindingen uit de hoofdstukken 3. en 4. geresulteerd in de navolgende aanbevelingen.

1. AMBITIES

- A. De gemeentelijke sportaccommodaties en –voorzieningen dienen ten behoeve van het bewegingsonderwijs en de verenigingssport tenminste te voldaan aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen zoals die door de sportkoepel NOC*NSF worden gehanteerd.
- B. In het kader van sport en bewegen dienen alle Assenaren laagdrempelig toegang te hebben tot sportvoorzieningen in de directe woonomgeving die bij voorkeur gekoppeld zijn aan onderwijsinstellingen en bestaande sportaccommodaties.
- C. Door nieuwbouw en/of renovatie dient de stad verspreid over een aantal centrale locaties te gaan beschikken over multifunctionele sportaccommodaties.

2. MAATREGELEN

De voornoemde ambities kunnen met maatregelen worden waargemaakt die als volgt zijn onderverdeeld:

- 2A. maatregelen wettelijke vereisten en richtlijnen;
- 2B. maatregelen sport en bewegen;
- 2C. maatregelen multifunctionele sportvoorzieningen.

2A. MAATREGELEN WETTELIJKE VEREISTEN EN RICHTLIJNEN

- 1. Conform de wens vanuit het collegeprogramma dient de speelnorm in Assen te worden bepaald op basis waarvan onder andere de besteding van de in 2008 beschikbaar gestelde extra € 1.000.000 kan plaatsvinden. In het onderzoek dat wordt verricht, dient tevens aandacht te worden besteed aan het verbeteren van de speelvoorzieningen voor jongeren 10+ in het algemeen en voor meisjes in het bijzonder.
- 2. Doordat de huidige capaciteit tekort zal schieten wordt uitbreiding van de hockeyaccommodatie voorgestaan tot drie kunstgras wedstrijd-/trainingsvelden op een sportpark dat voldoende groeimogelijkheden biedt.
- 3. Als uitgangspunt geldt dat de huidige plannen voor het realiseren van de Stadsbroekhal, sporthal Kloosterveste, 3e cluster Kloosterveen (inclusief sportvoorzieningen) en MFA Baggelhuizen verder worden ontwikkeld en gerealiseerd. Mits hieraan wordt voldaan, zijn de navolgende aanbevelingen van toepassing.

- 3a. Na ingebruikname van de nieuw te realiseren binnensportaccommodaties in Kloosterveen/Kloosterveste kan de semi-permanente sportzaal Kloosterveen opgeheven worden evenals de Aubussonhal Vaartzijde en Gymnastieklokaal Vredeveldseweg (na 2011).
 - 3b. De Korpershoekhal, Meander Epe, Gymnastieklokaal Venestraat en de Aubussonhal Kerkhofzijde dienen tenminste tot 2012 te worden gehandhaafd.
 - 3c. Sporthal Peelo dient te worden uitgebreid met een vijfde en zesde kleedruimte.
 - 3d. Ten behoeve van PrO Assen dient op de kortst mogelijke termijn een sportzaal met één zaaldeel te worden gerealiseerd bij voorkeur bij de nieuwe huisvesting van PrO Assen (meest wenselijk) of als onderdeel van de MFA Pittelo.
 - 3e. Ter vervanging van de Korpershoekhal en gymnastieklokaal Venestraat dient na 2012 een nieuwe sporthal te worden gerealiseerd in het centrumgebied.
4. Voor het voeren van een vraaggericht en anticiperend (sport-)accommodatiebeleid is het van belang te beschikken over inzicht in de ontwikkeling van de mate waarin en wijze waarop de capaciteit wordt benut. In dit verband wordt aanbevolen dat er structureel periodieke monitoring en analyse plaatsvindt van:
- ?? ledentallen sportverenigingen;
 - ?? benutting sportaccommodaties;
 - ?? wachtlijsten instructiezwemmen;
 - ?? relevante beleidsontwikkelingen;
 - ?? demografische gegevens.
5. De ontwikkeling van de leerlingenaantallen in basis- en voortgezet onderwijs alsmede de verplaatsingen van de betreffende onderwijsinstellingen dienen structureel in beeld te worden gebracht om medebepalend te zijn voor keuzes over:
- ?? welke binnensportconfiguratie voor Assen minimaal noodzakelijk is;
 - ?? de wijze waarop deze configuratie over Assen verspreid dient te zijn.

2B. MAATREGELEN SPORT EN BEWEGEN

- 1. Hoewel op basis van de planningsnormen niet strikt noodzakelijk, wordt aanbevolen dat iedere voetbalvereniging in Assen de beschikking krijgt over kunstgras, in de vorm van een wedstrijdveld, pupillenveld of oefenstrook om zodoende tegemoet te komen aan de voortschrijdende kwaliteitseisen, het voorkomen van afgelastingen, het bieden van buitensportvoorzieningen voor medegebruik door onderwijs- en sportstimuleringsprogramma's maar ook als wijk-/buurtsportvoorzieningen.
- 2. Indien de reeds geplande aanleg van kunstgras is gerealiseerd, heeft alleen nog de vereniging Asser Boys van kunstgras te worden voorzien. Als uitgangspunt geldt dat deze 100 x 64 meter zal meten voor wedstrijd/-trainingsgebruik voor alle elftallen.

Met het oog op de bevolkingstoename in Kloosterveen is de gefaseerde uitbreiding van de capaciteit van FC Assen gewenst naar twee natuurgras wedstrijdvelen, twee kunstgras wedstrijd-/trainingsvelen en twaalf kleedruimten gewenst. Hiertoe dient nog te worden besloten tot realisatie van:

3. Zes kleedruimten;
4. Één kunstgrasveld.

Daarnaast wordt aanbevolen over te gaan tot realisatie van diverse (kunstgras) trapvelen c.q. oefenstroken zoals bijvoorbeeld:

5. aan de Vredeveldseweg ter plaatse van het nog te slopen gymnastieklokaal dan wel naast de kinderboerderij;
6. in Kloosterveen tussen de Boomgaard en het semi-permanente schoolcomplex;
7. in het centrum/Noorderpark ter plaatse van één van de nog te slopen onderwijsinstellingen;
8. nabij MFA Baggelhuizen.
9. De capaciteit voor met name instructiezwemmen dient onder andere aan de hand van de wachtlijsten en de beschikbaarheidsstelling van de capaciteit van De Smelt, Rob Sports en van het nog te realiseren zorgbad bij de MFA Baggelhuizen structureel te worden gevolgd zodat geanticipeerd wordt op eventueel noodzakelijk te treffen maatregelen ter verkorting van de wachtlijsten.
10. Afhankelijk van de besluitvorming over het onderzoek dat hiernaar is verricht dient rekening te worden gehouden met de eventuele realisatie van meer openluchtwater in Assen.
11. Aanbevolen wordt dat ook in de toekomst de thans gevolgde beleidslijn wordt aangehouden dat, hoewel zij hiervoor niet de verplichting heeft, de gemeente desgewenst wel behulpzaam wenst te zijn bij het vinden van faciliteiten voor het bovennormatieve bewegingsonderwijs. Als voorwaarde geldt hierbij dat eerst gestreefd wordt naar een maximale benutting van de bestaande accommodaties. Pas wanneer hiervan sprake is, wordt overgegaan tot realisatie van nieuwe voorzieningen waarbij als voorwaarde geldt dat hierbij ook medegebruik door andere partijen plaatsvindt. Een en ander dient per situatie te worden bezien.
12. Om te voorkomen dat een nieuw speellokaal met een oude inventaris niet voldoet aan de hedendaagse inrichtingsnorm voor speellokale dient bij vervangende nieuwbouw van speellokale ook de inventaris te worden vernieuwd.
13. In de verordening onderwijshuisvesting wordt ten aanzien van binnensportvoorzieningen een afstandsnormering aangehouden waarvan in de praktijk in positieve zin wordt afgeweken. Aanbevolen wordt deze kortere afstanden in de toekomstige praktijk te handhaven.

14. Het voeren van beleid gericht op sportstimulering heeft consequenties voor het te voeren accommodatie beleid. Er moet op worden toegezien, dat realisatie van de doelstellingen van beleid gericht op sportstimulering niet in de weg wordt gestaan door een gebrek aan benodigde accommodaties.

2C. MAATREGELEN MULTIFUNCTIONELE SPORTVOORZIENINGEN

1. De huidige plannen voor het verbeteren van de voorzieningen voor onder andere voetbal, atletiek en wielrennen dienen verder te worden ontwikkeld en gerealiseerd.
2. Voor zover de planontwikkeling hierin nog niet voorziet (wieleraccommodatie), dienen de stichtings- en exploitatiekosten te worden bepaald.
3. Mede met het oog op de (zeer) geringe mogelijkheden om daadwerkelijk te schaatsen op de natuurijsbaan dient onderzoek te worden verricht naar de (on-)mogelijkheden om de ijsbaan beter geschikt te maken voor skeeleren.
4. Indien wordt overgegaan tot het realiseren van een multifunctioneel centrum omvat het aanpassen van sporthal Peelo te zijner tijd mogelijk meer dan alleen een uitbreiding van kleedruimten.
5. Door onder andere te voorzien in een ruim en openbaar toegankelijk aanbod van openbare sportvoorzieningen dient de koppeling tussen onderwijs, buurt en sport te worden geoptimaliseerd.

3. INVESTERINGEN

De financiële consequenties die het opvolgen van de voorgaand geformuleerde maatregelen zal sorteren, zijn navolgend op hoofdlijnen aangegeven. Het overzicht betreft een globale raming van de investeringskosten die zich eenmalig zullen voordoen. De gespecificeerde kosten dienen te worden bepaald op basis van nader te verrichten onderzoek.

Aanbevolen wordt te besluiten voor het doen van deze investeringen, ze daartoe op te nemen in de meerjarenbegroting en ze te zijner tijd definitief vast te stellen als de uitgewerkte voorstellen worden gedaan.

Als uitgangspunt geldt dat de gepresenteerde investeringskosten:

- ~~op~~ op hoofdlijnen zijn geraamd en geen rekening houden met bijzondere omstandigheden;
- ~~ex~~ exclusief grondkosten zijn;
- ~~ge~~ gepresenteerd worden op basis van prijspeil 2008, exclusief BTW;
- ~~be~~ beantwoorden aan de richtlijnen van NOC*NSF met een hoog ambitieniveau;
- ~~van~~ van alle reeds geplande realisaties buiten beschouwing worden gelaten.

Maatregel, bedragen * € 1.000	2009	2010	2011	2012	2013
A. Wettelijke vereisten en richtlijnen					
1. Bepalen speelnorm	n.t.b.				
2. Uitbreiding kunstgrasvelden HVA				n.t.b.	
3. Realisatie binnensportvoorzieningen in Stadsbroekhal, sporthal Kloosterveen, 3e cluster Kloosterveen en MFA Baggelhuizen	reeds voorzien				
3a. Opheffen / herbestemmen huidige binnensportvoorzieningen Kloosterveen en Vredeveldseweg					n.t.b.
3b. Instandhouden Korpershoekhal, Meander Epe en Venestraat tot 2012					n.t.b.
3c. Vijfde en zesde kleedruimte á 25 m ² sporthal Peel		100			
3d. Sportzaal (1 zaaldeel) PrO Assen			900		
3e. Sporthal (3 zaaldelen) Centrum					4.200
4. Monitoren en analyse ledentallen, benutting, wachtlijsten	continue, binnen formatie				
5. Monitoren leerlingenaantallen en verplaatsingen onderwijs	continue, binnen formatie				
Subtotaal per jaar, bedragen * € 1.000	n.t.b.	100	900	n.t.b.	4.200
B. Sport en bewegen					
1. Kunstgrasveld Asser Boys, 100 x 64 meter incl. verlichting		500			
2. Zes kleed-/was-/toiletteruimte FC Assen á 25 m ²		300			
3. Kunstgrasveld FC Assen 100 x 64 incl. verlichting 90 lux			500		
4. Kunstgras oefenstrook Vredeveldseweg			100		
5. Kunstgras oefenstrook Kloosterveen			100		
6. Kunstgras oefenstrook Centrum/Noorderpark		100			
7. Kunstgras oefenstrook Baggelhuizen		100			
8. Monitoring wachtlijsten instructiezwemmen	continue, binnen formatie				
9. Eventuele uitbreiding openluchtwater	n.t.b.				
10. Ondersteuning faciliteren bovennormatief bewegingsonderwijs	continue, binnen formatie				
11. Nieuwe inventaris bij vervangende nieuwbouw speellokalen					n.t.b.
12. Actualiseren verordening onderwijshuisvesting	2009, binnen formatie				
13. Beleidsvoornemens sportstimulering formuleren en uitvoeren	continue, binnen formatie				
Subtotaal per jaar, bedragen * € 1.000	n.t.b.	1.000	700	n.t.b.	n.t.b.
C. Multifunctionele sportvoorzieningen					
1. Realisatie bestaande plannen voetbal, atletiek en wielrennen	Reeds voorzien				
2. Wieleraccommodatie (<i>schatting</i> ¹)	4.000				
3. Aanpassing ijsbaan t.b.v. skeeleren	n.t.b.				
4. Integratie sporthal Peel in eventueel te realiseren MFA					n.t.b.
5. Koppeling B.O.S. - openbare sportvoorzieningen	n.t.b.				
Subtotaal per jaar, bedragen * € 1.000	4.000	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

¹ In 2008 wordt nader onderzoek verricht naar het programma van eisen en de investerings- en exploitatiekosten van de te realiseren wieleraccommodatie.

4. EXPLOITATIELASTEN

Bovengenoemde investeringen leiden tot jaarlijkse exploitatielasten. De kapitaallasten en de lasten van beheer en onderhoud zijn voor zover mogelijk op hoofdlijnen als volgt geprognosticeerd.

Maatregel, bedragen * € 1.000	kapitaal	beheer en onderhoud	totaal
A. Wettelijke vereisten en richtlijnen			
2. Uitbreiding kunstgrasvelden HVA	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
3c. Vijfde en zesde kleedruimte à 25 m ² sporthal Peel	6	2	8
3d. Sportzaal (1 zaaldeel) PrO Assen	61	50	111
3e. Sporthal (3 zaaldelen) Centrum	283	200	483
Subtotaal per jaar, bedragen * € 1.000	350	252	602
B. Sport en bewegen			
1. Kunstgrasveld Asser Boys, 100 x 64 meter incl. verlichting	38	0	38
2. Zes kleed-/was-/toiletruimte FC Assen à 25 m ²	18	5	23
3. Kunstgrasveld FC Assen 100 x 64 incl. verlichting 90 lux	38	0	38
4. Kunstgras oefenstrook Vredeveldseweg	8	1	9
5. Kunstgras oefenstrook Kloosterveen	8	1	9
6. Kunstgras oefenstrook Centrum/Noorderpark	8	1	9
7. Kunstgras oefenstrook Baggelhuizen	8	1	9
Subtotaal per jaar, bedragen * € 1.000	126	9	135
C. Multifunctionele sportvoorzieningen			
2. Wieleraccommodatie	260	135	395
Totaal generaal per jaar, bedragen * € 1.000	736	396	1.132

Een specificatie van de overige lasten alsmede de te genereren opbrengsten dient te worden gegeven op basis van nader te verrichten onderzoek.

Assen, 5 juni 2008

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Algemeen

Het waarborgen van een laagdrempelig toegang tot accommodaties geldt met name ten aanzien van onderwijs, sport en welzijn sinds jaar en dag als een belangrijke opgave van de lokale overheid. Dit wordt vooral ingegeven door de grote maatschappelijke waarde die deze accommodaties vertegenwoordigen en de positieve externe effecten die uitgaan van het gebruik ervan. Naast de rechtstreekse educatieve en sportieve functie hebben scholen, sportaccommodaties en welzijnsinstellingen ook indirecte effecten als het gaat om bijvoorbeeld sociale vorming, volksgezondheid en integratie. Ook in het kader van de maatschappelijke participatie (WMO) en de leefbaarheid in wijken is het van belang dat gemeenten beschikken over een adequaat voorzieningenniveau dat de inwoners ter beschikking staat.

Onder invloed van diverse maatschappelijke ontwikkelingen is de vraag naar het accommodatieaanbod de laatste jaren sterk veranderd. In het onderwijsveld heeft de opkomst van de brede school niet alleen de te stellen eisen aan schoolgebouwen veranderd maar ook de combinatie van scholen met aanvullende functies en voorzieningen bevorderd. Afgezien hiervan is de gehele beleidsvorming inzake welzijnsaccommodaties in beweging. Enerzijds groeit de behoefte aan accommodaties en ontmoetingsruimten in de directe nabijheid van de woonomgeving en anderzijds worden deze steeds vaker geclusterd met aanverwante sociaal-maatschappelijke functies en voorzieningen.

Op sportgebied doen de grootste wijzigingen zich voor in veranderende ruimtebehoefte voor de binnensport en de opkomst van kunstgrasvelden voor buitensportaccommodaties. Daarnaast zorgt de opkomst van commerciële sportvormen ervoor dat het algemene accommodatieaanbod in de breedte is toegenomen, hetgeen wil zeggen dat de keuzevrijheid voor de consument aanmerkelijk is verruimd.

Om het gemeentelijke voorzieningenniveau in het algemeen en het sportaccommodatieaanbod in het bijzonder blijvend te laten aansluiten bij de wensen en behoeften van de inwoners is het van belang om als gemeente een accommodatiebeleid te voeren dat toekomstbestendig is. Gelet op de sterke onderlinge verwevenheid van de sectoren is het bovendien zaak dat in dit beleid sprake is van integraliteit zodat mogelijke combinaties tussen onderwijs-, welzijn- en sportaccommodaties optimaal kunnen worden benut. Dit laatste mede om gemeentelijke accommodaties in te kunnen zetten voor het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen.

Als belangrijke kernwaarden die door gemeenten worden nagestreefd bij het formuleren van accommodatiebeleid gelden onder meer:

- ?? voldoende kwantitatieve accommodaties (aantal en omvang van aanbod);
- ?? goede kwalitatieve staat van accommodaties (onderhoud, functionaliteit);
- ?? evenwichtige spreiding over de gemeente;
- ?? efficiënte en doelmatige benutting;
- ?? optimaliseren van schaal- en synergievoordelen door multifunctionaliteit en/of clustervorming.

1.2 Assen

In Assen staat het accommodatiebeleid onverminderd hoog op de agenda. In het sportbeleid dat op basis van de kadernota² in 2001 is vastgesteld, worden accommodaties meer dan in het verleden gezien als deel van de fysieke randvoorwaarden voor sportstimulering, sportontwikkeling en voor de maatschappelijke opbrengst daarvan. Sinds eind jaren '90 zijn diverse maatregelen getroffen ter verbetering van het gemeentelijk sportaccommodatie-aanbod, hetgeen onder andere geresulteerd heeft in nieuwe of verbeterde voorzieningen voor AAC'61 (atletiek), ACV, FC Assen, Achilles 1894, Asser boys, LEO en LTC/Amboina (voetbal), ASKO (korfbal, recreatie-tennis en -jeu de boules), Miramar (sportduiken), VDW-OLS (korfbal en recreatietennis) en de IJvereniging in Kloosterveen, ATV Hertenkamp, TV Amelte en OSV-NAM.

Het collegeprogramma³ geeft aan dat in de huidige bestuursperiode het accent ligt op het realiseren van de doelstelling om meer mensen aan de activiteiten in de stad te laten deelnemen. In dit kader blijft Assen investeren in voorzieningen door de plannen die hiervoor zijn gemaakt, te realiseren. Hierbij wordt aangetekend dat Assen veel voorzieningen heeft, maar dat de groei en de veranderingen in de maatschappij daaraan nieuwe eisen stellen. Onder het thema "*Assen in beweging*" zijn in het collegeprogramma onder andere de volgende doelstellingen aangegeven:

- ☞ grotere deelname aan sport- en cultuuractiviteiten;
- ☞ alle kinderen laten kennismaken met een grote variëteit aan sport en cultuuractiviteiten;
- ☞ zoveel mogelijk inwoners, waaronder ouderen, chronisch zieken en mensen met een beperking, in beweging krijgen en/of houden;

Wat daarvoor gedaan wordt, betreft onder andere inzet in accommodatiebeleid:

- ☞ sportveldjes (onder andere voetbal, panna, basketball, skaten) in de wijken;
- ☞ flexibele, multidisciplinaire inzet accommodaties;
- ☞ de recreatiemogelijkheden in en om Assen uitbreiden (onder andere bij Recreatiegebied Baggelhuizen);
- ☞ onderzoek naar noodzaak en mogelijkheden (exploitatie) van een zwem- en instructiebad.

² Sportnota 2002-2007 "*Kansen zien en kansen benutten*".

³ Collegeprogramma 2006-2010

Naast de ambities die ten aanzien van de sport als doel en als middel bestaan, oefent ook de bevolkingsontwikkeling van Assen een grote invloed uit op het accommodatiebeleid. Zowel de bevolkingsomvang als -samenstelling is aan verandering onderhevig. Wenselijk is dat het aanbod van sportaccommodaties hierop wordt aangepast. Niet in de laatste plaats wordt dit versterkt ingegeven door de noodzaak om onderwijsinstellingen uit te breiden en te verhuizen.

1.3 Aanleiding

Een en ander geeft aanleiding tot een onderzoek sportaccommodaties waarin wordt ingegaan op de capaciteit, benutting en kwaliteit van de huidige sportaccommodaties. Door deze gegevens in perspectief van de toekomst te plaatsen, wordt vervolgens een prognose opgesteld van de toekomstige behoefte aan sportvoorzieningen. Op basis hiervan worden aanbevelingen te worden geformuleerd voor de wijze waarop Assen met haar sportaccommodaties zou kunnen omgaan.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2. worden beleidsmatige kaders gesteld waarbinnen het onderzoek heeft plaatsgevonden. Hiermee is op voorhand aangegeven op basis van welke objectiveerbare criteria beoordeling van de huidige situatie heeft plaatsgevonden. Tevens wordt bewerkstelligd dat de uiteindelijke conclusies en aanbevelingen logisch en verklaarbaar aansluiten bij de algemene beleidslijn in Assen.

In hoofdstuk 3. worden de bevindingen gepresenteerd die zijn gedaan bij het onderzoek naar de huidige capaciteit, benutting en kwaliteit van de gemeentelijke sportaccommodaties. Hierbij worden ook niet-gemeentelijke voorzieningen benoemd.

In hoofdstuk 4. worden de reeds lopende trajecten, voorgenomen plannen en nog te signaleren onderwerpen inzake het gemeentelijke aanbod van sportaccommodaties voor de komende vijf jaar in perspectief van en in samenhang met de beleidsterreinen sport, onderwijs en welzijn geplaatst. Een doorkijk naar 2025 wordt in hoofdstuk V geboden.

Conclusies, aanbevelingen en financiële consequenties die volgen uit de in de hoofdstukken 3. en 4. gedane bevindingen zijn voorafgaand aan hoofdstuk 1. gepresenteerd.

Berekeningen, trends, ontwikkelingen en overige achtergrondgegevens zijn in de bijlagen opgenomen.

Hoofdstuk 2. Kaderstelling

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden beleidsmatige kaders gesteld waarbinnen het onderzoek heeft plaatsgevonden. Hiermee is op voorhand aangegeven op basis van welke objectieveerbare criteria beoordeling van de huidige situatie heeft plaatsgevonden. Tevens is bewerkstelligd dat de uiteindelijke conclusies en aanbevelingen logisch en verklaarbaar aansluiten bij de algemene beleidslijn in Assen.

2.2 Normen, richtlijnen en ervaringsgegevens

Voor het maken van analyses en het trekken van conclusies op basis van de geïnventariseerde en geanalyseerde gegevens, zijn de volgende normen, richtlijnen en ervaringsgegevens gehanteerd:

Assen telde in 2007 circa 65.000 inwoners.

De keuze voor de omvang, locatie en voorzieningen van gemeentelijke binnensportaccommodaties wordt in de eerste plaats ingegeven door de plicht om het bewegingsonderwijs te faciliteren en in de tweede plaats door de wens om aan de behoeften vanuit de verenigingssport te voldoen.

De gemeente heeft de plicht⁴ om het bewegingsonderwijs te faciliteren voor de navolgende onderwijsinstellingen:

<i>basisonderwijs</i>	Baggelhuizen De Boei De Borg De Driesprong De Lichtbaak De Regenboog De Scharmhof De Tamboerijn De Veldkei	De Vrije School De Vuurvogel Driemaster Emmaschool Heksenketel Het Kompas Het Krijt Het Octaaf Het Sterrenschip	Kloostertuin Kloosterveen Maria in Campis Marskramer Th. Thijssen Valkenhorst Vredeveld
<i>speciaal basisonderwijs</i>	De Boei	De Meander	
<i>speciaal onderwijs</i>	W.A. van Lieflandschool		
<i>voortgezet onderwijs</i>	CSG V. van Gogh	Dr. Nassau	Gomarus College
<i>voortgezet speciaal onderwijs</i>	Pro Assen		

Voor deze instellingen gaat de gemeente deze verplichting alleen aan voor het normatieve bewegingsonderwijs, zijnde het aantal klokuren dat op grond van de verordening als norm geldt.

⁴ Deze verplichting geldt op grond van de *Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Assen* 11 oktober 2007.

☞☞ Hoewel de gemeente hiervoor niet de verplichting heeft, wenst zij desgewenst wel behulpzaam te zijn bij het vinden van faciliteiten voor:

- het bovennormatieve bewegingsonderwijs van de genoemde instellingen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs;
- het bewegingsonderwijs van de onderwijsinstellingen AOC Terra, Alfa College, Drenthe College;
- Als voorwaarde geldt hierbij dat eerst gestreefd wordt naar een maximale benutting van de bestaande accommodaties. Pas wanneer hiervan sprake is, wordt overgegaan tot realisatie van nieuwe voorzieningen waarbij als voorwaarde geldt dat hierbij ook medegebruik door andere partijen plaatsvindt. Een en ander dient per situatie te worden gezien.

☞☞ Standaard binnensportaccommodaties zijn:

- gymnastieklokalen (afmetingen circa 12 x 21 x 5,5 meter zoals bijvoorbeeld gymnastieklokaal Meander Epe);
- sportzalen 1. (afmetingen circa 13 x 24 x 7 meter zoals bijvoorbeeld sportzaal De Boomgaard);
- sportzalen 2. (circa 28 x 22 x 7 meter, zoals bijvoorbeeld de te realiseren sportzaal in MFA Baggelhuizen);
- sporthallen (ten minste circa 44 x 22 x 7 meter, zoals bijvoorbeeld sporthal Peelo)⁵.

☞☞ Een speellokaal wordt niet gerekend tot de standaard binnensportaccommodaties maar is wel geschikt voor bewegingsonderwijs voor met name leerlingen in de leeftijd van vier en vijf jaar in de onderbouw van het basisonderwijs.

☞☞ Een sportzaal 2. biedt bij toepassing van een scheidingswand dezelfde capaciteit als twee gymnastieklokalen.

☞☞ Een sporthal biedt bij toepassing van één scheidingswand, zoals bijvoorbeeld sporthal De Spreng) dezelfde capaciteit als twee gymnastieklokalen⁶.

☞☞ Een sporthal biedt bij toepassing van twee scheidingswanden, zoals bijvoorbeeld sporthal Pittelo, dezelfde capaciteit als drie gymnastieklokalen.

☞☞ Gymnastieklokalen zijn beperkt geschikt voor verenigingssport en worden daardoor gerealiseerd en in stand gehouden om vooral het bewegingsonderwijs te faciliteren.

☞☞ Sportzalen en sporthallen zijn zowel voor bewegingsonderwijs als verenigingssport geschikt en worden daardoor gerealiseerd en in stand gehouden om beiden te faciliteren.

☞☞ De stichtingsnorm voor binnensportaccommodaties wordt, conform VNG normering, gesteld op een minimale benutting door bewegingsonderwijs en verenigingssport van in totaal 1.600 uur per jaar.

☞☞ Het totaal van 1.600 uur per jaar heeft betrekking op ieder zaaldeel; in een sporthal die bestaat uit twee (middels een scheidingswand deelbare en derhalve afzonderlijk verhuurbare) zaaldelen dient ieder zaaldeel derhalve ten minste 1.600 uur per jaar te worden benut om aan de minimale stichtingsnorm te voldoen.

⁵ Een overzicht van de afmetingen en gebruiksmogelijkheden van standaard binnensportaccommodaties is opgenomen in bijlage 1.

⁶ Het vloeroppervlak van deze twee zaaldelen is weliswaar groter dan dat van twee gymnastieklokalen maar in de praktijk is de benutting gelijk (1 groep per zaaldeel).

- De noodzaak van nieuwbouw, vervangende bouw, uitbreiding en/of ingebruikneming van een binnensportaccommodatie voor het bewegingsonderwijs blijkt uit het afwezig zijn van binnensportmogelijkheden binnen een maximale afstand en minimale hoeveelheid klokuren van⁷:
- 1.000 meter bij tenminste 20 klokuren, 3.500 meter bij tenminste 15 klokuren en 7.500 meter bij tenminste 5 klokuren bij *basisonderwijs*;
 - 1.000 meter bij tenminste 10 groepen, 3.500 meter bij tenminste 6 groepen en 7.500 meter bij tenminste 3 groepen bij (*voortgezet*) *speciaal onderwijs*;
 - binnen 2.000 meter bij *voortgezet onderwijs*.
- De onderwijsbenutting voor binnensportaccommodaties bedraagt maximaal 26 klokuren per week⁸ voor basisonderwijs en 35 klokuren per week⁹ voor voortgezet onderwijs, hetgeen in Assen om praktische redenen echter wordt gesteld op 24,75, respectievelijk 32 klokuren per week.
- Binnensportaccommodaties die uitsluitend voor bewegingsonderwijs worden gebruikt, kunnen per jaar een totale benutting hebben van niet meer dan 1.040 klokuren¹⁰ per zaaldeel voor het basisonderwijs en niet meer dan 1.400¹¹ klokuren per zaaldeel voor het voortgezet onderwijs, hetgeen in Assen echter niet meer dan 990¹², respectievelijk 1.280¹³ uur bedraagt.
- De verplichting van de gemeente Assen om het bewegingsonderwijs te faciliteren strekt zich uitsluitend uit over het basisonderwijs, speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs. De besturen in het vervolgonderwijs (b.v. Terracollege, Alfa- en Drenthe college) moeten zelf aan die verplichting voldoen.
- Alle zwembaden, binnen- en buitensportaccommodaties in Nederland met een sociaal-maatschappelijke functie hebben negatieve exploitatieresultaten die slechter zijn naarmate de sport-/bewegingsoppervlakte groter is.
- De hoeveelheid openbaar zwembadwater in Nederland biedt ruimte aan gemiddeld circa 62 inwoners per vierkante meter¹⁴.
- De capaciteit en benutting van buitensportaccommodaties wordt beoordeeld op basis van NOC*NSF normeringen.
- Ten aanzien van kunstgras voetbalvelden wordt als stelregel gehanteerd dat:
- ☞ kunstgras zowel voor trainingen als voor wedstrijden kan worden benut;
 - ☞ één natuurgras wedstrijdveld en één natuurgras trainingsveld gezamenlijk vervangen kunnen worden door één kunstgrasveld.

⁷ Bron: *Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Assen* 8 maart 2006. Het aantal klokuren dat geprognosticeerd is, dient ten minste vijftien jaar stand te houden.

⁸ Bron: *Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Assen* 8 maart 2006. Hoofdstuk 7, artikel 39, lid 2.

⁹ Bron: NOC*NSF

¹⁰ Per jaar wordt maximaal 40 weken à 26 uur per week bewegingsonderwijs gegeven; $40 \times 26 = 1.040$ klokuren.

¹¹ Per jaar wordt maximaal 40 weken à 35 uur per week bewegingsonderwijs gegeven; $40 \times 35 = 1.400$ klokuren.

¹² $40 \times 24,75 = 990$ klokuren.

¹³ $40 \times 32 = 1.280$ klokuren.

¹⁴ Bron: Ervaringsgegevens Hopman? Andres Consultants B.V.

De gemeente Assen hanteert onder verwijzing naar de visie vastgoed waarin een en ander nader onderbouwd is als beleidsuitgangspunt dat:

standaard binnensportvoorzieningen, wedstrijd-, trainingsvelden en -banen in beginsel in gemeentelijk eigendom en beheer zijn en in gebruik worden gegeven aan bewegingsonderwijs en verenigingssport;

club- en kleedaccommodaties in sommige gevallen nu nog verenigingseigendom zijn maar:

- in nieuwbouwsituaties in gemeentelijk eigendom en beheer zullen komen¹⁵;
- in bestaande situaties desgewenst door de verenigingen in gemeentelijk eigendom en beheer kunnen worden overgedragen.

¹⁵ Medio 2008 dient dit nog door de gemeenteraad te worden vastgesteld.

Hoofdstuk 3. Sportaccommodaties 2007

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de belangrijkste basisgegevens gepresenteerd over de huidige sportaccommodaties zoals functionaliteiten en spreiding, capaciteit en benutting, exploitatie en boekwaarden, leeftijd en staat van onderhoud, meerjaren onderhoudsplannen, et cetera. Deze gegevens zijn mede ontleend aan eerdere onderzoeksrapportages¹⁶. Ten aanzien van de binnensportaccommodaties is daarbij ingegaan op het gebruik door enerzijds de onderwijsinstellingen en anderzijds de sportverenigingen.

Mede op basis van de kaderstelling uit het vorige hoofdstuk zijn aan het einde van dit hoofdstuk conclusies getrokken over de kwaliteit en kwantiteit van de voorzieningen, de mate waarin deze worden benut alsmede de mate waarin deze in de behoeften voorzien.

Voor een overzicht van de locaties van de accommodaties wordt verwezen naar de bijlagen.¹⁷

3.2 Ledentallen

Een goede indicatie van het sportklimaat in een gemeente vormen de ledentallen van de sportverenigingen. Door de ledentallen van de Asser verenigingen af te zetten tegen nationale c.q. regionale gemiddelden kan per tak van sport worden aangegeven of in Assen meer of minder mensen lid zijn van een sportvereniging dan op grond van gemiddelden kon worden aangenomen.

In 2007 is onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van het aantal leden van de Asser sportverenigingen. Hieruit blijkt dat de buitensportbeoefening toeneemt. Vooral bij de jeugdleden is de toename van de buitensport het duidelijkst. De binnensportbeoefening lijkt gering te dalen. Uit het onderzoek is ook gebleken dat het lidmaatschap van een sportvereniging in Assen hoger ligt dan het gemiddelde in Nederland (respectievelijk 44% tegen 36%).

Een overzicht van de onderzoeksbevindingen is in de bijlagen opgenomen¹⁸. Hierbij wordt opgemerkt dat de meeste ledentallen per vereniging of tak van sport vooralsnog niet bekend zijn.

¹⁶ Waaronder “Toekomstvisie Binnensportaccommodaties Assen”, 29 januari 2002

¹⁷ Zie bijlage II

¹⁸ Zie bijlage III

3.3 Buitensportaccommodaties

3.3.1 Speelvoorzieningen

In de bijlagen is een overzicht opgenomen van de speelvoorzieningen en locaties in Assen¹⁹. In 2008 wordt een extra bedrag van € 1.000.000 beschikbaar gesteld voor verbetering van het aanbod van speelvoorzieningen.

3.3.2 Voetbal

De voetbalverenigingen beschikten in het jaar 2007 over de nevenstaande voorzieningen.

Aanwezig 2007-2008	ACV	Asser Boys	Amboina LTC	LEO	Achilles	FC Assen
Hoofdveld wedstrijd natuurgras	1	1	2	1	1	1
Bijveld wedstrijd natuurgras	2	2,5	1			2
Wedstrijd-/trainingsveld natuurgras	1		1	0,5*	2*	
Trainingsveld natuurgras	1	1	1		0,5	1
Wedstrijd-/trainingsveld kunstgrasveld	1,5			1	1	
Totaal speelvelden	6,5	4,5	5	2,5	4,5	4
Kleedkamers	12	8	10	6	10	6

*) In verband met intensief wedstrijdgebruik van de wetervelden is trainingsgebruik (met name winter) niet of beperkt mogelijk.

Met de teamsamenstelling van het seizoen 2007-2008 zouden de voetbalverenigingen volgens de planningsnormen van NOC*NSF ten minste over de volgende voorzieningen moeten beschikken.

	ACV	Asser Boys	Amboina LTC	LEO	Achilles	FC Assen
Wedstrijdvelden	5	2	3	3	4	2
Trainingsvelden	1,8	0,9	1,1	1,1	1,5	0,9
Kleedruimten	14	6	8	8	12	6

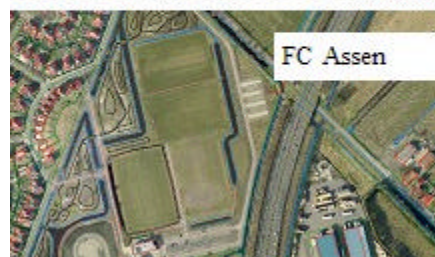
Voor een onderbouwing van deze opgave wordt verwezen naar de bijlagen²⁰. De cursief aangegeven wedstrijd velden, trainingsvelden en/of kleedruimten geven aan dat er in werkelijkheid sprake is van een tekort. Bij deze tekorten wordt het volgende opgemerkt.

¹⁹ Zie bijlage II.II

²⁰ Zie bijlage IV

- ?? De beoordeling vindt uitsluitend plaats op basis van de capaciteit en niet op basis van de kwaliteit.
- ?? ACV zou volgens de planningsnorm over veertien kleedkamers moeten beschikken hetgeen twee kleedkamers meer is dan in de huidige situatie.
- ?? Amboina en LTC zouden een zeer geringe ondercapaciteit in hun trainingsveld kunnen ervaren, hetgeen ruimschoots gecompenseerd wordt door de aanwezigheid van het wettraveld dat zowel voor wedstrijden als voor trainingen kan worden gebruikt²¹. Daarnaast wordt incidenteel gebruik gemaakt van het in het park gelegen veld dat voorheen in gebruik was bij VDW/OLS.
- ?? LEO dient volgens de planningsnorm over 2,65 wedstrijdveld te beschikken, hetgeen in de praktijk 2,5 is. Het aantal kleedkamers bedraagt zes hetgeen acht zou moeten zijn. Er is daarom sprake van een tekort aan kleedruimten en een gering tekort aan wedstrijdelden. Het tekort aan wedstrijdelden wordt gecompenseerd door de aanwezigheid van een kunstgrasveld. Hierbij wordt wel opgemerkt dat ondanks de cultuurtechnisch onbeperkte bespeelbaarheid kunstgras roostertechnisch bijna net zo beperkt is als natuurgras. Deze beperking betreft het aantal wedstrijden dat op competitiedagen kan worden afgewerkt. Hierin verschilt natuurgras niet van kunstgras, met uitzondering van de (regenachtige) dagen waarop kunstgraswedstrijden gewoon doorgang kunnen vinden terwijl natuurgraswedstrijden worden afgelast.
- ?? Achilles zou volgens de planningsnorm over twaalf kleedkamers moeten beschikken terwijl dat er in de huidige situatie tien zijn. De kleedkamers zijn echter dusdanig ruim bemeten dat er per saldo geen sprake is van een capaciteitstekort.
- ?? De huidige capaciteit van FC Assen is slechts voldoende om een deel van de ledentoeename op te vangen die het gevolg zal zijn van de groei van de wijk Kloosterveen.

3.3.3 Korfbal

De korfbalverenigingen ASKO en VDW-OLS beschikken elk over twee kunstgrasvelden en een natuurgrasveld.

²¹ De technische bespeelbaarheid van een wettraveld bedraagt circa 400 uur per jaar terwijl dat van een traditioneel natuurgrasveld circa 200 uur per jaar bedraagt.

Deze velden bieden een maximale capaciteit van in totaal 42 normteams²² die evenredig over de zaterdag en zondag zijn verdeeld. Het daadwerkelijke aantal normteams bedraagt 13,58 en 15,68. Indien als uitgangspunt wordt gehanteerd dat alle seniorenwedstrijden op zondag worden gespeeld en alle overige wedstrijden op zaterdag dan hebben beide verenigingen elke ten minste één kunstgrasveld nodig. Dit betekent dat de huidige capaciteit ruim voldoende is. Voor een onderbouwing van deze opgave wordt verwezen naar de bijlagen²³. Bij elk van de beide verenigingen is één van de kunstgrasvelden uitgerust met tennisbelijning. Men kan derhalve lid zijn van een korfbalvereniging om uitsluitend tennis te beoefenen.

3.3.4 Hockey

De hockeyvereniging HVA beschikt over twee zandingestrooide kunstgrasvelden. Deze velden bieden elk een capaciteit van maximaal negen normteams per dag, oftewel achttien per weekend. Aangezien er op zaterdag echter veel meer teams spelen dan op zondag, dient voor de beoordeling van de capaciteit vooral naar de zaterdag te worden gekeken. Op zaterdag is een capaciteit van 2,21 velden benodigd, hetgeen naar beneden wordt afgerond. Voor een onderbouwing van deze opgave wordt verwezen naar de bijlagen²⁴.

Dit betekent dat de vereniging op zaterdag een gering capaciteitstekort heeft dat mogelijk wordt opgevangen door de eerste en laatste wedstrijd te laten starten voor 09.30 uur, respectievelijk na 17.30 uur zodat er meer wedstrijden op één dag worden gespeeld.

Op basis van de planningsnorm laat de huidige veldcapaciteit nog een groei van de hockeyvereniging toe die beperkt is tot twee F-teams op zaterdag en zeven seniorenteam op zondag.

3.3.5 Tennis

Uitgaande van zes verlichte gravelbanen, vier verlichte provision banen en een ledental van circa 700 beschikt ATV De Hertenkamp over voldoende capaciteit tennisbanen. Met drie verlichte Canada Ten banen en een ledental van circa 300 zou TV Amelte over een baancapaciteit beschikken die volgens de planningsnorm een baan te weinig is.

²² De bespelingsintensiteit van korfbal bedraagt per weekend zes normteams voor een natuurgrasveld en achttien normteams voor een kunstgrasveld.

²³ Zie bijlage IV.

²⁴ Zie bijlage IV.

Naast TV Amelte bevinden zich echter vier gravelbanen die in gebruik zijn bij de OSV-NAM. Bij gezamenlijk gebruik door beide verenigingen van alle zeven banen is de totaalcapaciteit voldoende indien het ledental van OSV-NAM niet meer dan 360²⁵ bedraagt.

3.3.6 Honk- en softbal

Honk- en softbalvereniging The Pioneers beschikken over een honkbalveld en een softbalveld. Op basis van de planningsnormen is dit ruim voldoende; de vereniging zal in omvang nog ongeveer kunnen verdrievoudigen. Voor een onderbouwing van deze opgave wordt verwezen naar de bijlagen²⁶.

3.3.7 Overige buitensport

Atletiek

AAC '61 heeft recent de nieuwe accommodatie in gebruik kunnen nemen en is daarmee erg goed voorzien. Naast een volwaardige accommodatie beschikt de vereniging op sportpark Stadsbroek nu ook over een extra trainingsaccommodatie in de vorm van een asfalt baan met verspring bak en kunststof sprintlanen.

Golf

In Assen bevindt zich een A-status golfbaan (27 holes, een PAR-3 baan en ruime oefengelegenheden) die in privaat eigendom en beheer is en volledig zelfstandig opereert. De baan is gelegen in een mooi en openbaar toegankelijk wandel- en fietsgebied.

Paardensport

Paardensport kan worden beoefend in de maneges te Baggelhuizen en aan de Kanaalweg West.

Roeien

Er is vorig jaar stevig geïnvesteerd in aanpassing van het kanaal en de faciliteiten van ARC. Hiermee is de situatie voor het roeien in Assen als goed te bestempelen en voor de nabije toekomst verzekerd.

²⁵ Bij de aanwezigheid van verlichting bedraagt de capaciteit $4 \times 90 = 360$ leden.

²⁶ Zie bijlage III.

Schaatsen/skeelers

IJssclub Kloosterveen heeft op sportpark de Hoogspanning een nieuwe plek gekregen en is daarmee zeer goed voorzien. De vereniging heeft gedurende de wintermaanden de exclusieve gebruiksrechten van de natuurijsbaan. De overige maanden van het jaar is de ijsbaan als skeelerbaan opengesteld voor openbaar gebruik.

TT Circuit

Het TT Circuit is in privaat eigendom, beheer en exploitatie. Op het circuit vinden diverse evenementen plaats waarvan de TT het meest bekend is. Op het terrein bevindt zich ook een evenementenhal.

Wielersport

De wielerverenigingen Metoor Assen-Roden en Unitas zijn gevestigd op Stadsbroek, respectievelijk Recreatiegebied Baggelhuizen.

3.4 Zwembaden

Met het commercieel geëxploiteerde zwembad De Smelt beschikt Assen over één openbaar zwembad met een sociaal maatschappelijke functie. De Smelt beschikt in het overdekte gedeelte naast een wedstrijdbassin (25 x 16 meter) en een doelgroepenbassin (15 x 10 meter) over een overdekt recreatiebassin. In de openlucht zijn er drie bassins van circa 30, 80, respectievelijk 250 m² (25 x 10 meter). Indien wordt aangenomen dat het recreatiebassin 700 m² meet, beschikt De Smelt daarmee in totaal over 1.250 m² overdekt en 360 m² openluchtwater. Naast dit zwembad zijn er in Assen nog twee zwemgelegenheden die openbaar toegankelijk zijn. Zo beschikt zwemschool Rob Sports over een eigen bassin van circa 60 m² (6 x 10 meter) en heeft Vanboeijen, een instelling voor mensen met een verstandelijke handicap, de beschikking over een klein bassin van circa 150 m² (10 x 15 meter). In beide baden vindt instructiezwemmen plaats. Bij Vanboeijen wordt het instructiezwemmen verzorgt door particuliere zwemschool De Dolfijn. Daarnaast beschikt de W.A. Van Lieflandschool over een bassin van circa 24 m² (4 x 6 meter) dat ten behoeve van watergewinning echter alleen gebruikt wordt voor de eigen leerlingen. Ook KinderDagCentrum De Arkel (binnen) en Vakantiepark Witterzomer (buiten) bieden zwemwater aan, zij het alleen voor eigen leerlingen respectievelijk gasten. In Assen wordt, afhankelijk van de waterkwaliteit, ook in oppervlaktewater gezwommen en dan vooral in Recreatiegebied Baggelhuizen.

Indien de gestelde uitgangspunten juist zijn, beschikken De Smelt, Rob Sports en Vanboeijen samen over 1.460 m² overdekt en 360 m² openlucht zwemwater. Op basis van de gemiddelden die hiervoor in hoofdstuk 2. zijn aangegeven, bedraagt de gemiddelde hoeveelheid openbaar zwemwater in gemeenten met een bevolkingsaantal van 65.000 circa 1.050 m².

Op basis hiervan wordt de zwemwatercapaciteit binnen de gemeente Assen als bovengemiddeld beoordeeld. Deze capaciteit zou derhalve voldoende moeten zijn, mits ruim ter beschikking gesteld aan de diverse doelgroepen. Een meer compleet oordeel over de toereikendheid van het zwemwater in Assen kan worden gegeven indien naast het zwemwateroppervlak ook de bezoekaantallen bekend zijn.

Navraag bij de Smelt en Rob Sports leert dat er voor instructiezwemmen een wachtlijst wordt gehanteerd van maximaal twee maanden, respectievelijk minimaal een jaar.

Ten behoeve van de recreatieve zwembehoeften is onderzoek verricht naar de eventuele realisatie van meer openluchtwater in Assen. Besluitvorming hierover dient nog plaats te vinden.

3.5 Binnensportaccommodaties

3.5.1 Gemeentelijke binnensportaccommodaties

De kwaliteit van de accommodaties loopt uiteen. Navolgend zijn op hoofdlijnen enkele kenmerken aangegeven van de gemeentelijke accommodaties waarvan de gemeente de in gebruik gave regelt.

	bouw- jaar	afmetingen	zaal- delen	kwali- teit	opmerkingen
Sporthal					
De Spreng	1975	28 x 48 x 7	2	goed	verkocht aan AOC Terra ²⁷
Marsdijk	1988	24 x 45 x 7	3	goed	tevens evenementengebruik
Peelo	1981	22 x 44 x 7	3 ²⁸	goed	slechts 4 kleedkamers, geen vaste tribune
De Timp ²⁹	1966	28 x 48 x 7	2	redelijk	bergruimte beperkt
Pittelo	2005	24 x 44 x 7	3	goed	nog enkele kinderziektes, sportvloer prima

²⁷ Sporthal De Spreng is per 1 januari 2008 verkocht aan AOC Terra die de hal beschikbaar blijft stellen voor bewegingsonderwijs en verenigingssport. De sporthal beschikt over een tribune voor 340 personen, horeca, vip-ruimte, zitvolleybalruimte en boogschietruimte. De gepresenteerde benuttingsgegevens hebben uitsluitend betrekking op de sporthal.

²⁸ In verband met onvoldoende kleedruimten kan de middenzaal van de Peelohal niet gelijktijdig met de buitenste zaaldelen worden gebruikt.

²⁹ Bij sporthal De Timp bevinden zich tevens horeca, een turnzaal en dojo. De benuttingsgegevens hebben uitsluitend betrekking op de sporthal en de turnzaal.

	bouw- jaar	afmetingen	zaal- delen	kwali- teit	opmerkingen
Sportzaal					
Aubusson Vaartz.	< 1972	21 x 10 x ± 5	1	Matig	huidig onderwijs wenst grotere afmetingen
Aubusson Kerkhofz.	< 1972	21 x 12 x ± 5	1	Matig	huidig onderwijs wenst grotere afmetingen
Baggelhuizen ³⁰	< 1972	21 x 12 x ± 5	1	Matig	huidig onderwijs wenst grotere afmetingen
Korpershoek	< 1972	21 x 12 x ± 5	1	Matig	huidig onderwijs wenst grotere afmetingen
De Spreng spelzaal ³¹	< 1972	21 x 12 x ± 5	1	Matig	huidig onderwijs wenst grotere afmetingen
Meander Epe	< 1972	21 x 12 x ± 5	1	Matig	huidig onderwijs wenst grotere afmetingen
Meander Vr.weg ³²	< 1972	21 x 12 x ± 5	1	Matig	huidig onderwijs wenst grotere afmetingen
Timp turnzaal	< 1972	21 x 12 x ± 5	1	Goed	deels vaste turnopstelling
Mozartplaats	2005	23 x 13 x 7	1	Goed	
Kloosterveen ³³	2002	23 x 13 x 7	1	Goed	Tijdelijk
Boomgaard ³⁴	2005	24 x 13 x 7	1	Goed	

In eerdere onderzoeksrapportages is reeds aangegeven dat de gymnastieklokalen primair dienen om het bewegingsonderwijs te faciliteren³⁵. Verenigingen maken hiervan weliswaar ook gebruik maar daarbij ondervinden zij problemen met de ruimte die voor sommige sporten te gering is. Voor wedstrijden zijn de gymnastieklokalen ongeschikt zodat ze in de weekeinden veelal leeg staan.

Het grootste gedeelte van gymnastieklokalen in Assen is gerealiseerd voor 1972 en doet daarmee gedateerd aan. Ofschoon de onderhoudssituatie lang niet altijd te wensen overlaat, is het oorspronkelijke voorzieningenniveau achterhaald door de hedendaagse kwaliteitseisen. Om een gedifferentieerd en multifunctioneel gebruik van de gymnastiekaccommodaties te garanderen is in de toekomst onder andere een groter vloeroppervlak benodigd dan de voormalige standaardafmeting van 12 x 21 x 5 meter. Daarnaast stelt ook de Brede-School-ontwikkeling nieuwe eisen aan de accommodaties voor bewegingsonderwijs. Voor een onderbouwing van deze aanbeveling wordt verwezen naar de bijlagen³⁶.

Op basis van de verhuurgegevens uit het jaar 2007³⁷ is een overzicht gemaakt van de benutting van de gemeentelijke binnensportaccommodaties.

³⁰ Voor Baggelhuizen wordt vervangende nieuwbouw gepleegd in de vorm van een sportzaal met tweedeling in MFA Baggelhuizen.

³¹ Spelzaal De Spreng is per 1 januari 2008 verkocht aan AOC Terra die de zaal beschikbaar blijft stellen voor bewegingsonderwijs en verenigingssport. De gepresenteerde benuttingsgegevens hebben uitsluitend betrekking op de spelzaal.

³² Voor Meander Vr.weg wordt vervangende nieuwbouw gepleegd in de vorm van een sportzaal 1. in MFA Oost.

³³ Kloosterveen is een semi-permanente accommodatie

³⁴ De Boomgaard wordt in het verhuursysteem SZKlooster genoemd

³⁵ Waaronder "Toekomstvisie Binnensportaccommodaties Assen", 29 januari 2002

³⁶ Zie bijlage VI.III.II

³⁷ De gegevens over 2007 zijn gepresenteerd per 12 december 2007. Eventuele annuleringen en incidentele verhuuraanvragen tussen 12 en 31 december zijn hierin niet verwerkt.

In dit overzicht wordt onderscheid gemaakt tussen de benutting door het bewegingsonderwijs en de benutting voor overig (sport-) gebruik. De benuttingsgegevens zijn gepresenteerd in hele klokuren per zaaldeel.

		zaal- delen	benutting in klokuren 2007		
			onderwijs	overig	totaal
Sporthal					
De Spreng	28 x 48 x 7	2	23	2.001	2.024
Marsdijk	24 x 45 x 7	3	954	1.604	2.558
Peelo	22 x 44 x 7	3	477	1.837	2.314
De Timp	28 x 48 x 7	2	776	1.166	1.942
Pittelo	24 x 44 x 7	3	990	1.108	2.097
Sportzaal					
Aubusson Vaartz.	21 x 10 x ± 5	1	783	616	1.399
Aubusson Kerkhofz.	21 x 12 x ± 5	1	1.069	643	1.712
Baggelhuizen	21 x 12 x ± 5	1	1.184	795	1.979
Korpershoek	21 x 12 x ± 5	1	581	689	1.270
De Spreng spelzaal	21 x 12 x ± 5	1	833	1.101	1.934
Meander Epe	21 x 12 x ± 5	1	599	747	1.345
Meander Vr.weg	21 x 12 x ± 5	1	722	687	1.409
Timp turnzaal	21 x 12 x ± 5	1	437	573	1.010 ³⁸
Mozartplaats	23 x 13 x 7	1	739	893	1.632
Kloosterveen	23 x 13 x 7	1	998	1.131	2.129
Boomgaard	24 x 13 x 7	1	947	1.199	2.146

Aangezien gymnastieklokalen minder geschikt zijn voor het beoefenen van verenigingssport, kan de benutting van gymnastieklokalen/sportzalen in het algemeen vanaf 1.040 uur per jaar reeds als relatief intensief worden beoordeeld ondanks dat zij daarmee niet voldoen aan de stichtingsnorm van 1.600 uur per jaar. Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat slechts de gymnastieklokalen Aubusson Vaartzijde, Korpershoek, Meander Epe en Meander Vredevelt minder dan 1.600 uur per jaar worden benut. Om deze reden is het dan ook niet verwonderlijk dat de sporthallen in absolute zin een hogere benutting kennen, die relatief echter als minder intensief wordt beoordeeld. De benutting van de sport-/turnzaal bij de Timp wordt als niet intensief beoordeeld; de oorzaak hiervan wordt gevonden in het feit dat een deel van de zaal voor turnen is ingericht en derhalve een beperkte vloeroppervlakte voor overige sport en spelvormen kent, hetgeen met name door het voortgezet onderwijs minder op prijs wordt gesteld.

Ondanks lage benuttingsgegevens kunnen binnensportaccommodaties op bepaalde locaties onmisbaar zijn gezien de nabijheid van de gebruikmakende onderwijsinstellingen. Op de onderwijsbenutting wordt elders in dit hoofdstuk nader ingegaan.

³⁸ De benutting is lager dan in andere jaren doordat de zaal in verband met werkzaamheden enige tijd gesloten was.

3.5.2 Niet-gemeentelijk verhuurde binnensportaccommodaties

Binnensportaccommodaties die niet in het gemeentelijke verhuursysteem zijn opgenomen, betreft veelal gymnastieklokalen in eigendom dan wel exclusief gebruik van onderwijsinstellingen. Dit betreft de navolgende accommodaties.

		zaal- delen
Gomarus College*	Venestraat 88/Veningerland	1
Dr. Nassau College*	Locatie Penta, Industrieweg	2 ³⁹
	Locatie Quintus, Gr.v.Prinstererlaan (nabij de Timp)	3
V. van Gogh College*	Salland	1
	S. Lagerlöflaan	3
Pabo Assen	Zeemanstraat	1

* De gymnastieklokalen zijn feitelijk gemeentelijk eigendom maar exclusief in gebruik gegeven aan de betreffende onderwijsinstellingen waardoor er geen gemeentelijke betrokkenheid is bij de in gebruik gave.

In Assen bevindt zich daarnaast nog een groot aantal andere sportaccommodaties. Ze zijn voornamelijk in gebruik bij de eigenaren, medegebruik door derden vindt veelal niet plaats.

Sporthal Johan Willem Friso Kazerne

Deze sporthal staat volledig ter beschikking van het militair personeel. Bij hoge uitzondering heeft de Stichting Topvolleybal Assen, in samenwerking met Sudosa, de gelegenheid gekregen voor een beperkt aantal trainingen in deze sporthal.

Sporthal Stichting Hendrik van Boeijen

De stichting Hendrik van Boeijen beschikt op haar locatie Hendrik van Boeijen-Oord over een eigen binnensportaccommodatie. De stichting biedt zorg- en dienstverlening aan mensen met een verstandelijke handicap. Bewegings- en sportactiviteiten in de binnensportaccommodatie behoren tot de behandelingsprogramma's. De stichting wenst de sporthal tevens ter beschikking te stellen voor gebruik door derden.

3.5.3 Commerciële binnensportaccommodaties

Assen telt diverse commerciële binnensportaccommodaties waaronder bijvoorbeeld: Rackethal Assen, Jan Postema fitness, dance en motorcross, Fitness De Smelt, Sport & Wellness Center Assen en Fitness Factory. Ook de zogenaamde verdedigingssporten zijn goed vertegenwoordigd bij de diverse ondernemingen en verenigingen. Ontwikkelingen in het commerciële accommodatieaanbod leiden er toe dat bepaalde doelgroepen beter of slechter worden gefaciliteerd dan voorheen. In dit verband wordt opgemerkt dat de mogelijkheden zijn afgenomen voor het in verenigingsverband beoefenen van kegelen (sluiting Hertenkamp). In de Rackethal zijn er echter plannen voor bowling- en kegelbanen. In hoeverre hierdoor de capaciteit voor badminton aldaar wordt beïnvloed is nog de vraag.

³⁹ Naast de twee zaaldelen beschikt men ook nog over een ruimte waarin fitness beoefend kan worden. Benutting van deze ruimte vindt plaats in het kader van bewegingsonderwijs.

3.5.4 Spreiding en bereikbaarheid

De binnensportaccommodaties liggen goed verspreid over de stad en daarmee over het algemeen voor verenigingssport goed bereikbaar. Of de spreiding en bereikbaarheid voor het bewegingsonderwijs eveneens goed beoordeeld wordt, wordt elders in dit hoofdstuk nagegaan.

3.5.5 Capaciteit

Zonder de sporthal Johan Willem Friso Kazerne en de Sporthal Vanboeijen mee te rekenen, telt Assen vijf sporthallen en geen dubbele sportzalen. De hoeveelheid sportzalen en sporthallen per 10.000 inwoners bedraagt daarmee gemiddeld:

- 0,77 in Assen⁴⁰;
- 0,95 in de ommelanden van Groningen⁴¹.
- 0,84 in Nederland⁴².

Op basis van deze gegevens beschikt Assen met vijf openbaar toegankelijke sporthallen met een sociaal maatschappelijke functie over een capaciteit die lager is dan datgene wat op grond van gemiddelden kon worden verwacht. De bevinding dat van ondercapaciteit sprake is, wordt bevestigd door de bevindingen uit subparagraaf 3.5.1 waaruit blijkt dat de binnensportaccommodaties intensief benut worden.

3.6 Bewegingsonderwijs

In subparagraaf 3.4.1. is de benutting van de gemeentelijke binnensportaccommodaties door het bewegingsonderwijs aangegeven. Een compleet overzicht van de onderwijsinstellingen die het betrof en de afstand die zij daarvoor dienden af te leggen, is in de bijlagen opgenomen⁴³. De combinatie van benuttings- en afstandsgegevens maakt het mogelijk een uitspraak te doen over het belang van handhaving van binnensportaccommodaties op de huidige locatie. Ook kan worden nagegaan welke aanpassingen het gemeentelijke binnensportaanbod moet ondergaan om optimaal aan te sluiten bij reeds geplande aanpassingen in het onderwijsaanbod en vice versa. Hierop wordt in het volgende hoofdstuk nader ingegaan. In de huidige situatie blijkt dat geen enkele onderwijsinstelling een afstand hoeft af te leggen die buiten de verordening⁴⁴ valt.

⁴⁰Ratio berekend op basis van vijf sporthallen, geen sportzalen en 65.000 inwoners in Assen.

⁴¹Bron: ABF Woningmarktmonitor 2005, sportmodule (NSA-data)

⁴²Bron: CBS, Sportaccommodaties aantallen en typen - 2003

⁴³Zie bijlage IV

⁴⁴Voor het betreffende artikel uit de verordening wordt verwezen naar paragraaf 2.2

Uitzonderingen hierop vormen wellicht het Vincent van Gogh College en het Alfa-College Sport en Bewegen⁴⁵. Het Vincent van Gogh College maakt onder andere gebruik van De Timp (215 klokuren in 2007) welke zich op circa 1.000 en 2.500 meter afstand bevindt van de locaties Lagerlöflaan, respectievelijk Salland.

De afstand tussen het Vincent van Gogh College locatie Lagerlöflaan en De Timp valt binnen het maximum van de verordening. Locatie Salland valt daar echter buiten⁴⁶.

In het basisonderwijs wordt door de vierenveertig instellingen waarvoor dit kon worden bepaald een afstand afgelegd van gemiddeld circa 450 meter. Achtentwintig instellingen hiervan hoeven niet meer dan 250 meter af te leggen.

Zes instellingen hiervan hoeven niet meer dan 500 meter af te leggen. De grootste afstanden worden afgelegd door de volgende instellingen.

	binnensport- accommodatie	aantal uren '07	afstand hemelsbreed
SB-MC/De Driesprong M.K. Kingweg 46	MOZARTPLAATS Mozartplaats	121	1.250 - 1.500 m
SB-MC/Driemaster Merwedestraat 16	PITTELO Weth. Bergerweg 2/D	116	1.000 - 1.250 m
SB-MC/Maria in Campis Echtenstraat 1	KORPERSHOEK S. Lagerlofln 2	258	750 - 1.000 m
SB-MC/Van Lieflandschool Delft 77	AUBUSSON 2 Vaart Zuidzijde 83	282	750 - 1.000 m
SB-MC/Van Lieflandschool Delft 77	AUBUSSON 1 Vaart Zuidzijde 83	55	750 - 1.000 m
SB-MC/Pro Assen ⁴⁷ Reest 4	PITTELO Weth. Bergerweg 2/D	119	750 - 1.000 m
SB-MC/De Borg Dusselhoogte 13	MARSDIJK Kleuvenstee 3	309	500 - 750 m
SB-MC/De Driesprong M.K. Kingweg 46	MARSDIJK Kleuvenstee 3	28	500 - 750 m
SB-MC/De Veldkei Veenwalweg 5	PEELOHAL Scharmbarg 31	194	500 - 750 m
The British School Helen Sharman Lottingstraat 17	PITTELO Weth. Bergerweg 2/D	42	500 - 750 m

Hoewel alle afstanden binnen de verordening vallen, geldt een hemelsbrede afstand van boven de 900 meter in Assen als tweemaal het gemiddelde. Mede afhankelijk van de verkeerssituatie en het totale aantal uren is het daarom voor de instellingen De Driesprong, Driemaster, Maria in Campis, de Van Lieflandschool en Pro Assen wenselijk deze afstand te beperken. Daarnaast is het, gezien het grote verschil tussen de afstandsnormering in de verordening en de feitelijke situatie, wenselijk in de toekomst de afstanden uit de feitelijke situatie te handhaven.

⁴⁵ De gemeente heeft niet de verplichting om het bewegingsonderwijs van het Alfa College te faciliteren

⁴⁶ De afstandsnormering is niet van toepassing voor zover het faciliteren van V. van Gogh bovennormatief bewegingsonderwijs betreft. Bij zogenaamd "Sportlijn" gebruik van V. van Gogh is hiervan sprake.

⁴⁷ Pro Assen heet in het gemeentelijke verhuursysteem De Stiep.

3.7 Conclusies

- ?? Uit onderzoek dat in 2006 is verricht blijkt dat onder de Asser verenigingen de buitensportbeoefening toeneemt en de binnensportbeoefening gering lijkt te dalen.
- ?? Het lidmaatschap van een sportvereniging in Assen ligt hoger dan het gemiddelde in Nederland (respectievelijk 44% tegen 36%).
- ?? Er vindt geen structurele monitoring plaats van de ledentallen van de Asser sportverenigingen.
- ?? Op basis van de huidige teamsamenstellingen en de planningsnormen van NOC*NSF blijkt dat het aantal kleedkamers zou moeten worden uitgebreid van ACV met twee en van LEO met twee.
- ?? Doordat de klimatologische veranderingen het gebruik van natuurijs zeer beperken, wordt aanbevolen de ijsbaan op sportpark De Hoogspanning zo min mogelijk onderwater te zetten en de skeelermogelijkheden zo ruim mogelijk te maken.
- ?? Hockeyvereniging HVA heeft binnen de huidige veldcapaciteit zo goed als geen groeimogelijkheden voor de jeugd meer.
- ?? De hoeveelheid zwemwater binnen de gemeente Assen wordt als bovengemiddeld beoordeeld. De wachtlijst voor het instructiezwemmen bij de verschillende aanbieders varieert van twee maanden tot een jaar.
- ?? De benutting van de gemeentelijke binnensportaccommodaties wordt over het algemeen als intensief beoordeeld. Vooral de relatief hoge verenigingsbenutting van gymnastieklokalen is opvallend omdat deze voor het beoefenen van verenigingssport toch minder geschikt zijn dan sporthallen.
- ?? Slechts de gymnastieklokalen Aubusson Vaartzijde, Korpershoek, Meander Epe en Meander Vredeveld worden minder dan de minimale stichtingsnorm van 1.600 uur per jaar benut.
- ?? De kwaliteit van met name de gymnastieklokalen voldoet gezien de leeftijd steeds minder aan de gebruikswensen van het hedendaagse bewegingsonderwijs en verenigingssport. Om een intensief, gedifferentieerd en multifunctioneel gebruik van gymnastieklokalen/ sportzalen te bereiken is onder andere een groter vloeroppervlak benodigd dan de voormalige standaardafmeting van 12 x 21 x 5 meter. Afmetingen die in dit verband meer gepast zijn, komen terug in onder andere sportzaal Boomgaard zijnde: 24 x 13 x 7 meter.
- ?? Indien de sporthal Johan Willem Friso Kazerne en de sporthal van Vanboeijen niet wordt meegerekend, beschikt Assen met vijf sporthallen over een sporthalcapaciteit die achterblijft met datgene wat op grond van gemiddelden kon worden verwacht.
- ?? De gemeentelijke binnensportaccommodaties liggen goed verspreid over de stad. Voor het bewegingsonderwijs is de spreiding voor verbetering vatbaar aangezien De Driesprong, Driemaster, Maria in Campis, de Van Lieflandschool en Pro Assen voor het bewegingsonderwijs een afstand dienen af te leggen die meer dan 750 meter bedraagt. Hoewel deze afstand het dubbele bedraagt van hetgeen voor het Asser basisonderwijs gemiddeld is, valt deze nog ruimschoots binnen de norm uit de verordening.

Hoofdstuk 4. Sportaccommodaties 2012

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de reeds lopende trajecten, voorgenomen plannen en nog te signaleren onderwerpen inzake het gemeentelijke aanbod van sportaccommodaties voor de komende vijf jaar in perspectief van en in samenhang met de beleidsterreinen sport, onderwijs en welzijn geplaatst.

4.2 Ledentallen

De Asser bevolkingstoename zal zeker resulteren in een toename van de ledentallen van de Asser verenigingen.

Aangezien er voor Assen echter geen prognoses op wijk- of buurtniveau beschikbaar zijn, wordt hiervoor als uitgangspunt gesteld dat de bevolkingstoename tussen 2008 en 2012 zich nagenoeg geheel in de wijk Kloosterveen zal voordoen, hetgeen op wijkniveau een toename van 50% ($8.000 + 4.000 = 12.000$) zal betekenen. Voor een indicatie van de bevolkingsontwikkeling wordt verwezen naar de bijlagen⁴⁸.

Aangezien de huidige ledentallen van de Asser sportverenigingen onbekend zijn, wordt hiervoor als uitgangspunt gesteld dat de toename van 50% in het aantal inwoners zal resulteren in een toename van 50% op de benutting van de sportaccommodaties in en rondom de wijk.

Hoewel hierop de nodige nuances moeten worden gemaakt⁴⁹, zal met deze uitgangspunten rekening worden gehouden in de navolgende paragrafen.

4.3 Sportstimulering

De aanleg van (kunstgras) speelvelden vormt ook een onmisbare schakel in de uitvoering van alle programma's die nationaal, regionaal en lokaal worden geëntameerd in het kader van sportstimulering zoals de BSI, BOS, Alliantie School & Sport, et cetera⁵⁰.

⁴⁸ Zie bijlage VI.IV.I.

⁴⁹ Een belangrijke nuance betreft de huidige en toekomstige leeftijdsopbouw van de betrokken wijk en/of verenigingen.

⁵⁰ Voor een toelichting op de sportstimuleringsprogramma's wordt verwezen naar de gemeentelijke nota's; "Assen in Beweging" (i.h.k.v. subsidieregeling Breedtesportimpuls), "BOS in Kloosterveen", "BOS in Assen-Oost", "BOS in Peelo", "BOS in Baggelhuizen", "BOS in Pittelo" en "BOS in Marsdijk" (i.h.k.v. de tijdelijke stimuleringsregeling driehoek Buurt, Onderwijs, Sport).

De rode draad in deze programma's wordt gevormd door sportbeoefening dat dient als instrument ter voorkoming van onder andere overgewicht en bewegingsarmoede alsmede ter bevordering van maatschappelijke participatie, integratie, et cetera. Mede dankzij een toenemende aandacht van de overheid voor deze instrumentele inzet van sport, mogen sport en bewegen zich verheugen in een groeiende belangstelling van het brede welzijnsveld. Via verschillende wegen worden daardoor steeds meer activiteiten opgezet waardoor in het algemeen gesteld kan worden dat er steeds meer vraag komt naar sportfaciliteiten met een sociaal maatschappelijke functie.

Als gevolg van doelstellingen van de Alliantie School & Sport en de uitwerking daarvan in de Impuls Brede School, Sport en Cultuur beoogt Assen in dit kader zes extra formatieplaatsen in te zetten op het lokale sportstimuleringsbeleid⁵¹. Met een gemiddelde inzetbaarheid van 25 uur per week per formatieplaats gedurende veertig weken per jaar ontstaan zo circa 6.000 extra contacturen per jaar die alle besteed zullen worden in binnen- en buitensport-accommodaties. Indien aan alle programma's wordt deelgenomen, vergt de uitvoering hiervan een dusdanig ruime en laagdrempelige beschikbaarheid van sportvoorzieningen dat de capaciteit van alleen de gemeentelijke binnensportaccommodaties daarvoor tekort zou schieten. Naast de wenselijkheid van het beoefenen van sport in de buitenlucht in het algemeen, vormt dit gegeven in het bijzonder een belangrijke reden om te voorzien in voldoende openbare en laagdrempelige buitensportfaciliteiten.

De buitensportaccommodaties worden voor het belangrijkste deel benut door de verenigingssport. Vanuit het bewegingsonderwijs bestaat echter eveneens een (toenemende) behoefte om van de buitensportaccommodaties gebruik te maken, hetgeen voor het gebruik van natuurgrasvelden echter bemoeilijkt wordt door de beperkte technische bespeelbaarheid en de daarmee samenhangende zomerse herstelperiode. De toepassing van kunstgras biedt hiervoor zowel voor bewegingsonderwijs als verenigingssport als sportstimuleringsactiviteiten de ideale oplossing. Niet alle onderwijsinstellingen zijn echter op loopafstand van een sportpark gevestigd. Voor die (basis-) onderwijsinstellingen die te ver van de sportparken afliggen, is de uitbreiding van kunstgras speelvelden zoals een Cruiff Court een goed alternatief. Daarnaast kan met dergelijke voorzieningen ook buurt- en seniorenport gefaciliteerd worden, hetgeen bijdraagt aan de doelstellingen van het gemeentelijk sportstimuleringsbeleid. Ook wordt bijgedragen aan een verbetering van de leefbaarheid van buurten/wijken.

In dit verband wordt aanbevolen te komen tot de realisatie van diverse (kunstgras) trapvelden c.q. oefenstroken zoals bijvoorbeeld:

- ?? aan de Vredeveldseweg ter plaatse van het nog te slopen gymnastieklokaal dan wel naast de kinderboerderij;
- ?? in Kloosterveen tussen de Boomgaard en het semi-permanente schoolcomplex;
- ?? in het centrum/Noorderpark ter plaatse van één van de nog te slopen onderwijsgebouwen Gomarus, Dr. Nassau en/of De Tamboerijn.

⁵¹ Medio 2008 dient dit nog door de gemeenteraad te worden vastgesteld.

De natuurgras oefenstrook aan de Hunsingostraat (terrein De Schakel) komt te vervallen. Op deze locatie wordt MFA Baggelhuizen gesitueerd. Hoewel de ruimte hiervoor beperkt is, is de wijk toegezegd dat er naast de MFA ruimte zal blijven voor buitensport/-spel activiteiten. De huidige plannen hieromtrent voorzien in de aanleg van een kunstgras oefenstrook en tevens een basketbalveld. Ter hoogte van de kruising Venenstraat/Thorbeckelaan is in 2007 reeds een Cruijff Court aangelegd.

4.4 Buitensportaccommodaties

4.4.1 Geplande aanpassingen

Voetbal

Beoogd wordt dat iedere voetbalvereniging in Assen de beschikking krijgt over kunstgras, in de vorm van een wedstrijdveld, pupillenveld of oefenstrook. Redenen hiervoor zijn vanwege de cultuurtechnisch onbeperkte speelbaarheid van kunstgras onder andere:

- het voorkomen van afgelastingen en/of speelschade door aanhoudend slecht weer;
- het mede mogelijk maken van medegebruik door bewegingsonderwijs.

In 2008 zijn door de gemeente de volgende aanpassingen gepland⁵²:

- ~~✂~~ Bij LTC/Amboina wordt een natuurgrasveld vervangen door kunstgras.
- ~~✂~~ bij LEO wordt het aantal kleedkamers met twee uitgebreid tot acht en wordt een half wetruimveld vervangen door kunstgras;
- ~~✂~~ bij FC Assen wordt een bijveld natuurgras vervangen door kunstgras⁵³;
- ~~✂~~ bij Achilles wordt een half trainingsveld vervangen door kunstgras⁵⁴;
- ~~✂~~ bij ACV worden de kleedkamers bij het clubgebouw uitgebreid tot twaalf⁵⁵;
- ~~✂~~ bij ACV komen de twee kleedkamers bij de voormalige wielervedbaan te vervallen waarvoor het recht in de plaats komt om gebruik te maken van de kleedkamers die onderdeel uitmaken van een nieuw te realiseren sporthal⁵⁶.

⁵² De voorgestane aanpassingen zijn in een besluit reeds vastgesteld en de benodigde investeringskosten zijn reeds opgenomen in de begroting.

⁵³ Bijkomende reden om hiertoe over te gaan, is om te anticiperen op een snelle groei van het ledental als gevolg van de bevolkingstoename in Kloosterveen.

⁵⁴ Bijkomende reden om hiertoe over te gaan, is dat op deze wijze een einde wordt gemaakt aan het hinderlijke instuiven van zand van dit veld naar het naastgelegen kunstgras trainings-/wedstrijdeld.

⁵⁵ De vereniging overweegt om hier voor eigen rekening nog twee kleedruimten aan toe te voegen.

⁵⁶ De kleedkamers zullen onderdeel uitmaken van de te realiseren Stadsbroekhal.

Atletiek

Op de huidige nog nieuwe locatie is de Atletiek erg goed voorzien. Van een unieke locatie zal zelfs sprake zijn indien de plannen werkelijkheid worden voor de gemeentelijke realisatie van indoor atletiekvoorzieningen met een ambitieniveau dat beantwoordt aan de voormalig van toepassing zijnde B-status⁵⁷.

Wielrennen

De wielerverenigingen Unitas en Metoor Assen-Roden zijn gevestigd op Recreatiegebied Baggelhuizen, respectievelijk Stadsbroek. Op deze locaties hebben de verenigingen geen toekomst. De behoefte aan een integrale wielraccommodatie met zowel een wielrencircuit, wielrenbaan als een fietscrossbaan bestaat al sinds lang. De verenigingen hebben de intentie uitgesproken in gezamenlijkheid actief mee te willen werken aan de gemeentelijke realisatie van de beoogde accommodatie op een nieuwe locatie. In 2008 wordt in nauw overleg met de verenigingen onderzoek verricht naar het programma van eisen en de juiste locatie. Na Recreatiegebied Baggelhuizen (afgefallen) en de Kleine Harz (kleine kans) wordt voor de locatiekeuze nu de hele stad opnieuw onder de loep genomen. Naar de benodigde investeringskosten dient nog nader onderzoek te worden verricht. Hiervoor is dan ook nog geen bedrag opgenomen in de begroting.

TT Circuit

Onder de noemer van TT-World worden op het circuitterrein diverse toeristisch-recreatieve voorzieningen ontwikkeld waaronder een casino en evenementenhal. De aantrekkingskracht van Assens belangrijkste toeristische trekpleister zal zich niet langer tot de evenementen beperken waarvan de TT de belangrijkste is, maar zal met de genoemde elk-weer-voorzieningen jaarrond bezoeken genereren. Mogelijk wordt op het terrein ook een motorbike onderwijs accommodatie gevestigd.

Schaatsen/skeelers

Doordat de klimatologische veranderingen het gebruik van natuurijs zeer beperken, wordt aanbevolen de ijsbaan zo min mogelijk onder water te zetten en de skeelermogelijkheden zo ruim mogelijk te maken.

4.4.2 Gewenste aanpassingen

Speelvoorzieningen

Recent is uit onderzoek gebleken dat slechts twee gemeenten in Nederland voldoen aan een speelnorm van 3%. Deze norm geeft aan welk deel van de openbare ruimte ter beschikking staat voor spelen van kinderen. De openbare ruimte wordt daarbij per wijk beschouwd.

⁵⁷ De atletiekvoorzieningen zullen onderdeel uitmaken van de te realiseren Stadsbroekhal. De voorgestane realisatie is in een besluit reeds vastgesteld en de benodigde investeringskosten zijn reeds opgenomen in de begroting.

Mede in het kader van het voornemen uit het collegeprogramma⁵⁸ om te zorgen voor voldoende speel- en ontmoetingsplekken voor jongeren, dient te worden bepaald welk percentage op Assen van toepassing is en welk percentage Assen zich ten doel stelt. In het onderzoek dat hiernaar wordt verricht, dient tevens aandacht te worden besteed aan het verbeteren van de speelvoorzieningen voor 10+ jongeren in het algemeen en voor meisjes in het bijzonder. Mede op basis van het onderzoek zal de besteding kunnen plaatsvinden van de € 1.000.000 die in 2008 extra beschikbaar is gesteld voor verbetering van het aanbod.

Voetbal

Om de bevolkingsgroei van Kloosterveen op te vangen, is het noodzakelijk dat de capaciteit van FC Assen wordt uitgebreid. Indien het huidige aantal teams van FC Assen naar 2012 met 50% toeneemt, is daarvoor een configuratie benodigd die bestaat uit vier natuurgras wedstrijdvelden, anderhalf natuurgras trainingsvelden en twaalf kleedruimten. Voor een onderbouwing hiervan wordt verwezen naar de bijlagen⁵⁹. Bij de toepassing van kunstgras kan worden volstaan met twee natuurgras wedstrijdvelden en twee kunstgras wedstrijd-/trainingsvelden en twaalf kleedruimten. Aangezien FC Assen in de huidige situatie reeds over vier natuurgrasvelden beschikt, kan de uitbreiding bij de keuze voor kunstgras binnen de grenzen van het sportpark gerealiseerd worden. Hierbij wordt een fasering voorgestaan van:

1. realisatie kunstgrasveld (reeds gepland voor 2008);
2. realisatie zevende tot en met twaalfde kleedkamer;
3. realisatie kunstgrasveld.

Bij de keuze voor natuurgras dienen de grenzen van het sportpark te worden verruimd ten behoeve van anderhalf voetbalveld.

Het kleedkamertekort dat voor ACV en LEO is bepaald in hoofdstuk 3 komt met de voor 2008 en 2009 voorgestane uitbreidingen te vervallen.

Hockey

Hoewel sportpark Dijkveld en de hierop gevestigde hockeyvereniging HVA zich op grote afstand van Kloosterveen bevinden, zal de groei van deze wijk resulteren in een toenemende behoefte aan hockeyvoorzieningen. In hoofdstuk 3 is reeds berekend dat de hockeyvereniging nagenoeg geen groeimogelijkheden meer heeft. Gezien de verwachte bevolkingstoename van Assen dient het aantal hockeyvelden daarom te worden uitgebreid naar drie. Doordat het sportpark gedeeld wordt met honk- en softbal vereniging de Pioneers en in dan wel naast een beschermd natuurgebied ligt is de aanleg van een derde veld met toekomstige optie voor een vierde op sportpark Dijkveld een lastige optie. Als uitgangspunt geldt dan ook dat sportpark Dijkveld hiervoor onvoldoende ruimte biedt, waardoor dient te worden gezien of en zo ja, naar welke locatie de vereniging kan worden verplaatst. Mogelijk kan hiervoor een locatie in de nabijheid van de wijk Kloosterveen bestemd worden.

Op het sportpark Dijkveld zou dat ruimte geven voor andere recreatieve ontwikkelingen.

⁵⁸ "Assen in beweging", Collegeprogramma 2006-2010 onder 3. Leefbare wijken

⁵⁹ Zie bijlage IV.

Korfbal

In hoofdstuk 3 is reeds vastgesteld dat de veldcapaciteit van VDW-OLS en ASKO ruimschoots voldoende is voor de huidige situatie. Mits alle senioren op zondag spelen en alle junioren op zaterdag, kan het huidige aantal teams verdubbelen voordat de capaciteit tekort schiet.

Schaatsen/Skeeleren

De capaciteit van de schaats- en skeelervoorzieningen op sportpark De Hoogspanning wordt met het oog op de verwachte bevolkingstoename voldoende geacht.

Ongeorganiseerd/overig

De landelijke trend van individualisering en de versnippering van de beschikbare vrije tijd komt, ook in de toekomst, niet ten goede aan de verenigingsgebonden sportparticipatie. Dit betekent echter niet dat de algehele sportparticipatie hierdoor sterk zal afnemen. Het groeiende gezondheidsbesef heeft de aandacht voor het belang van sport en bewegen doen toenemen, en heeft zodoende meer mensen aangespoord om door middel van sport iets aan de gezondheid te doen. In plaats van de veelal tijdsgebonden verenigingssporten kiest men steeds vaker voor individuele sporten die op elk gewenst tijdstip kunnen worden bedreven. Wandelen, joggen, fietsen en skeeleren zijn populaire vormen van sportparticipatie waarbij men in zelf te kiezen tijdspannes kan werken aan de gezondheid. Aangezien de beoefenaren van deze takken van sport zich veelal niet als zodanig laten registreren, is een exacte kwantificering van de behoefte aan voorzieningen hiervan moeilijk te geven.

Desalniettemin dienen gemeenten zich bewust te zijn van deze behoeften en kunnen zij hierop inspelen door met deze sporters rekening te houden bij het ontwerp en de realisatie van wijkvoorzieningen (trapveldjes, speeltoestellen), recreatiegebieden, fiets- en wandelpaden. Bovendien gaat het hier om sporten die veelal plaatsvinden in de openbare ruimte waarvoor geen specifieke accommodatiebehoefte bestaat. Vast staat echter dat het om een groeiende groep sporters gaat waarvoor de participatie door de gemeente gestimuleerd kan worden.

Bij de inrichting van de openbare ruimte in Assen dient rekening te worden gehouden met ongeorganiseerde en anders georganiseerde sporters.

4.5 Zwembaden

Zwemschool De Dolfijn die nu nog in Vanboeijen actief is, is voornemens de activiteiten te verplaatsen naar het zorgbad dat bij de in ontwikkeling zijnde MFA Baggelhuizen zal worden gerealiseerd. Voorwaarde hierbij is dat het zorgbad vanaf de oplevering ter beschikking wordt gesteld voor instructiezwemmen. De oplevering van het zorgbad met de afmetingen van 10 x 7 meter wordt verwacht voor eind 2009. De huidige capaciteit voor instructiezwemmen is ook in de nabije toekomst gewaarborgd, mits:

- ~~de~~ de huidige capaciteit van De Smelt en Rob Sports onverkort of meer beschikbaar wordt gesteld voor school- en/of instructiezwemmen;
- ~~de~~ de capaciteit van het nog te realiseren zorgbad bij de MFA Baggelhuizen beschikbaar wordt gesteld voor school- en/of instructiezwemmen.

Het al dan niet handhaven van het zwem-/instructiebad van Vanboeijen wordt door de instelling nader onderzocht.

4.6 Binnensportaccommodaties

4.6.1 Gemeentelijke binnensportaccommodaties

Nieuwe sporthal Stadsbroek

Nabij sportpark Stadsbroek wordt een sporthal ontwikkeld die 2009 / 2010 volledig in gebruik genomen kan worden. De afmetingen van de sporthal bieden in ruimte het equivalent van zes

--	--	--	--

gymnastieklokalen. Beoogd wordt dat de sporthal door de toepassing van drie ophijsbare en tevens geluidswerende scheidingswanden in vier compartimenten deelbaar is. Naast de voorzieningen ten behoeve van bewegingsonderwijs zal de sporthal voorzieningen voor indoor-atletiek gaan bieden. Hiermee krijgt de hal een voorzieningenniveau dat beantwoordt aan de voormalig van toepassing zijnde B-status. Ook een dancezaal en een dojo maken deel uit van het programma van eisen.

Beoogd gebruikers vanuit het bewegingsonderwijs zijn het Vincent van Gogh College (locatie Salland) alsmede de *Sport & Bewegen*-opleidingen van het Alpha College en het Drenthe College. De toekomstige locaties van deze onderwijsinstellingen liggen echter (nog) niet vast. Op de ontwikkelingen in het bewegingsonderwijs wordt nader ingegaan in paragraaf 4.6. Beoogde verenigingsgebruikers zijn de atletiekvereniging AAC en volleybalvereniging Sudosa. Om deze zes zaaldelen als zodanig voor het bewegingsonderwijs te kunnen benutten, worden normaliter twaalf kleedruimten en zes docenten-/scheidsrechtersruimten gerealiseerd.

Assen kiest voor het realiseren van acht kleedruimten en vier docenten-/scheidsrechtersruimten omdat:

- ~~de~~ de wijze waarop de hal door onderwijs en verenigingssport gebruikt zal gaan worden en die niet noodzaakt tot meer ruimten;
- ~~de~~ de omvang van de ruimten die groter is dan de norm als minimum voorschrijft.

Gymnastieklokalen Van Gogh en Dr. Nassau

Afgezien van de sporthal Stadsbroek wordt verwacht dat bij een verregaande samenwerking tussen het Van Gogh en Dr. Nassau College wordt gekozen voor het realiseren van twee nieuwe sporthallen ter vervanging van de huidige gymnastieklokalen. Er zijn vergevorderde plannen om met name de schoolgebouwen op de locaties S. Lagerlöflaan (Van Gogh - Lariks) en Gr. van Prinstererlaan (Dr. Nassau - Quintus) te herbouwen.

De locatie voor de beide afzonderlijke dan wel samen te voegen nieuwe schoolgebouwen is niet bekend. De beide scholen beschikken over elk drie gymnastieklokalen. De gezamenlijke behoefte bedraagt zes gymnastieklokalen. Bij nieuwbouw zal een grote sportaccommodatie gebouwd moeten worden en in aantal sportvelden worden voorzien. Een mogelijke locatie voor de ‘campus’ inclusief binnen- en buitensportvoorzieningen is de Groene Dijk.

Door te kiezen voor twee sporthallen met elk een driedeling kan ook voor de verenigingssport een verbetering worden gerealiseerd, vooral wanneer bepaalde takken van binnensport zich in de accommodaties concentreren. Door alle verenigingsgebruik per tak van sport in accommodaties te concentreren kan er per accommodatie worden afgeweken van de standaardinrichting voor verenigingssport. Het te behalen synergetische voordeel bestaat uit lagere inrichtingskosten enerzijds en een specifiek, voor de verenigingssport beter, voorzieningenniveau per accommodatie anderzijds⁶⁰.

Vooralsnog kan niet met zekerheid worden gesteld dat deze ontwikkeling ook daadwerkelijk tot realisatie zal komen.

Nieuwe sporthal Kloosterveen

Medio 2011 zal het tweede onderwijscluster van de wijk Kloosterveen/buurt Kloosterveen in gebruik worden genomen met daarin een sporthal. Door de toepassing van twee ophijsbare scheidingswanden is de hal te zijner tijd compartimenterbaar in drie zaaldelen.

Bestaande sportzaal Kloosterveen A. Jacobsweg (semi-permanent)

Na ingebruikname van sporthal Kloosterveen zal de semi-permanente sportzaal Kloosterveen opgeheven kunnen worden.

Nieuw derde cluster Kloosterveen

De ontwikkeling van de buurten Kloosterveen II en III zal gepaard gaan met de realisatie van de nodige sociaal-maatschappelijke voorzieningen. De realisatiestart van Kloosterveen II is voorzien na 2010. De termijn waarop Kloosterveen III wordt gerealiseerd is afhankelijk van de snelheid waarmee de wijk Kloosterveen/buurt Kloosterveen zal groeien.

Voor de ontwikkeling van Kloosterveen III is wel reeds ruimte gereserveerd voor sociaal maatschappelijke voorzieningen, waaronder 2 hectare voor het derde onderwijscluster

⁶⁰ De basketballvereniging zou hier voor trainingen in wedstrijden structureel in kunnen worden ondergebracht. In dat geval is het wenselijk om tegelijkertijd over twee wedstrijdvelden in de breedte te kunnen beschikken waartoe van de standaardafmetingen dient te worden afgeweken.

inclusief sportzaal (één zaaldeel), kunstgrasveld en zes hectare voor sport ten behoeve van (voorlopig) vier voetbalvelden.

Nieuwe sportzaal in Baggelhuizen

Op het terrein van de Schakel in Baggelhuizen wordt een MFA (multifunctionele accommodatie) ontwikkeld. Het plan voorziet in de realisatie van een geschakelde dubbele sportzaal die met een ophijsbare scheidingswand deelbaar is in twee compartimenten, elk ter grootte van een vergroot gymnastieklokaal. Ten opzichte van de huidige situatie vindt per saldo een uitbreiding plaats ter grootte van één zaaldeel. Ook zal de MFA voorzien zijn van een instructiebad ten behoeve van de Lieflandschool en de Arkel.

Beoogd onderwijsgebruikers zijn het Octaaf, de Van Lieflandschool, OBS Baggelhuizen de Arkel. Buiten schooltijden zullen de zalen door de (sport)verenigingen worden gebruikt. Afgezien van de beperkte ruimte, is de wijk toegezegd dat er naast de MFA ruimte zal blijven voor buitensport/-spel activiteiten.

Bestaande Peelohal

De bestaande sporthal Peelo zal gehandhaafd worden. Het verzorgingsgebied van de sporthal geldt deels als ontwikkelingsgebied waarnaar onderzoek wordt verricht. Indien in dit gebied tot realisatie van een multifunctioneel centrum wordt overgegaan, zal sporthal Peelo hierin geïntegreerd worden. Daarbij dient de sporthal uitgebreid te worden met een vijfde en zesde kleedruimte zodat de drie zaaldelen tegelijkertijd kunnen worden benut door bewegingsonderwijs en verenigingssport.

Bestaand gymnastieklokaal Korpershoek

Hoewel voor ede sloop van gymnastieklokaal Korpershoek werd voorzien, zijn vooralsnog onvoldoende alternatieven voor handen voor de gebruikers van deze hal. De eerste oplevering van de Stadsbroekhal lijkt hierin een oplossing te gaan bieden, hetgeen, mede door de verplaatsingen en uitbreidingen die zich voordoen in het basis- en voortgezet onderwijs nog onzeker is.

Als gevolg hiervan geldt voor het bewegingsonderwijs in dit gebied⁶¹ dat de Korpershoekhal gehandhaafd dient te blijven en het onderhoud geïntensiveerd dient te worden tot tenminste 2012.

Gymnastieklokaal Venestraat

Het gymnastieklokaal aan de Venestraat is gemeentelijk eigendom doch exclusief in gebruik bij het Gomarus College. Dit gebruik zal worden beëindigd waarna de in gebruik gave van het gymnastieklokaal weer door de gemeente zal worden verzorgd.

⁶¹ Eén van de voorbeelden betreft basisschool De Tamboerijn die tot en met 2011 in de Lottingstraat gehuisvest zal zijn.

Evenals de Korpershoekhal zal dit gymnastieklokaal tenminste tot 2012 onderhouden en opengesteld moeten worden omdat er, ondanks de nieuwe Stadsbroekhal en sporthal Kloosterveste, in de nabijheid van het centrum onvoldoende nabije capaciteit is voor de toenemende behoefte vanuit het bewegingsonderwijs.

Bestaande Aubussonhallen

Beide afzonderlijke zaaldelen van de Aubussonhal voldoen gezien de afmetingen en het voorzieningenniveau niet meer aan de hedendaagse kwaliteitsrichtlijnen. Mede gezien de onderhoudssituatie dienen deze binnen een aantal jaren te worden vervangen. De dienst Stadsontwikkeling heeft haar oog op het terrein laten vallen maar heeft nog geen concrete plannen. Gezien de ontwikkelingen in de huisvesting van de (basis-)onderwijsinstellingen heeft voor de Aubussonhallen pas na 2012 in vervangende capaciteit ter grootte van één zaaldeel te worden voorzien. Om deze reden zal Aubusson Kerkzijde vooralsnog gehandhaafd blijven. Aubusson Vaartzijde zal gezien de status van beschermd stadsgezicht behouden blijven maar een andere bestemming krijgen.

Bestaande Meander Epe

Hoewel de benutting van gymnastieklokaal Meander Epe zal afnemen als gevolg van verplaatsing van onderwijsinstellingen en de realisatie van onder andere de Stadsbroekhal, wordt dit gymnastieklokaal vooralsnog gehandhaafd vanwege de resterende benutting door bewegingsonderwijs, verenigingssport, sportbuurtwerk en overig sociaal maatschappelijk gebruik alsmede vanwege het behoud van spreiding.

Bestaande Meander Vredeveldseweg

Medio 2011 kan Gymnastieklokaal Vredeveldseweg worden gesloopt daar er dan is voorzien in nieuwbouw van MFA Oost inclusief nieuwe sportzaal (één zaaldeel).

MFA Pittelo

Vanaf 2010 zal worden gestart met de ontwikkeling en realisatie van MFA Pittelo. Gezien de beoogde locatie in relatie tot de spreiding van de onderwijsinstellingen en binnensportaccommodaties is de huidige sporthal Pittelo bij uitstek geschikt om zowel bewegingsonderwijs als verenigingssport te faciliteren en daarbij de afstand te verkleinen voor De Driemaster en De Lichtbaak die anders te zijner tijd zijn aangewezen op Peelo, Mozartplaats, de Timp, de Korpershoekhal en/of gymnastieklokaal Venestraat. Realisatie van een nieuwe binnensportvoorziening als onderdeel van MFA Pittelo is noodzakelijk, tenzij er bij de nieuwe huisvesting van PrO Assen een gymnastieklokaal is inbegrepen.

Gymnastieklokaal PrO Assen

Voor de groeiende onderwijsinstelling PrO Assen geldt dat de bewegingsonderwijsbehoefte van dien aard is dat PrO Assen afstevent op een behoefte van circa 32 klokuren per week, oftewel één volledig zaaldeel. Deze behoefte kan optimaal worden vervuld met de realisatie van een gymnastieklokaal in de directe nabijheid van de nieuwe huisvesting van PrO Assen. Bijkomend voordeel hiervan is dat er in de nabijheid van het centrum een nieuwe binnensportvoorziening wordt gerealiseerd, hetgeen de spreiding ten goede komt. Mocht

hiertoe geen mogelijkheid bestaan, heeft de realisatie van een nieuw gymnastieklokaal als onderdeel van de MFA Pittelo de tweede voorkeur.

Nieuwe binnensportvoorziening centrumgebied

Doordat de voorzieningen van de Korpershoekhal en gymnastieklokaal Venestraat verouderd zijn en niet meer aansluiten bij de hedendaagse wensen van bewegingsonderwijs en verenigingssport, wordt aanbevolen deze te slopen. Gezien de te zijner tijd aanwezige instellingen voor (basis-)onderwijs in het centrumgebied is hiervoor echter wel vervangende capaciteit benodigd. Aanbevolen wordt daarom op termijn (na 2012) over te gaan tot het realiseren van een nieuwe sporthal in het centrumgebied. Hiervoor kan gedacht worden aan:

- a. nieuwbouw Korpershoekhal of Venestraat;
- b. uitbreiding van de Timp;
- c. overname en aanpassing gymnastieklokalen V.van Gogh locatie Quintus;
- d. nieuwbouw in de eventueel te realiseren wijk Havenkwartier.

Ad a. Gezien de bereikbaarheid voor de gebruikmakende onderwijsinstellingen en de spreiding van binnensportaccommodaties over de gemeente is de optimale locatie voor een nieuwe binnensportvoorziening op de plaats van het huidige gymnastieklokaal Venestraat. Eventuele alternatieve locaties resulteren in een minder evenwichtige spreiding voor het bewegingsonderwijs.

Ad b. Uitbreiding van de Timp resulteert in schaalgrootte voordelen in de exploitatie en het beheer. De keuze voor aanbouw bij de Timp impliceert dat de Timp als geheel ruim dertig jaar in stand gehouden dient te worden met alle instandhoudingskosten van dien.

Ad c. Indien de voortgezet onderwijsinstellingen Van Gogh en Dr. Nassau daadwerkelijk samengaan in een nieuw te realiseren campus, komen de gymnastieklokalen van Van Gogh, locatie Lagerlöflaan mogelijk geheel of gedeeltelijk in aanmerking voor herbestemming tot gemeentelijke binnensportaccommodatie.

Ad d. Het Havenkwartier betreft een groot aaneengesloten gebied dat grenst aan de oude kern van Assen⁶². Indien in dit gebied woningen en stedelijke voorzieningen worden gerealiseerd, dienen sportvoorzieningen hier zeker deel van uit te maken. Eventuele binnensportaccommodaties kunnen daarbij, afhankelijk van de situering, de rol van de benodigde centrumvoorziening vervullen.

Samengevat zien de mogelijke veranderingen er als volg uit.

⁶² Voor een toelichting op het Havenkwartier wordt verwezen naar paragraaf 5.2

⁶⁶ Hoewel De Spreng een gemeentelijk eigendom (meer) is, geldt de afspraak dat de gemeente 20 zaaldeeluren per week kan inplannen ten behoeve van bewegingsonderwijs.

Indien de bovenstaande totaalconfiguratie als zodanig werkelijk vorm krijgt, wordt het aanbod tot en met 2012 per saldo met acht zaaldelen uitgebreid. Na 2012 zal het aanbod met vier zaaldelen worden uitgebreid.

In subparagraaf 3.5.5 werd geconstateerd dat Assen met openbaar toegankelijke binnensportaccommodaties met een sociaal maatschappelijke functie van vijf sporthallen en nul sportzalen achterblijft bij datgene wat op grond van kengetallen verwacht kon worden. Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat Assen deze achterstand in 2012 goedmaakt met een aanbod van zes sporthallen en twee sportzalen. Hierbij wordt opgemerkt dat een verdere toename van gemeentelijke binnensportaccommodaties noodzakelijk kan zijn indien:

?? de leerlingenprognoses naar boven moeten worden bijgesteld;

?? het aanbod van niet-gemeentelijke binnensportvoorzieningen afneemt.

Met name de prognoses voor de opleidingen sport & bewegen⁷⁰ zijn hiervoor van belang. Deze prognoses zijn echter niet bekend. Zodra de toename van de behoefte van de opleidingen sport & bewegen wel gekwantificeerd is, dient de daadwerkelijk benodigde binnensportcapaciteit hierop te worden aangepast. Daarnaast zou de gemeente tijdig geïnformeerd moeten worden over eventuele aanpassingen in het aanbod van niet-gemeentelijke binnensportvoorzieningen.

Tot een grotere behoefte aan binnensportaccommodaties leiden onder andere de ontwikkeling van de Brede School alsmede de doelstellingen Alliantie School & Sport. Tot een minder grote behoefte aan binnensportaccommodaties leidt de realisatie van speellokalen die voor de onderbouw van het basisonderwijs in de plaats (kunnen) komen van gymnastieklokalen/sportzalen. Voor een onderbouwing van deze ontwikkelingen wordt verwezen naar de bijlagen⁷¹.

4.6.2 Spreiding en bereikbaarheid

De spreiding van binnensportaccommodaties zal enigszins verslechteren als de gymnastieklokalen die het Vincent van Gogh College en Dr. Nassau in eigendom en gebruik hebben, verdwijnen en de betreffende onderwijsinstellingen verhuizen naar een ‘campus’ op een perifere locatie.

⁶⁷ Naast het genoemde zaaldeel (gymnastieklokaal) beschikt men op deze locatie ook over een fitnessruimte die benut wordt voor het bewegingsonderwijs.

⁶⁸ De niet-openbaar toegankelijke sporthal is als één zaaldeel geteld, hetgeen er bij toepassing van ophijsbare scheidingswanden ook twee of drie zouden kunnen zijn.

⁶⁹ De niet-openbaar toegankelijke sporthal is als één zaaldeel geteld, hetgeen er bij toepassing van ophijsbare scheidingswanden ook twee of drie zouden kunnen zijn.

⁷⁰ Voor de opleiding Sport & Bewegen van het Drenthe College en het Alfa College ontbreekt het leerlingenprognoses alsmede aan inzicht in het aantal benodigde klokuren bewegingsonderwijs per leerling/klas/groep.

⁷¹ Zie bijlage VI.III.II

Dit geldt overigens niet voor het gymnastieklokaal van het Vincent van Gogh College op de locatie Salland waarvoor als uitgangspunt geldt dat die gehandhaafd blijft, ook nadat deze onderwijsinstelling de Stadsbroekhal in gebruik heeft genomen.

Hoewel de clustering van onderwijsvoorzieningen en binnensportvoorzieningen resulteert in een geringe verslechtering van de spreiding wordt deze ontwikkeling op zich positief beoordeeld, afhankelijk van de locatie van de nieuw te realiseren binnensportvoorzieningen. Zolang de door de onderwijsinstellingen af te leggen afstanden niet toenemen, resulteert de clustering in de vervanging van afzonderlijke zaaldelen (gymnastieklokalen) door geschakelde zaaldelen (sportzalen en/of sporthallen). Per saldo wordt het aanbod binnensportaccommodaties daarmee beter geschikt gemaakt voor het medegebruik door de verenigingssport.

In dit verband dient te worden opgemerkt dat, afhankelijk van de daadwerkelijke onderwijsontwikkelingen:

- ?? met name voor het bewegingsonderwijs het centrumgebied blijft voorzien van een binnensportaccommodatie;
- ?? ook in de nabije toekomst niet voorkomen kan worden dat enkele (basis-) onderwijsinstellingen verder dan 900 meter moeten afleggen en daartoe zijn aangewezen op busvervoer.

4.6.3 Capaciteit

De capaciteit van de binnensportaccommodaties neemt toe. Niet alleen het aantal accommodaties neemt toe. Doordat gymnastieklokalen worden vervangen door sportzalen en sporthallen nemen ook de gebruiksmogelijkheden toe. Evenwel kunnen de ontwikkelingen in met name het voortgezet onderwijs (opleiding sport& bewegen van het Drenthe College en Alfa College) ertoe leiden dat de capaciteit verder dient toe te nemen.

Daarnaast zorgt de realisatie van (meer) speellokalen ervoor dat de onderbouw van het basisonderwijs niet langer gebruik hoeft te maken van gymnastieklokalen. Hierbij wordt opgemerkt dat het bij vervangende nieuwbouw van speellokalen wenselijk is om ook de inventaris te vernieuwen in plaats van mee te verhuizen. Dit om te voorkomen dat een nieuw speellokaal met een oude inventaris niet voldoet aan de hedendaagse inrichtingsnorm voor speellokalen.

4.6.4 Kwaliteit

Om een gedifferentieerd en multifunctioneel gebruik van de gymnastiekaccommodaties te garanderen, is in de toekomst onder andere een groter vloeroppervlak benodigd dan de voormalige standaardafmeting van 12 x 21 x 5 meter. Afmetingen die in dit verband meer gepast zijn, komen terug in onder andere sportzaal Boomgaard zijnde: 24 x 13 x 7 meter.

4.7 Bewegingsonderwijs

In de bijlagen is voor het basisonderwijs een overzicht opgenomen van de leerlingenprognoses en de locatieveranderingen van instellingen⁷². Hieruit volgt dat de voornoemde locatieveranderingen in de eerste plaats leiden tot een verplaatsing en niet per definitie tot een toe- of afname van de behoefte. Dit betekent dat bij sommige binnensportaccommodaties een capaciteitstekort kan ontstaan indien daar teveel onderwijsinstellingen gesitueerd worden. Bij het opstellen van de programmeringen dient jaarlijks te worden bepaald of en zo ja, in welke mate hiervan sprake is zodat kan worden bepaald voor welke onderwijsinstellingen welke maatregelen benodigd zijn. Hierbij kan met name gedacht worden aan tijdelijke oplossingen zoals leerlingenvervoer of semi permanente sportzalen.

4.8 Conclusies

De bevolkingsgroei die in Assen wordt verwacht, zal zich tot 2012 voornamelijk voordoen in de wijk Kloosterveen. De onderwijsinstellingen en binnensportaccommodaties die voor het opvangen van deze groei benodigd zijn, lijken grotendeels reeds te zijn ingepland. De nabijgelegen buitensportaccommodaties dienen nog te worden uitgebreid waarbij naast de uitbreiding van FC Assen een uitbreiding van de hockeyvoorzieningen noodzakelijk wordt geacht, hetgeen idealiter vorm krijgt door realisatie van een nieuwe hockeyaccommodatie.

Van een capaciteitstekort lijkt voor het bewegingsonderwijs geen sprake te zijn, te meer daar per saldo een uitbreiding van het aantal binnensportaccommodaties wordt voorgestaan.

Mogelijk zal zich voor enkele (basis-)onderwijsinstellingen wel de noodzaak voor blijven doen om met busvervoer de afstand tussen schoolgebouw en binnensportaccommodatie af te leggen, tenzij voldoende alternatieven gevonden kunnen worden in de vorm van bijvoorbeeld speellokalen voor de onderbouw en/of buitensportvoorzieningen.

Bij de reeds voorgestane ontwikkelingen wordt grotendeels tegemoet gekomen aan de nieuwe eisen die vanuit het bewegingsonderwijs worden gesteld aan de binnensportaccommodaties. Uitzondering hierop vormen de Meander Epe, de Korpershoekhal en het gymnastieklokaal aan de Venestraat die omwille van het (basis-)bewegingsonderwijs tenminste tot 2012 gehandhaafd blijven.

Naast de reeds, al dan niet in combinatie met onderwijsinstellingen, beoogde sloop en nieuwbouw van binnensportaccommodaties wordt voor 2012 een nieuw gymnastieklokaal voorgestaan ten behoeve van de nieuwbouw van PrO Assen. Na 2012 wordt een nieuwe sporthal in het centrumgebied beoogt ter vervanging van de Korpershoekhal en gymnastieklokaal Venestraat.

⁷² Zie bijlage VI.IV.III en IV.

Hoewel de bevolkingstoename leidt tot een toename aan de behoefte aan sportaccommodaties, kan de behoefte van het bewegingsonderwijs grotendeels worden opgevangen door het realiseren van speellokalen. Indien deze speellokalen deel uitmaken van de programma's van eisen voor de nieuw te realiseren accommodaties basisonderwijs dan zal de benutting van gymnastieklokalen per saldo afnemen.

Een toename van de behoefte aan binnensportaccommodaties kan echter worden verwacht vanuit de doelstellingen van de alliantie school & sport en de Brede-Schoolontwikkeling. Assen beoogt in dit kader circa 6.000 extra contacturen te bieden die alle besteed zullen worden in binnen- en buitensportaccommodaties. Mits dit voornemen door de gemeenteraad wordt bekrachtigd, vormt dit gegeven een belangrijke reden om te voorzien in voldoende openbare en laagdrempelige buitensportfaciliteiten. De toepassing van kunstgras in de sportparken en wijken biedt hiervoor zowel voor bewegingsonderwijs als verenigingssport als sportstimuleringsactiviteiten de ideale oplossing.

Een groeiende groep sporters waarvan de participatiegraad door de gemeente eenvoudig verhoogd kan worden, betreft de groep ongeorganiseerde en anders georganiseerde sporters. De gemeente kan hen met name bij het ontwerp en de realisatie van wijkvoorzieningen (trapveldjes, speeltoestellen), recreatiegebieden, fiets- en wandelpaden tegemoet komen.

In dit kader dient onderzoek te worden verricht naar de speelnorm in Assen en de mogelijkheid tot het verbeteren van de speelvoorzieningen voor 10+ jongeren in het algemeen en voor meisjes in het bijzonder. Mede op basis van het onderzoek zal de besteding kunnen plaatsvinden van de € 1.000.000 die in 2008 extra beschikbaar is gesteld voor verbetering van het aanbod.

Bovenstaande conclusies leiden per voorziening c.q. locatie tot aanbevelingen die omschreven staan en uitgewerkt zijn in het hoofdstuk Conclusies en Aanbevelingen.

Hoofdstuk 5. Sportaccommodaties 2025

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een doorkijk geboden op het aanbod van gemeentelijke sportaccommodaties tussen 2012 en 2025.

5.2 In-/uitbreidingslocaties

Hoewel hiervoor geen gemeentelijke woningbouwprogramma c.q. bevolkingsprognose op wijkniveau voor handen is, wordt verwacht dat Assen in 2025 kan zijn doorgegroeid naar bijna 80.000 inwoners. Om deze opgave te kunnen voldoen is de realisatie van een nieuwbouwwijk hoe dan ook noodzakelijk. Hiervoor wordt gedacht aan meerdere locaties, waaronder Messchenveld, stadsbedrijvenpark Tiessen en/of het Asser Havenkwartier⁷³.

Indien gekozen wordt voor Messchenveld zal deze wijk gesitueerd worden ten noorden van de wijk Marsdijk. De afstand van de eventuele wijk Messchenveld naar Marsdijk en de overige wijken van Assen is, mede gezien de aanwezigheid van het tussengelegen bedrijventerrein Messchenveld I en het Noord-Willemskanaal, van dien aard dat deze wijk een geheel eigen sociaal maatschappelijk voorzieningenniveau inclusief sportvoorzieningen behoeft.

Hoewel hier vanuit stedenbouwkundige dan wel grondexploitatietechnische overwegingen wellicht anders over gedacht wordt, geniet de herbestemming van stadsbedrijvenpark Tiessen en/of het Asser Havenkwartier vanuit sportperspectief de voorkeur. Hoewel ook op deze locatie sociaal maatschappelijke voorzieningen noodzakelijk zijn, kan op het in de omringende wijken reeds aanwezig zijnde aanbod van sportvoorzieningen beter aansluiting worden gemaakt.

5.3 Sportaanbod

Indien de groei van Kloosterveen resulteert in een bevolkingsomvang van 70.000 terwijl de bevolkingsprognose een totale omvang van 80.000 aangeeft, zal de verdere groei per saldo circa 10.000 inwoners bedragen. Aangezien de locatie van deze groei nog nader te bepalen is, kan alleen in algemene zin een doorkijk worden gegeven op de benodigde sportvoorzieningen in 2025.

⁷³ Omdat de gemeente vanuit financiële overwegingen heeft besloten het Havenkwartier niet te herbestemmen naar hoogwaardige kantoorbedrijvigheid, ligt het voor de hand om het plangebied te revitaliseren en transformeren tot woon-/werklocatie. Gezien de omvang geldt het gebied als een van de grootste herstructurerings- locaties van Nederland met een programma dat mogelijk ruimte biedt aan onder andere 2.500 tot 4.000 woningen.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat voorkeuren voor sportbeoefening in de loop der tijd sterk kunnen wijzigen. Zo is de sport windsurfen in de jaren tachtig zeer sterk gegroeid om daarna weer sterk af te nemen. Hieruit blijkt dat het onmogelijk is om trendsporten op lange termijn te voorspellen.

Ingegeven door onder andere de bevolkingsontwikkelingen, kan wel worden verondersteld dat de ‘seniorenporten’ verder zullen groeien. Het golf is hiervan een goed voorbeeld, waarvoor gevoeglijk kan worden aangenomen dat dit in 2025 nog (veel) groter zal zijn gegroeid. De mate waarin deze groei ten koste zal gaan van bijvoorbeeld tennis is veel moeilijker te voorspellen.

Het beoefenen van de traditionele takken van sport met voetbal en hockey voorop zullen in de toekomst zeker beoefend blijven worden; de mate waarin zal aan positieve en negatieve fluctuaties onderhevig zijn. Waar de beoefening op zich niet ter discussie staat, staat de organisatievorm dat echter wel. Ontwikkelingen in de organisatievorm van sportbeoefening duiden op professionalisering, commercialisering en schaalvergroting. Niet alle verenigingen slagen erin met een stabiel leden- en kaderbestand alsmede een ter zake kundig bestuur het hoofd te bieden aan deze ontwikkelingen. Om de verenigingsstructuur in Assen te behouden en te versterken, dient ook in de toekomst verenigingsondersteuning plaats te vinden door het rijk, de gemeente en sportbonden.

Een groei met 10.000 inwoners rechtvaardigt de uitbreiding van de buitensport-accommodaties. Gezien het huidige aanbod en participatiegraad zal dit met name voetbalvoorzieningen betreffen.

Met uitzondering van hockey geldt namelijk dat met een dergelijke bevolkingstoename voor de meeste overige buitensporten geen capaciteitstekort wordt voorzien.

Voor met name voetbal dient, mede afhankelijk van de woningbouwlocatie(-s) nader te worden beoordeeld of hiervoor een nieuwe buitensportaccommodatie dient te worden gerealiseerd of dat kan worden volstaan met uitbreiding van de bestaande voorzieningen.

Ook voor het aanbod van zwemwater en binnensportaccommodaties dient periodiek te worden bezien in welke bestaande en/of nieuwe wijken de bevolkingsomvang wijzigt en aanpassing van het aantal voorzieningen benodigd is. Hoewel idealiter al eerder tot vervanging wordt gekomen, dient vanwege de leeftijd en afmetingen direct na 2012 te worden overgegaan tot vervanging van de Aubussonhal Kerkhofzijde en de Meander Epe.

Hierbij wordt nogmaals opgemerkt dat ontwikkeling van de wijk Messchenveld vanwege de afstand een eigen hoeveelheid basissportvoorzieningen behoeft die mogelijk omvangrijker is dan wanneer de bevolkingstoename zich meer in de nabijheid van de bestaande voorzieningen voordoet.

Assen, 5 juni 2008

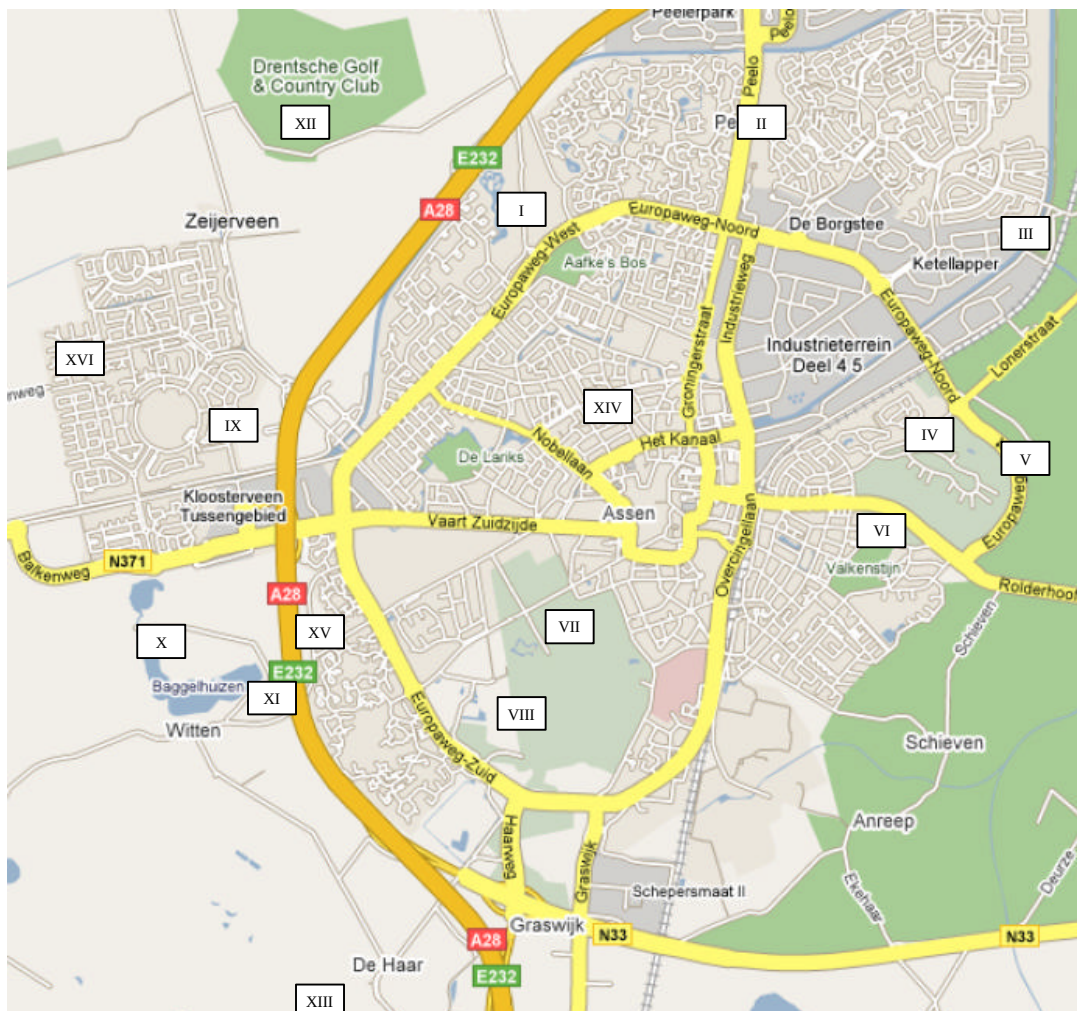
Bijlage I. Gebruiksmogelijkheden binnensportaccommodaties

Type accommodatie	globale afmetingen	gebruiksmogelijkheden
Gymnastieklokaal	12 x 21 x 5,5	1 badmintonveld, 1 volleybalveld, 6 tafeltennistafels en verschillende andere kleine zaalsporten (als judo), oefenmogelijkheden voor verschillende recreatieve (zaal-)sporten. Badminton en volleybal vragen voor wedstrijden een obstakelvrije hoogte van 7 meter
Sportzaal 1.	13 x 24 x 7	Idem als gymnastieklokaal.
Sportzaal 2a.	22 x 28 x 7	3 badmintonvelden, 1 basketbalveld, 2 volleybalveld, 12 tafeltennistafels en verschillende andere kleine zaalsporten, trainingsmogelijkheden voor verschillende (zaal-)sporten als voetbal en korfbal, gymnastiek en recreatieve sportbeoefening.
Sportzaal 2b.	22 x 29,4 x 7	Idem als 2a, alleen 4 badmintonvelden i.p.v. 3
Sporthal 3a.	24 x 44 x 7	7 badmintonvelden, 1 basketbalveld, 1 tennisbaan (geen wedstrijd baan), 3 volleybalvelden, 1 combiveld voor zaalvoetbal, zaalhockey, handbal en korfbal, gymnastiek en recreatieve sportbeoefening, (wedstrijd-)ruimte voor verschillende kleine zaalsporten, trainingsmogelijkheden voor vrijwel alle zaalsporten.
Sporthal 3b.	24 x 44,2 x 7	Idem als 3a, alleen 9 badmintonvelden i.p.v. 7
Sporthal 3c.	28 x 44 x 7	7 badmintonvelden, 2 basketbalvelden, 1 tennisbaan (geen wedstrijd baan), 4 volleybalvelden, 1 combiveld voor zaalvoetbal, zaalhockey, handbal en korfbal, gymnastiek en recreatieve sportbeoefening, (wedstrijd-)ruimte voor verschillende kleine zaalsporten, trainingsmogelijkheden voor vrijwel alle zaalsporten.
Sporthal 3d.	28 x 44,2 x 7	Idem als 3c, alleen 9 badmintonvelden i.p.v. 7
Sporthal 3e.	28 x 48 x 7	9 badmintonvelden, 3 basketbalvelden, 1 tennisbaan (geen wedstrijd baan), 4 volleybalvelden, 1 combiveld voor zaalvoetbal, zaalhockey, handbal en korfbal, gymnastiek en recreatieve sportbeoefening.

Bron: Instituut voor Sportaccommodaties

Bijlage II. Locaties 2007

II.I Buitensportaccommodaties

ref.	sportpark	vereniging	tak van sport
I.	De Hoogte	LTC / Amboina n.v.t. / openbaar n.v.t. / openbaar	voetbal oefenstrook div. tennis
II.	Marsdijk	Achilles ASKO	voetbal korfbal
III.	Loon	LEO ARC	voetbal roeien
IV.	Houtlaan	Asser Boys	voetbal
V.	Dijkveld	The Pioneers HVA	honk- en softbal hockey
VI.	Amelte	TV Amelte	tennis
VII.	Hertenkamp	ATV de Hertenkamp	tennis

ref.	sportpark	vereniging	tak van sport
VIII.	Stadsbroek	ACV AAC'61 Meteoor	voetbal atletiek wielrennen
IX.	Hoogspanning	FC Assen VDW-OLS YC Kloosterveen	voetbal korfbal ijsvereniging
X.	Baggelhuizen	Unitas	wielersport
XI.	Manege		paardensport
XII.	Golf	DGCC	golf
XIII.	TT-Circuit		motor-/autosport
XIV.	Thorbeckelaan	n.v.t. / openbaar	Cruijffcourt
XV.	Hunsingostraat	n.v.t. / openbaar	oefenstrook div.
XVI.	De Boomgaard	n.v.t. / openbaar	oefenstrook div.

II.II Speelvoorzieningen

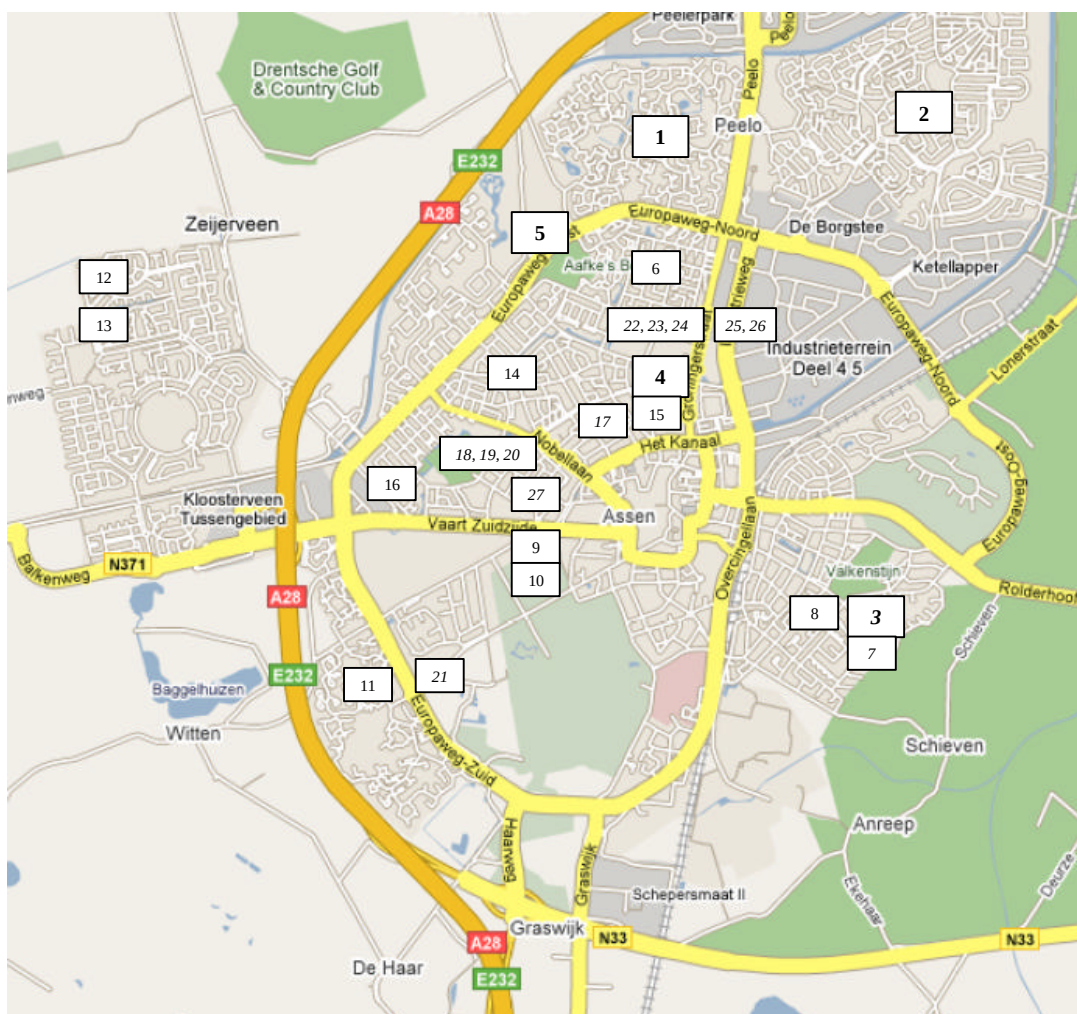
Nevenstaand is een overzicht gegeven van het aantal speellocaties en speeltoestellen in Assen per maart 2008.

Kloosterveen	30	78
Marsdijk	55	196
Baggelhuizen	34	90
Peelo	38	108
Pittelo	25	89
Centrum	8	26
Noorderpark	18	89
Lariks	18	62
Assen-Oost	19	64
Totaal	245	802

Navolgend wordt een overzicht gegeven van de aard van speeltoestellen in Assen per maart 2008. Toestellen die niet vetgedrukt zijn, verwijzen naar klimmen, klauteren en spelen in het algemeen. Vetgedrukte toestellen verwijzen naar een tak van sport.

Toestel	aantal	Toestel	aantal
Speelhuis met glijbaan	117	Duikelrek 4 delig	3
Duikelrek 3 delig	97	Jeugdhonek	3
Schommel meervoudig	83	Pannaveld incl. 2 doelen	2
Wip	67	Zwaaiband schommel	2
Doel groot	61	Loopbrug	2
Klimtoestel	52	Piraten schip	2
Wip op veer	38	Quarterramp	2
Basketbalpaal	36	Trechter	2
Tafeltennistafel	34	Whippet Whip	2
Doel klein	24	Klimboom	2
Evenwichtsbalk	20	Halfpipe	2
Combinatietoestel	18	Korfbalkorf	1
Schommel enkelvoudig	17	Spiroutte	1
Zandbak Beton	16	Swivel	1
Duikelrek 1 delig	16	Hobbel op veer	1
Duikelrek 2 delig	16	Klokken	1
Glijfant	13	Sally Whip	1
Speelhuisje	10	Slide	1
Zandbak Hout	10	Draaimolen	1
Volleybalnet	8	Ramp groot	1
Wip meervoudig	7	Ramp klein	1
Bokspringpalen	5	Roer	1
Kabouter Klauter	3	Piraten nest	1
Klauter Klimmer	3	Totaal	802

II.III Binnensportaccommodaties

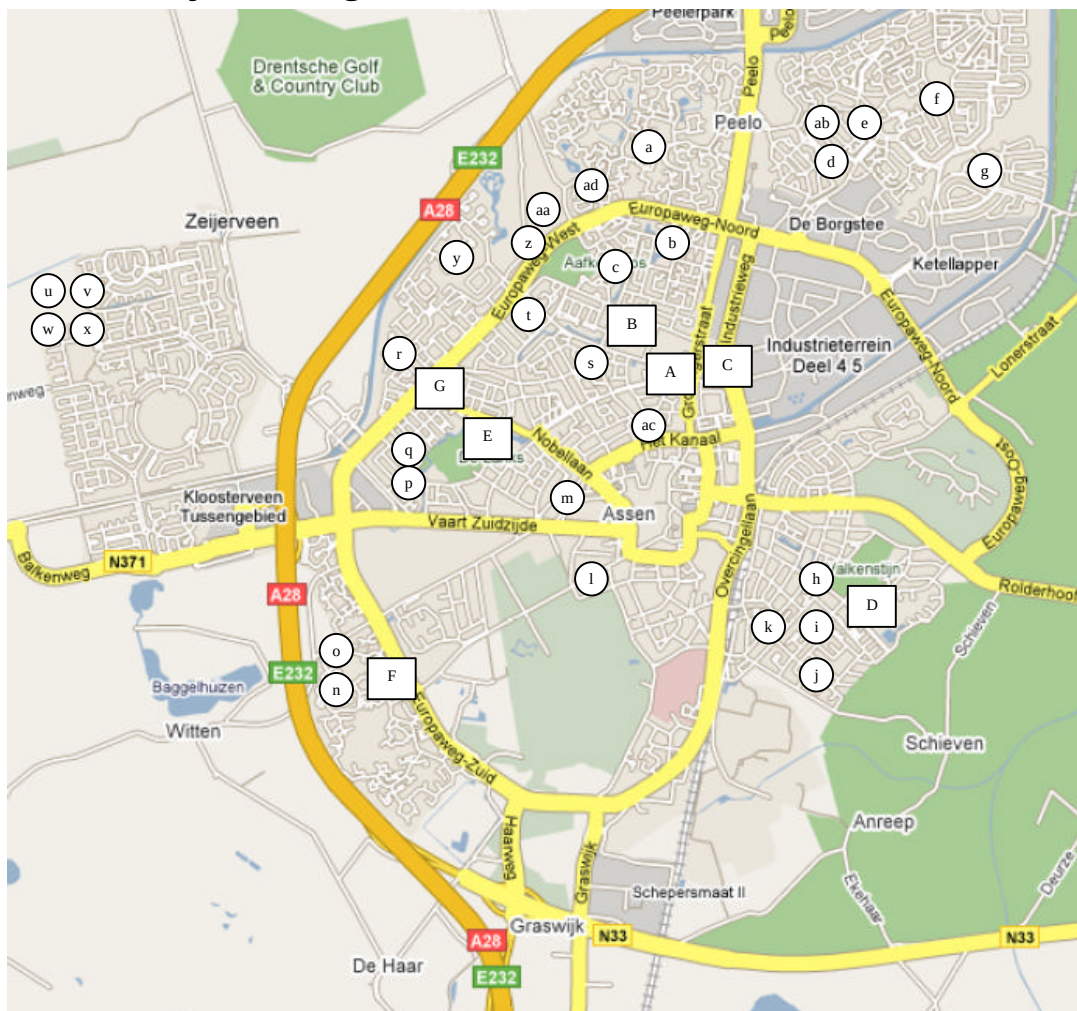

ref.	naam	type
1.		Sporthal
2.		Sporthal
3.		Sporthal
4.		Sporthal
5.		Sporthal
6.	Mozartplaats	Sportzaal 1.
7.	De Spreng spelzaal NG	Gymnastieklokaal
8.	Meander Vredeveldseweg	Gymnastieklokaal
9.	Aubusson 1 Vaartzijde	Gymnastieklokaal
10.	Aubusson 2 Kerkhofzijde	Gymnastieklokaal
11.	Baggelhuizen	Gymnastieklokaal
12.	Boomgaard/SZ Klooster	Sportzaal 1.
13.	Kloosterveen semi-permanent	Sportzaal 1.
14.	Korpershoek	Gymnastieklokaal
15.	Timp turnzaal	Gymnastieklokaal
16.	Meander Epe	Gymnastieklokaal

ref.	naam	type
17.	Gomarus Venestraat NG	Gymnastieklokaal
18.	Van Gogh Lagerlöfn 1 NG	Gymnastieklokaal
19.	Van Gogh Lagerlöfn 2 NG	Gymnastieklokaal
20.	Van Gogh Lagerlöfn 3 NG	Gymnastieklokaal
21.	Van Gogh Salland NG	Gymnastieklokaal
22.	Dr. Nassau Quintus 1 NG	Gymnastieklokaal
23.	Dr. Nassau Quintus 2 NG	Gymnastieklokaal
24.	Dr. Nassau Quintus 3 NG	Gymnastieklokaal
25.	Dr. Nassau Penta 1 NG	Gymnastieklokaal
26.	Dr. Nassau Penta 2 NG	Gymnastieklokaal
27.	Pabo Assen NG	Gymnastieklokaal

⁷⁴ NG: Niet-gemeentelijk

II.IV Onderwijsinstellingen

ref.	Basisonderwijs
a.	De Scharmhof
b.	De Tamboerijn
c.	De Vuurvogel
d.	De Tamboerijn - De Driesprong
e.	Marskramer
f.	Heksenketel - Tarwehullen
g.	Heksenketel - Diamantstoep
h.	De Vrije School
i.	Valkenhorst
j.	Vredeveld
k.	De Regenboog
l.	Emmaschool
m.	Th. Thijssen
n.	Het Octaaf
o.	Baggelhuizen

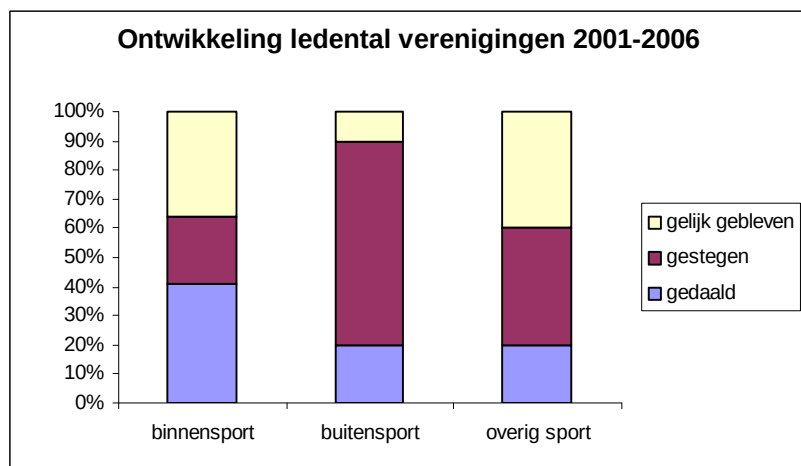
ref.	Basisonderwijs
p.	Van Lieflandschool
q.	Het Kompas
r.	Driemaster
s.	Maria in Campis
t.	The British School Helen Sharman
u.	Het Sterrenschip
v.	Kloosterveen
w.	Het Krijt
x.	De Kloostertuin
y.	De Lichtbaak
z.	De Meander
aa.	De Boei
ab.	De Borg
ac.	De Cirkel
ad.	De Veldkei

ref.	Voortgezet onderwijs
A.	Pro Assen-Treubstraat
B.	Dr. Nassau - Gr.v. Prinsterer
C.	Dr. Nassau - Industrieweg
D.	AOC Terra
E.	SG Vincent van Gogh - Lariks
F.	SG Vincent van Gogh - Salland
G.	Pro Assen - Reest

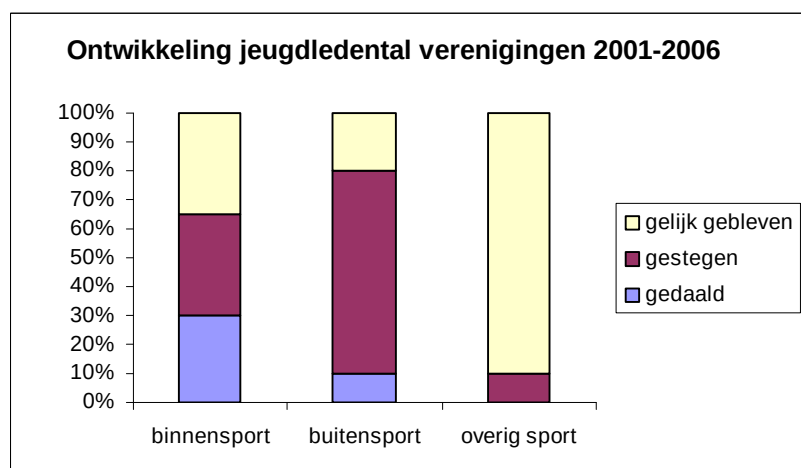
Bijlage III. Ontwikkeling sportverenigingen

III.I Onderzoek 2006

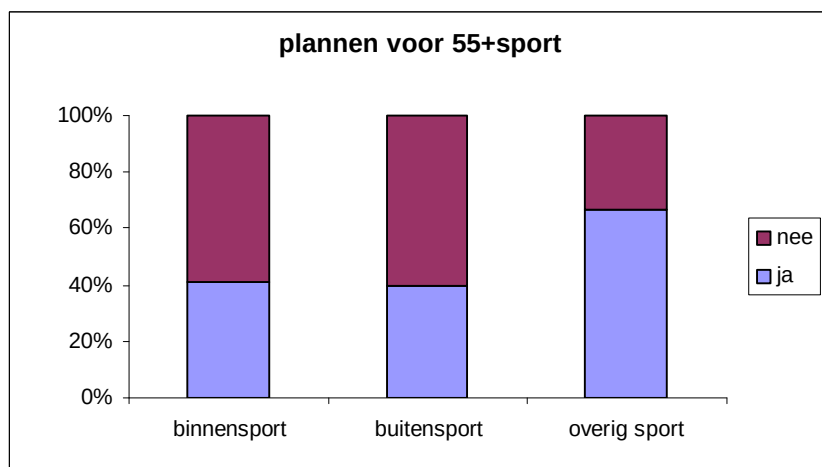
Uit het onderzoek dat hiernaar in Assen in 2006 heeft plaatsgevonden zijn de volgende bevindingen gerapporteerd.

aantal leden	binnensport	buitensport	overig sport	totaal
gedaald	41	20	20	32
gestegen	23	70	40	36
gelijk gebleven	36	10	40	32
totaal	100	100	100	100

aantal jeugdleden	binnensport	buitensport	overig sport	totaal
gedaald	30	10	0	17
gestegen	35	70	10	38
gelijk gebleven	35	20	90	45
totaal	100	100	100	100

Plannen voor 55+ sport	binnensport	buitensport	overig sport	totaal
ja	41	40	67	46
nee	59	60	33	54
totaal	100	100	100	100

III.II Ledentallen

In navolgend overzicht wordt aangegeven welke ledentallen de Asser sportverenigingen opgaven bij de verenigingsenquête die in 2007 is verricht.

Asser verenigingen en ledentallen		
tak van sport	vereniging	ledental
Voetbal	ACV	670
	Asser Boys	
	Amboina	
	LTC	
	LEO	
	Achilles	
	FC Assen	
	FV De Nieuwe Brink	76
Tennis	ATV de Hertenkamp	
	TV Amelte	
	OSV-NAM	
Gymnastiek	AGV	316
	UDI	
	Hygiëa	
	Eendracht	
Golf	DGCC	

vervolg		
Paardensport	De Markeruiters De Stroomdalruiters RJV Assen	
Hockey	HVA	
Schaatsen	IJC Loon IJV Anreep-Schieven IJV Kloosterveen e.o. IJV Peelo IJV Witten e.o. SV De Scheuvelloper	
Zwemmen	ZPV Aqua '68 ZRV De Watervrienden	
Volleybal	Sudosa - Desto Teguas Animo '68 CVV Desto Hobnob Recreatie Volleybal RDV Dito Peelermarke Serangan	676
		10
		10
Atletiek	AAC '61	450
Bridge	BC 1935 Assen BC The Four Aces BC Up and Down	84
Korfbal	ASKO VDW-OLS	338
Badminton	BC Assen BC De Wouden	215
Judo	Judoschool Assen JV Mifune Aikido Amida Aikido Ryoku Budo Asahi Dojo Musha-Shugyo Hap-Ki-Do Assen	16
		45

vervolg		
Handbal	HV Assen '75	53
Basketball	BV Assist	177
Toerfietsen	TFC 't Kamrad	381
Boogschieten	KBSV Apollo '71 SC Bartje	
Motorsport	Motoer 75 motorclub Motorclub Assen e.o.	
Tafeltennis	TTV ITN-Assen TTV Oost	
Wandelsport	Care for Health De Zwaluwen Eendracht	
Wielrennen	FC Unitas Meteoor Assen-Roden	86
Roeien	ARC	160
Honk- en softbal	The Pioneers	89
Jeu de boules	'n Boel Plezier	
Bowling	Asser Bowling Ver.	118
Boksen	BSV Assen	38
Ijshockey	IJHV Assen	20
Scheren	SV Desperado	40

In navolgend overzicht wordt aangegeven hoe de ledentallen van de Asser sportverenigingen zich verhouden tot de nationale situatie. Hiertoe staat aangegeven:

- ~~☞~~ wat in 2006 de ledentallen per sportbond waren⁷⁵ (eerste kolom);
- ~~☞~~ wat de ledentallen van de verenigingen in Assen zouden zijn op basis van dit nationaal gemiddelde (tweede kolom);
- ~~☞~~ wat op basis van de voorgaand gepresenteerde tabel de daadwerkelijke ledentallen in Assen zijn (derde kolom);
- ~~☞~~ wat de afwijking bedraagt van lokale ledentallen ten opzichte van de nationale ledentallen (vierde kolom).

⁷⁵ Voor zover aangesloten bij NOC*NSF. Bron: NOC*NSF.

Tak van sport	Nederland ⁷⁶	Assen ⁷⁷ o.b.v. nationaal gemiddelde	Assen daadwerkelijk	Afwijking Assen t.o.v. NL
Voetbal	1.089.427	4.227	?	?
Tennis	698.853	2.712	?	?
Gymnastiek	284.263	1.103	?	?
Golf	268.730	1.043	?	?
Paardensport	188.672	732	?	?
Hockey	187.275	727	?	?
Schaatsen	152.384	591	?	?
Zwemmen	150.004	582	?	?
Volleybal	128.089	497	?	?
Atletiek	123.408	479	450	- 6%
Bridge	116.291	451	?	?
Korfbal	94.800	368	?	?
Badminton	65.687	255	?	?
Handbal	57.386	223	?	?
Judo	55.242	214	?	?
Basketball	45.252	176	?	?
Toerfietsen	41.041	159	381	+ 140%
Boogschieten	38.454	149	?	?
Motorsport	36.293	141	?	?
Tafeltennis	35.063	136	?	?
Wandelsport	27.098	105	?	?
Wielrennen	26.966	105	?	?
Roeien	26.928	104	160	+ 54%
Honk- en softbal	24.556	95	89	- 6%
Jeu de boules	17.880	69	?	?
Bowling	16.140	63	118	+ 87%
Boksen	8.327	32	38	+ 19%
Ijshockey	5.307	21	20	- 5%
Schermen	2.596	10	40	+ 300%
Totaal	4.126.185	16.011		

⁷⁶ Het nationale inwonertal bedroeg 16.334.210 per 1 januari 2006. Bron: CBS.

⁷⁷ Het lokale inwonertal van Assen bedroeg 63.383 per 1 januari 2006. Bron: CBS.

Bijlage IV. Capaciteit en benutting sportaccommodaties

IV.I Buitensport

IV.I.I Voetbal

Voor het beoordelen van de capaciteit en benutting van de voetbalvoorzieningen in 2008 zijn de planningsnormen van NOC*NSF als volgt aangehouden.

Vereniging:	ACV	Sportpark:	Stadsbroek ACV	Bron:	www.knvb.nl
Plaats:	Assen	Adres:	Kortbossen 1, 9405 BM	Datum:	20-12-2007
Basis: Planningsnorm NOC*NSF					
soort teams	aantal teams	omreken factor	swe zaterd.	swe zond.	swe totaal
MANNEN					
senioren zaterdag	9	1,00	9,00		9,00
senioren zondag	0	1,00		0,00	0,00
a-junioren	2	1,00	2,00		2,00
b-junioren	4	0,75	3,00		3,00
c-junioren	5	0,75	3,75		3,75
d-pupillen	5	0,50	2,50		2,50
e-pupillen 7 talen	7	0,35	2,45		2,45
f-pupillen 7 talen	7	0,25	1,75		1,75
VROUWEN					
senioren zaterdag	1	1,00	1,00		1,00
senioren zondag	0	1,00		0,00	0,00
a-junioren	0	0,75	0,00		0,00
b-junioren	0	0,50	0,00		0,00
c-junioren	0	0,35	0,00		0,00
meisjes pupillen	0	0,25	0,00		0,00
G TEAMS	0	0,75	0,00		0,00
TOTALEN	40		25,45	0,00	25,45
Berekening aantal speelvelden:					
aantal s.w.e.			zaterdag	zondag	weekend
bespelingsnorm			25,45	0,00	25,45
aantal velden			5,5	5,0	9,0
			4,63	0,0	2,8
		Afgerond	5	0	3
Indicatie training	teams	s.w.e.	norm	uren	gebruik velden
zaterdagvereniging	40	25,45	14,0	1163	640
zondagvereniging	40	25,45	17,5	1163	800
Basis: Bruto speeltijden *					
speeltijden	netto	bruto *	zaterdag netto	bruto	zondag netto
					bruto
					weekend netto
90	135		810	1215	
90	135				0
90	135		180	270	
80	125		320	500	
70	115		350	575	
60	105		300	525	
50	80		175	280 **	
40	70		140	245 **	
90	135		90	135	
90	135				0
90	135		0	0	
70	115		0	0	
60	105		0	0	
50	80		0	0 **	
70	115		0	0	
		2.365	3.745	-	2.365
		zaterdag	netto	bruto	zondag
					netto
verdeling:uit-thuis		50%	50%	50%	50%
wekelijkse speeltijd		19,7	31,2	0,0	0,0
capaciteit speelveld			7,5 ***		5,5 ***
aantal velden			4,2		0,0
		Afgerond	5		0
Indicatie	zaterdag	zondag	per week	factor ****	per jaar
Wedstrijdbelasting	19,7	0,0	19,7	30	591
Vereniging:	Asser Boys	Sportpark:	Lonerstraat	Bron:	www.knvb.nl
Plaats:	Assen	Adres:	Lonerstraat 100 A, 9403TD	Datum:	20-12-2007
Basis: Planningsnorm NOC*NSF					
soort teams	aantal teams	omreken factor	swe zaterd.	swe zond.	swe totaal
MANNEN					
senioren zaterdag	0	1,00	0,00		0,00
senioren zondag	7	1,00		7,00	7,00
a-junioren	0	1,00	0,00		0,00
b-junioren	1	0,75	0,75		0,75
c-junioren	1	0,75	0,75		0,75
d-pupillen	2	0,50	1,00		1,00
e-pupillen 7 talen	2	0,35	0,70		0,70
f-pupillen 7 talen	4	0,25	1,00		1,00
VROUWEN					
senioren zaterdag	2	1,00	2,00		2,00
senioren zondag	0	1,00		0,00	0,00
a-junioren	0	0,75	0,00		0,00
b-junioren	0	0,50	0,00		0,00
c-junioren	1	0,35	0,35		0,35
meisjes pupillen	0	0,25	0,00		0,00
G TEAMS	2	0,75	1,50		1,50
TOTALEN	22		8,05	7,00	15,05
Berekening aantal speelvelden:					
aantal s.w.e.			zaterdag	zondag	weekend
bespelingsnorm			8,05	7,00	15,05
aantal velden			5,5	5,0	9,0
			1,46	1,4	1,7
		Afgerond	2	2	2
Indicatie training	teams	s.w.e.	norm	uren	gebruik velden
zaterdagvereniging	22	8,05	14,0	368	640
zondagvereniging	22	15,05	17,5	688	800
Basis: Bruto speeltijden *					
speeltijden	netto	bruto *	zaterdag netto	bruto	zondag netto
					bruto
					weekend netto
90	135		0	0	
90	135				630
90	135		0	0	945
80	125		80	125	
70	115		70	115	
60	105		120	210	
50	80		50	80 **	
40	70		80	140 **	
90	135		180	270	
90	135				0
90	135		0	0	
70	115		0	0	
60	105		60	105	
50	80		0	0 **	
70	115		140	230	
		780	1.275	630	945
		zaterdag	netto	bruto	zondag
					netto
verdeling:uit-thuis		50%	50%	50%	50%
wekelijkse speeltijd		6,5	10,6	5,3	7,9
capaciteit speelveld			7,5 ***		5,5 ***
aantal velden			1,4		1,4
		Afgerond	2		2
Indicatie	zaterdag	zondag	per week	factor ****	per jaar
Wedstrijdbelasting	6,5	5,3	11,8	30	353

Randvoorwaarden voor toepassing Planningsnorm:

bij uitkomsten gelijk aan of groter dan .25 afronding naar boven
 hoogste uitkomst bepalend voor aantal benodigde speelvelden
 kwalitatief goede velden en goed onderhoud
 in beginsel geen training op speelvelden
 geen onderscheid hoofdveld en overige velden

* netto speeltijd + 10-15 min. pauze en 20 - 30 min. wisseltijd
 ** gelijktijdig 2 pup.wedstrijden op alle velden + 4 pup.doelen per veld
 *** gemiddelde bruto speeltijd per veld (9.00 - 16.30 uur)
 **** gemiddelde duur competitie seizoenen (30 weken)
 evenwichtige wedstrijdplanning (50% uit en thuis)
 voldoende kleedgelegenheden

Vereniging:	LTC & Amboina	Sportpark:	Sportpark De Hoogte Assen	Bron:	www.knvb.nl / gemeente Assen
Plaats:	Assen	Adres:	Wethouder Bergerweg 24, 9406 XP	Datum:	20-12-2007
Basis: Planningsnorm NOC*NSF					
soort teams	aantal teams	omreken factor	swe zaterd.	swe zond.	swe totaal
MANNEN					
senioren zaterdag	6	1,00	6,00		6,00
zondag (Amboina)	3	1,00		3,00	3,00
a-junioren	2	1,00	2,00		2,00
b-junioren	2	0,75	1,50		1,50
c-junioren	1	0,75	0,75		0,75
d-pupillen	4	0,50	2,00		2,00
e-pupillen 7 tallen	4	0,35	1,40		1,40
f- pupillen 7 tallen	5	0,25	1,25		1,25
VROUWEN					
senioren zaterdag	0	1,00	0,00		0,00
senioren zondag	0	1,00		0,00	0,00
a-junioren	0	0,75	0,00		0,00
b-junioren	0	0,50	0,00		0,00
c-junioren	0	0,35	0,00		0,00
meisjes pupillen	0	0,25	0,00		0,00
G TEAMS	0	0,75	0,00		0,00
TOTALEN	27		14,90	3,00	17,90
Berekening aantal speelvelden:			zaterdag	zondag	weekend
aantal s.w.e.			14,90	3,00	17,90
bespelingsnorm			5,5	5,0	9,0
aantal velden			2,71	0,6	2,0
	Afgerond		3	1	2
Indicatie training	teams	s.w.e.	norm	uren	gebruik velden
zaterdagvereniging	27	14,90	14,0	681	640
zondagvereniging	27	17,90	17,5	818	800
Basis: Bruto speeltijden *					
speeltijden	netto	bruto *	zaterdag netto	bruto	zondag netto
					bruto
					weekend netto
90	135	540		810	
90	135				270 405
90	135	180		270	
80	125	160		250	
70	115	70		115	
60	105	240		420	
50	80	100		160 **	
40	70	100		175 **	
90	135	0		0	
90	135				0 0
90	135	0		0	
70	115	0		0	
60	105	0		0	
50	80	0		0 **	
70	115	0		0	
		1.390	2.200	270	405
		zaterdag	zondag	weekend	
		netto	bruto	netto	bruto
verdeling:uit-thuis	50%	50%	50%	50%	50%
wekelijkse speeltijd	11,6	18,3	2,3	3,4	13,8
capaciteit speelveld		7,5 ***		5,5 ***	
aantal velden		2,4		0,6	
	Afgerond	3		1	
Indicatie	zaterdag	zondag	per week	factor ****	per jaar
Wedstrijdbelasting	11,6	2,3	13,8	30	415
Vereniging:	LEO	Sportpark:	Sportpark Marsdiek te Loon	Bron:	www.knvb.nl
Plaats:	Assen	Adres:	Peeloerweg 3, 9409 TS	Datum:	20-12-2007
Basis: Planningsnorm NOC*NSF					
soort teams	aantal teams	omreken factor	swe zaterd.	swe zond.	swe totaal
MANNEN					
senioren zaterdag	0	1,00	0,00		0,00
senioren zondag	5	1,00		5,00	5,00
a-junioren	1	1,00	1,00		1,00
b-junioren	3	0,75	2,25		2,25
c-junioren	5	0,75	3,75		3,75
d-pupillen	5	0,50	2,50		2,50
e-pupillen 7 tallen	8	0,35	2,80		2,80
f- pupillen 7 tallen	9	0,25	2,25		2,25
VROUWEN					
senioren zaterdag	0	1,00	0,00		0,00
senioren zondag	0	1,00		0,00	0,00
a-junioren	0	0,75	0,00		0,00
b-junioren	0	0,50	0,00		0,00
c-junioren	0	0,35	0,00		0,00
meisjes pupillen	0	0,25	0,00		0,00
G TEAMS	0	0,75	0,00		0,00
TOTALEN	36		14,55	5,00	19,55
Berekening aantal speelvelden:			zaterdag	zondag	weekend
aantal s.w.e.			14,55	5,00	19,55
bespelingsnorm			5,5	5,0	9,0
aantal velden			2,65	1,0	2,2
	Afgerond		3	1	2
Indicatie training	teams	s.w.e.	norm	uren	gebruik velden
zaterdagvereniging	36	14,55	14,0	665	640
zondagvereniging	36	19,55	17,5	894	800
Basis: Bruto speeltijden *					
speeltijden	netto	bruto *	zaterdag netto	bruto	zondag netto
					bruto
					weekend netto
90	135	0		0	
90	135				450 675
90	135	90		135	
80	125	240		375	
70	115	350		575	
60	105	300		525	
50	80	200		320 **	
40	70	180		315 **	
90	135	0		0	
90	135				0 0
90	135	0		0	
70	115	0		0	
60	105	0		0	
50	80	0		0 **	
70	115	0		0	
		1.360	2.245	450	675
		zaterdag	zondag	weekend	
		netto	bruto	netto	bruto
verdeling:uit-thuis	50%	50%	50%	50%	50%
wekelijkse speeltijd	11,3	18,7	3,8	5,6	15,1
capaciteit speelveld		7,5 ***		5,5 ***	
aantal velden		2,5		1,0	
	Afgerond	3		1	
Indicatie	zaterdag	zondag	per week	factor ****	per jaar
Wedstrijdbelasting	11,3	3,8	15,1	30	453

Randvoorwaarden voor toepassing Planningsnorm:
bij uitkomsten gelijk aan of groter dan .25 afronding naar boven
hoogste uitkomst bepalend voor aantal benodigde speelvelden
kwalitatief goede velden en goed onderhoud
in beginsel geen training op speelvelden
geen onderscheid hoofdveld en overige velden

* netto speeltijd + 10-15 min. pauze en 20 - 30 min. wisseltijd
** gelijktijdig 2 pup.wedstrijden op alle velden + 4 pup.doelen per veld
*** gemiddelde bruto speeltijd per veld (9.00 - 16.30 uur)
**** gemiddelde duur competitie seizoen (30 weken)
evenwichtige wedstrijdplanning (50% uit en thuis)
voldoende kledgelegenheid

Vereniging:	Achilles	Sportpark:	sportpark MARSDIJK	Bron:	www.knvb.nl
Plaats:	Assen	Adres:	M.L. Kingweg 11, 9403 PA	Datum:	20-12-2007
Basis: Planningsnorm NOC*NSF					
soort teams	aantal teams	omreken factor	swe zaterd.	swe zond.	swe totaal
MANNEN					
senioren zaterdag	1	1,00	1,00		1,00
senioren zondag	6	1,00		6,00	6,00
a-junioren	2	1,00	2,00		2,00
b-junioren	3	0,75	2,25		2,25
c-junioren	5	0,75	3,75		3,75
d-pupillen	8	0,50	4,00		4,00
e-pupillen 7 tallen	9	0,35	3,15		3,15
f-pupillen 7 tallen	9	0,25	2,25		2,25
VROUWEN					
senioren zaterdag	2	1,00	2,00		2,00
senioren zondag	0	1,00		0,00	0,00
a-junioren	0	0,75	0,00		0,00
b-junioren	0	0,50	0,00		0,00
c-junioren	2	0,35	0,70		0,70
meisjes pupillen	0	0,25	0,00		0,00
G TEAMS	0	0,75	0,00		0,00
TOTALEN	47		21,10	6,00	27,10
Berekening aantal speelvelden:					
aantal s.w.e.			zaterdag	zondag	weekend
bespelingsnorm			21,10	6,00	27,10
aantal velden			5,5	5,0	9,0
			3,84	1,2	3,0
	Afgerond		4	1	3
Indicatie training	teams	s.w.e.	norm	uren	gebruik velden
zaterdagvereniging	47	21,10	14,0	965	640
zondagvereniging	47	27,10	17,5	1239	800
Basis: Bruto speeltijden *					
speeltijden	netto	bruto *	zaterdag netto	bruto	zondag netto
					bruto
					weekend netto
90	135		90	135	
90	135				540
90	135		180	270	810
80	125		240	375	
70	115		350	575	
60	105		480	840	
50	80		225	360 **	
40	70		180	315 **	
90	135		180	270	
90	135				0
90	135		0	0	0
70	115		0	0	
60	105		120	210	
50	80		0	0 **	
70	115		0	0	
		2.045	3.350	540	810
		zaterdag	zondag	weekend	
		netto	bruto	netto	bruto
verdeling:uit-thuis		50%	50%	50%	50%
wekelijkse speeltijd		17,0	27,9	4,5	6,8
capaciteit speelveld			7,5 ***		5,5 ***
aantal velden			3,7		1,2
	Afgerond		4		2
Indicatie	zaterdag	zondag	per week	factor ****	per jaar
Wedstrijdbelasting	17,0	4,5	21,5	30	646

Vereniging:	FC Assen	Sportpark:	Sportpark De Hoogspanning FC Assen	Bron:	www.knvb.nl
Plaats:	Assen	Adres:	Maria Montessoriweg 5, 9408 CZ	Datum:	20-12-2007
Basis: Planningsnorm NOC*NSF					
soort teams	aantal teams	omreken factor	swe zaterd.	swe zond.	swe totaal
MANNEN					
senioren zaterdag	1	1,00	1,00		1,00
senioren zondag	4	1,00		4,00	4,00
a-junioren	0	1,00	0,00		0,00
b-junioren	1	0,75	0,75		0,75
c-junioren	3	0,75	2,25		2,25
d-pupillen	4	0,50	2,00		2,00
e-pupillen 7 tallen	6	0,35	2,10		2,10
f-pupillen 7 tallen	10	0,25	2,50		2,50
VROUWEN					
senioren zaterdag	0	1,00	0,00		0,00
senioren zondag	0	1,00		0,00	0,00
a-junioren	0	0,75	0,00		0,00
b-junioren	0	0,50	0,00		0,00
c-junioren	2	0,35	0,70		0,70
meisjes pupillen	0	0,25	0,00		0,00
G TEAMS	0	0,75	0,00		0,00
TOTALEN	31		11,30	4,00	15,30
Berekening aantal speelvelden:					
aantal s.w.e.			zaterdag	zondag	weekend
bespelingsnorm			11,30	4,00	15,30
aantal velden			5,5	5,0	9,0
			2,05	0,8	1,7
	Afgerond		2	1	2
Indicatie training	teams	s.w.e.	norm	uren	gebruik velden
zaterdagvereniging	31	11,30	14,0	517	640
zondagvereniging	31	15,30	17,5	699	800
Basis: Bruto speeltijden *					
speeltijden	netto	bruto *	zaterdag netto	bruto	zondag netto
					bruto
					weekend netto
90	135		90	135	
90	135				360
90	135		0	0	540
80	125		80	125	
70	115		210	345	
60	105		240	420	
50	80		150	240 **	
40	70		200	350 **	
90	135		0	0	
90	135				0
90	135		0	0	0
70	115		0	0	
60	105		120	210	
50	80		0	0 **	
70	115		0	0	
		1.090	1.825	360	540
		zaterdag	zondag	weekend	
		netto	bruto	netto	bruto
verdeling:uit-thuis		50%	50%	50%	50%
wekelijkse speeltijd		9,1	15,2	3,0	4,5
capaciteit speelveld			7,5 ***		5,5 ***
aantal velden			2,0		0,8
	Afgerond		2		1
Indicatie	zaterdag	zondag	per week	factor ****	per jaar
Wedstrijdbelasting	9,1	3,0	12,1	30	363

Randvoorwaarden voor toepassing Planningsnorm:
 bij uitkomsten gelijk aan of groter dan .25 afronding naar boven
 hoogste uitkomst bepalend voor aantal benodigde speelvelden
 kwalitatief goede velden en goed onderhoud
 in beginsel geen training op speelvelden
 geen onderscheid hoofdveld en overige velden

* netto speeltijd + 10-15 min. pauze en 20 - 30 min. wisseltijd
 ** gelijktijdig 2 pup.wedstrijden op alle velden + 4 pup.doelen per veld
 *** gemiddelde bruto speeltijd per veld (9.00 - 16.30 uur)
 ***** gemiddelde duur competitie seizoen (30 weken)
 evenwichtige wedstrijdplanning (50% uit en thuis)
 voldoende kleedgelegenheid

Voor het bepalen van het aantal kleedruimten wordt de volgende norm aangehouden

norm kleedruimten

velden	1	2	3	4	5	6	7	8	9
kleedruimten	4	6	8	12	14	16	20	22	24

Vereniging	wedstrijdvelden	kleedruimten
ACV	5	14
Asser Boys	2	6
LTC & Amboina	3	8
LEO	3	8
Achilles	4	12
FC Assen	2	6

Indien het aantal teams van FC Assen toeneemt met 50%, is op basis van de planningsnormen van NOC*NSF de benodigde capaciteit als volgt bepaald.

Vereniging:	FC Assen + 50%		Sportpark:	Sportpark De Hoogspanning FC Assen			Bron:	www.knvhb.nl				
Plaats:	Assen		Adres:	Maria Montessoriweg 5, 9408 CZ			Datum:	n.t.b.				
Basis: Planningsnorm NOC*NSF						Basis: Bruto speeltijden *						
soort teams	aantal teams	omreken factor	swe zaterd.	swe zond.	swe totaal	speeltijden netto	bruto *	zaterdag netto	bruto	zondag netto	bruto	weekend netto
MANNEN												
senioren zaterdag	2	1,00	2,00		2,00	90	135	180	270			
senioren zondag	6	1,00		6,00	6,00	90	135			540	810	
a-junioren	0	1,00	0,00		0,00	90	135	0	0			
b-junioren	2	0,75	1,50		1,50	80	125	160	250			
c-junioren	5	0,75	3,75		3,75	70	115	350	575			
d-pupillen	6	0,50	3,00		3,00	60	105	360	630			
e-pupillen 7 tallen	9	0,35	3,15		3,15	50	80	225	360 **			
f- pupillen 7 tallen	15	0,25	3,75		3,75	40	70	300	525 **			
VROUWEN												
senioren zaterdag	0	1,00	0,00		0,00	90	135	0	0			
senioren zondag	0	1,00		0,00	0,00	90	135			0	0	
a-junioren	0	0,75	0,00		0,00	90	135	0	0			
b-junioren	0	0,50	0,00		0,00	70	115	0	0			
c-junioren	3	0,35	1,05		1,05	60	105	180	315			
meisjes pupillen	0	0,25	0,00		0,00	50	80	0	0 **			
G TEAMS	0	0,75	0,00		0,00	70	115	0	0			
TOTALEN	48		18,20	6,00	24,20			1.755	2.925	540	810	2.295
Berekening aantal speelvelden:						zaterdag	zondag	weekend				
aantal s.w.e.			18,20	6,00	24,20	verdeling:uit-thuis						
bespelingsnorm			5,5	5,0	9,0	50%						
aantal velden			3,31	1,2	2,7	50%						
						14,6						
						24,4						
						4,5						
						6,8						
						19,1						
						5,5 ***						
						5,5 ***						
						1,2						
						2						
Indicatie training						teams	s.w.e.	norm	uren	gebruik	velden	
zaterdagvereniging	48	18,20	14,0	832	640	1,30	Indicatie					
zondagvereniging	48	24,20	17,5	1106	800	1,38	Wedstrijdbelasting					
							zaterdag	zondag	per week	factor ****	per jaar	
							14,6	4,5	19,1	30	574	

Bij een hoeveelheid natuurgras wedstrijd velden van vier hoort in dit geval een hoeveelheid trainingsvelden van 1,5. Het benodigd aantal kleedruimten bedraagt 12.

IV.I.II Korfbal

Voor het beoordelen van de capaciteit van de korfbalvoorzieningen in 2008 zijn de planningsnormen van NOC*NSF als volgt aangehouden.

Vereniging:	Asko	Sportpark:	marsdijk		
Plaats:	Assen	Adres:	M.L. Kingweg 6		
Datum:	9-1-2008	Bron:	www.knkv.nl		
Basis: Planningsnorm NOC*NSF					
soort teams	gebruiks-coëfficiënt	teams za	teams zo	swe za	swe zo
Senioren	1,00	-	5	-	5,00
A-jeugd	1,00	1	-	1,00	-
B-C-jeugd	0,63	7	-	4,38	-
D-F-jeugd	0,40	8	-	3,20	-
Totaal		16	5	8,58	5,00

Berekening aantal speelvelden:		natuurgas weekend		kunstgras za zo	
aantal s.w.e.			13,58	8,58	5,00
bespelingsnorm			6	10	8
aantal velden			2,26	0,86	0,63
Afgerond			3	1	1

Vereniging:	VDW-OLS	Sportpark:	De Hoogspanning		
Plaats:	Assen	Adres:	Maria Montessoriweg 3		
Datum:	9-1-2008	Bron:	www.knkv.nl		
Basis: Planningsnorm NOC*NSF					
soort teams	gebruiks-coëfficient	teams za	teams zo	swe za	swe zo
Senioren	1,00	-	9	-	9,00
A-jeugd	1,00	2	-	2,00	-
B-C-jeugd	0,63	3	-	1,88	-
D-F-jeugd	0,40	7	-	2,80	-
Totaal		12	9	6,68	9,00
Berekening aantal speelvelden:					
		natuurgras weekend		kunstgras za zo	
aantal s.w.e.				15,68	6,68 9,00
bespelingsnorm				6	10 8
aantal velden				2,61	0,67 1,13
Afgerond				3	1 1

trainingsvelden: één per cluster van 1 tot 3 natuurgasvelden

IV.I.III Hockey

Voor het beoordelen van de capaciteit van de hockeyvoorzieningen in 2008 zijn de planningsnormen van NOC*NSF als volgt aangehouden. Op zaterdag zijn 2,21 kunstgrasvelden nodig, hetgeen wordt afgerond op twee⁷⁸.

Vereniging:	HVA						
Plaats:	Assen						
Sportpark:	Dijkveldpad						
Adres:	Dijkveldpad 1						
Bron:	gemeente Assen						
Datum:	juli 2007						
Basis: Planningsnorm NOC*NSF							
soort teams	gebruiks- coëfficiënt	aantal teams	aantal teams	swe natuur	swe natuur	swe kunstgras	swe kunstgras
	natuur kunstgras	za	zo	za	zo	za	zo
heren senior (zondag)	1,00 1,00	-	3,00	-	3,00	-	3,00
jongens A, B, C en 11D	1,00 1,00	6,00	-	6,00	-	6,00	-
dames senior (zondag)	0,75 1,00	-	1,00	-	0,75	-	1,00
meisjes A, B, C en 11D	0,75 1,00	7,00	-	5,25	-	7,00	-
jongens en meisjes 8D en 8E	0,50 0,50	13,00	-	6,50	-	6,50	-
jongens en meisjes 6E	0,50 0,25	-	-	-	-	-	-
jongens en meisjes F	0,25 0,13	3,00	-	0,75	-	0,38	-
Totaal		29,00	4,00	18,50	3,75	19,88	4,00
Berekening aantal speelvelden:				natuurgas		kunstgras	
aantal s.w.e.				22,25	19,88	4,00	
bespelingsnorm				5	9		9
aantal velden				4,45	2,21	0,44	
Afgerond				5	2	1	

⁷⁸ Er wordt naar boven afgerond indien de meerbehoefte 0,25 of meer bedraagt.

IV.I.IV Honk- en softbal

Voor het beoordelen van de capaciteit van de honk- en softbalvoorzieningen in 2008 zijn de planningsnormen van NOC*NSF als volgt aangehouden.

Vereniging:	The Pioneers	Sportpark:	Dijkveldpad
Plaats:	Assen	Adres:	Dijkveldpad 1
Datum:	9-1-2008	Bron:	www.thepioneers.nl

Basis: Planningsnorm NOC*NSF					
soort teams	gebruiks-coëfficiënt	teams honkbal-veld	teams softbal-veld	swe honkbal-veld	swe softbal-veld
Honkbal					
heren hoofd en 1e klasse, rookie	2,0	-	-	-	-
heren overig	1,0	1	-	1	-
juniores	1,0	1	-	1	-
				-	-
Jeugdhonkbal (softbalveld)					
aspiranten landelijk en A klasse	2,0	-	-	-	-
pupillen A klasse	1,5	-	-	-	-
pupillen landelijk	1,5	-	-	-	-
aspiranten en pupillen regionaal	1,0	-	2	-	2
				-	-
Softbal					
dames hoofd, 1e, 2e klassen	2,0	-	-	-	-
heren hoofdklasse	2,0	-	-	-	-
aspiranten en pupillen A klasse	1,5	-	-	-	-
seniores regionaal	1,0	-	1	-	1
aspiranten en pupillen regionaal	1,0	-	-	-	-
Totaal		2	3	2	3
Berekening aantal speelvelden:					
aantal s.w.e.				2	3
bespelingsnorm				8,00	10,00
aantal velden				0,25	0,30
Afgerond				1	1

IV.I.V Tennis

Voor het beoordelen van de capaciteit van de tennisvoorzieningen in 2008 zijn de planningsnormen van NOC*NSF als volgt aangehouden.

Vereniging:	ATV De Hertenkamp	TV Amelte	TV OSV-NAM
Plaats:	Assen	Assen	Assen
Datum:	9-1-2008	9-1-2008	9-1-2008
Sportpark:	Tennispark De Hertenkamp	Tennispark Amelte	Tennispark Amelte
Adres:	Hertenkamp 9	Amelte 1	Amelte 1
Bron:	www.atvdehertenkamp.nl	www.amelte.nl	www.osvnam.nl

Berekening aantal speelvelden:			
aantal leden	700	300	?
veldverlichting j/n	j	j	j
bespelingsnorm	90	90	90
aantal velden	7,78	3,33	?
Afgerond	8	4	?

de norm betreft maximaal 50-70 spelers per veld voor zowel gravel als niet-gravelbanen op verlichte banen kan de norm tot 90 spelers worden opgevoerd.

IV.II Binnensport

De capaciteit en benutting van de gemeentelijke binnensportaccommodaties is opgenomen in het navolgend overzicht.

	bouw- jaar	afme- tingen	zaal- delen	benutting in klokuren 2007		
				onderwijs	overig	totaal
Sporthal						
De Spreng ⁷⁹	1975	28 x 48 x 7	2	23	2.001	2.024
Marsdijk	1988	24 x 45 x 7	3	954	1.604	2.558
Peelo ⁸⁰	1981	22 x 44 x 7	3	477	1.837	2.314
De Timp ⁸¹	1966	28 x 48 x 7	2	776	1.166	1.942
Pittelo	2006	24 x 44 x 7	3	990	1.108	2.097
Gymnastieklokaal / sportzaal						
Aubusson 1 Vaartzijde	< 1972	21 x 12 x 5	1	783	616	1.399
Aubusson 2 Kerkhofzijde	< 1972	21 x 12 x 5	1	1.069	643	1.712
Baggelhuizen	< 1972	21 x 12 x 5	1	1.184	795	1.979
Korpershoek	< 1972	21 x 12 x 5	1	581	689	1.270
De Spreng spelzaal ⁸²	< 1972	21 x 12 x 5	1	833	1.101	1.934
Meander Epe	< 1972	21 x 12 x 5	1	599	747	1.345
Meander Vredeveldseweg	< 1972	21 x 12 x 5	1	722	687	1.409
Timp sport-/turnzaal	< 1972	21 x 12 x 5	1	437	573	1.010
Mozartplaats	2005	23 x 13 x 7	1	739	893	1.632
Kloosterveen semi-permanent	2006	23 x 13 x 7	1	998	1.131	2.129
Boomgaard / SZ Klooster	2006	24 x 13 x 7	1	947	1.199	2.146

Bovenstaand overzicht geeft een grove indicatie van de eventueel aanwezige onder- en overcapaciteit. Voor een meer gedetailleerd overzicht dient de piekbenutting te worden geanalyseerd. Hiervoor is week 46 (van 12 tot en met 18 november 2007) gekozen.

De benuttingen in week 46 waren als volgt.

⁷⁹ Sporthal De Spreng is per 1 januari 2008 verkocht aan AOC Terra die de hal beschikbaar blijft stellen voor bewegingsonderwijs en verenigingssport. De sporthal beschikt over een tribune voor 340 personen, horeca, vip-ruimte, zitvolleybalruimte en boogschietruimte. De gepresenteerde benuttingsgegevens hebben uitsluitend betrekking op de sporthal.

⁸⁰ In verband met onvoldoende kleedruimten kan de middenzaal van de Peelohal niet gelijktijdig met de buitenste zaaldelen worden gebruikt.

⁸¹ Bij sporthal De Timp bevinden zich tevens horeca, een turnzaal en dojo. De benuttingsgegevens hebben uitsluitend betrekking op de sporthal en de turnzaal.

⁸² Spelzaal De Spreng is per 1 januari 2008 verkocht aan AOC Terra die de zaal beschikbaar blijft stellen voor bewegingsonderwijs en verenigingssport. De gepresenteerde benuttingsgegevens hebben uitsluitend betrekking op de spelzaal.

legenda	basisonderwijs	Voortgezet onderwijs	verenigingen	overig

Aubussonhal, Vaartzijde 12-11 t/m 18-11-07							
tijd/dag	ma	di	wo	do	vri	za	zo
8:30							
8:45							
9:00							
9:15							
9:30							
9:45							
10:00							
10:15							
10:30							
10:45							
11:00							
11:15							
11:30							
11:45							
12:00							
12:15							
12:30							
12:45							
13:00							
13:15							
13:30							
13:45							
14:00							
14:15							
14:30							
14:45							
15:00							
15:15							
15:30							
15:45							
16:00							
16:15							
16:30							
16:45							
17:00							
17:15							
17:30							
17:45							
18:00							
18:15							
18:30							
18:45							
19:00							
19:15							
19:30							
19:45							
20:00							
20:15							
20:30							
20:45							
21:00							
21:15							
21:30							
21:45							
22:00							
22:15							
22:30							
22:45							
23:00							

[illegible][illegible]

Kloosterveen 12-11 t/m 18-11-07							
tijd/dag	ma	di	wo	do	vri	za	zo
8:30							
8:45							
9:00							
9:15							
9:30							
9:45							
10:00							
10:15							
10:30							
10:45							
11:00							
11:15							
11:30							
11:45							
12:00							
12:15							
12:30							
12:45							
13:00							
13:15							
13:30							
13:45							
14:00							
14:15							
14:30							
14:45							
15:00							
15:15							
15:30							
15:45							
16:00							
16:15							
16:30							
16:45							
17:00							
17:15							
17:30							
17:45							
18:00							
18:15							
18:30							
18:45							
19:00							
19:15							
19:30							
19:45							
20:00							
20:15							
20:30							
20:45							
21:00							
21:15							
21:30							
21:45							
22:00							
22:15							
22:30							
22:45							
23:00							

[illegible][illegible]

legenda	basisonderwijs	Voortgezet onderwijs	verenigingen	overig

Marsdijk 12-11 t/m 18-11-07																					
tijd/dag	ma			di			wo			do			vri			za			zo		
	li	mi	re	li	mi	re	li	mi	re	li	mi	re	li	mi	re	li	mi	re	li	mi	re
8:30																					
8:45																					
9:00																					
9:15																					
9:30																					
9:45																					
10:00																					
10:15																					
10:30																					
10:45																					
11:00																					
11:15																					
11:30																					
11:45																					
12:00																					
12:15																					
12:30																					
12:45																					
13:00																					
13:15																					
13:30																					
13:45																					
14:00																					
14:15																					
14:30																					
14:45																					
15:00																					
15:15																					
15:30																					
15:45																					
16:00																					
16:15																					
16:30																					
16:45																					
17:00																					
17:15																					
17:30																					
17:45																					
18:00																					
18:15																					
18:30																					
18:45																					
19:00																					
19:15																					
19:30																					
19:45																					
20:00																					
20:15																					
20:30																					
20:45																					
21:00																					
21:15																					
21:30																					
21:45																					
22:00																					
22:15																					
22:30																					
22:45																					
23:00																					

Mozartplaats 12-11 t/m 18-11-07							
tijd/dag	ma	di	wo	do	vri	za	zo
8:30							
8:45							
9:00							
9:15							
9:30							
9:45							
10:00							
10:15							
10:30							
10:45							
11:00							
11:15							
11:30							
11:45							
12:00							
12:15							
12:30							
12:45							
13:00							
13:15							
13:30							
13:45							
14:00							
14:15							
14:30							
14:45							
15:00							
15:15							
15:30							
15:45							
16:00							
16:15							
16:30							
16:45							
17:00							
17:15							
17:30							
17:45							
18:00							
18:15							
18:30							
18:45							
19:00							
19:15							
19:30							
19:45							
20:00							
20:15							
20:30							
20:45							
21:00							
21:15							
21:30							
21:45							
22:00							
22:15							
22:30							
22:45							
23:00							

Baggelhuizen 12-11 t/m					18-11-07	
ma	di	wo	do	vri	za	zo
</						

Meander Vr. 12-11 t/m 18-11-07							
	ma	di	wo	do	vri	za	zo

legenda	basisonderwijs	Voortgezet onderwijs	verenigingen	overig

[illegible]

Pittelo 12-11 t/m 18-11-07																					
tijd/dag	li	ma		li	di		wo			do		li	vri		li	za		li	zo		
8:30		mi	re	li	mi	re	li	mi	re	li	mi	re	li	mi	re	li	mi	re	li	mi	re
8:45																					
9:00																					
9:15																					
9:30																					
9:45																					
10:00																					
10:15																					
10:30																					
10:45																					
11:00																					
11:15																					
11:30																					
11:45																					
12:00																					
12:15																					
12:30																					
12:45																					
13:00																					
13:15																					
13:30																					
13:45																					
14:00																					
14:15																					
14:30																					
14:45																					
15:00																					
15:15																					
15:30																					
15:45																					
16:00																					
16:15																					
16:30																					
16:45																					
17:00																					
17:15																					
17:30																					
17:45																					
18:00																					
18:15																					
18:30																					
18:45																					
19:00																					
19:15																					
19:30																					
19:45																					
20:00																					
20:15																					
20:30																					
20:45																					
21:00																					
21:15																					
21:30																					
21:45																					
22:00																					
22:15																					
22:30																					
22:45																					
23:00																					

legenda	basisonderwijs	Voortgezet onderwijs	verenigingen	overig

[illegible][illegible][illegible]

Bijlage V. Bewegingsonderwijs 2007

Navolgend wordt een overzicht gegeven van de benutting van de gemeentelijke binnensportaccommodaties door het bewegingsonderwijs. Tevens wordt daarbij aangegeven welke afstand de betreffende onderwijsinstellingen dienden af te leggen. Voor onderwijsinstellingen met meerdere locaties is de afstand per locatie afzonderlijk aangegeven omdat niet geregistreerd is vanuit welke locatie van de betreffende binnensportaccommodatie gebruik wordt gemaakt.

Naam adres	Accommodatie adres	ruimte	urentot	afstand hemelsbreed
Alfa-college Sport en Bewegen ?	KORPERSHOEK S. Lagerlöfn 2	HELE ZAAL	218	? ⁸³
Alfa-college Sport en Bewegen ?	PITTELO Weth. Bergerweg 2/D	LINKS/MIDD	36	?
AOC Terra Vredeveldsweg 55	MEANDERV ⁸⁴ Vredeveldseweg 57	HELE ZAAL	158	< 250 m
AOC Terra Vredeveldsweg 55	SPRENG sporthal Vredeveldseweg 57	LINKS	3	< 250 m
AOC Terra Vredeveldsweg 55	SPRENG spelzaal Vredeveldseweg 57	SPELZAAL	293	< 250 m
Praktijkonderwijs Assen (Pro Assen) Treubstraat 2 Reest 4	PITTELO Weth. Bergerweg 2/D	MIDDEN	53	< 1.250 m < 1.000 m
Praktijkonderwijs Assen (Pro Assen) Treubstraat 2 Reest 4	TIMP sporthal Thorbeckelaan 2	LINKS	73	< 250 m < 1.500 m
Praktijkonderwijs Assen (Pro Assen) Treubstraat 2 Reest 4	TIMP turnzaal Thorbeckelaan 2	TURNZAAL	187	< 250 m < 1.500 m
SB-MC/Baggelhuizen Oostergoo 9	BAGGELHUIZEN Oostergoo 5	HELE ZAAL	441	< 250 m
SB-MC/De Boei Weth. Bergerweg 2/A	PITTELO Weth. Bergerweg 2/D	LINKS	180	< 250 m
SB-MC/De Borg Dusselhoogte 13	MARSDIJK Kleuvenstee 3	MIDDEN	309	< 750 m
SB-MC/De Cirkel Pr. Bernhardstraat 11	TIMP sporthal Thorbeckelaan 2	LINKS	130	< 500 m
SB-MC/De Cirkel Pr. Bernhardstraat 11	TIMP turnzaal Thorbeckelaan 2	TURNZAAL	208	< 500 m
SB-MC/De Driesprong M.K. Kingweg 46	MARSDIJK Kleuvenstee 3	MIDDEN	28	< 750 m
SB-MC/De Driesprong M.K. Kingweg 46	MOZARTPLAATS Mozartplaats	ZAAL	121	< 1.500 m
SB-MC/De Lichtbaak Amstelstraat 14	PITTELO Weth. Bergerweg 2/D	LINKS	130	< 500 m
SB-MC/De Regenboog Lisdoddestraat 22	MEANDERV Vredeveldseweg 57	HELE ZAAL	130	< 250 m
SB-MC/De Regenboog Lisdoddestraat 22	SPRENG spelzaal Vredeveldseweg 57	SPELZAAL1	232	< 250 m
SB-MC/De Scharmhof Scharmbarg 1	PEELOHAL Scharmbarg 31	LINKS	280	< 250 m

⁸³ Het Alfa-College heeft nog geen eigen schoolgebouw maar maakt gebruik van leslokalen van andere onderwijsinstellingen

⁸⁴ Aangenomen wordt dat met de notatie MEANDERV wordt bedoeld: Meander Vredeveldseweg.

SB-MC/De Stiep (Pro Assen) Treubstraat 2 Reest 4	PITTELO Weth. Bergerweg 2/D	MIDDEN	119	< 1.250 m < 1.000 m
SB-MC/De Stiep (Pro Assen) Treubstraat 2 Reest 4	TIMP sporthal Thorbeckelaan 2	LINKS	162	< 250 m < 1.500 m
SB-MC/De Tamboerijn Vivaldilaan 46	MOZARTPLAA Mozartplaats	ZAAL	281	< 250 m
SB-MC/De Veldkei Veenwalweg 5	PEELOHAL Scharmbarg 31	LINKS	194	< 750 m
SB-MC/De Vrije School Tuinstraat 1	MEANDERVR Vredeveldseweg 57	HELE ZAAL	144	< 250 m
SB-MC/De Vrije School Tuinstraat 1	SPRENG spelzaal Vredeveldseweg 57	SPELZAAL1	73	< 250 m
SB-MC/De Vuurvogel Obrechtlaan 3	MOZARTPLAA Mozartplaats	ZAAL	337	< 250 m
SB-MC/Driemaster Merwedestraat 16	PITTELO Weth. Bergerweg 2/D	MIDDEN	116	< 1.250 m
SB-MC/Emmaschool Pr. Irenestraat 6	AUBUSSON 1 Vaart Zuidzijde 83	ZAAL 1:VAA	354	< 250 m
SB-MC/Emmaschool Pr. Irenestraat 6	AUBUSSON 2 Vaart Zuidzijde 83	ZAAL2:KERK	199	< 250 m
SB-MC/Heksenketel Tarwehullen 1	MARSDIJK Kleuvenstee 3	LINKS	208	< 250 m
SB-MC/Het Kompas Eindhovenstraat 26	MEANDEREPE Epe 83	HELE ZAAL	599	< 250 m
SB-MC/Het Krijt A. Jacobsweg 80	KLOOSTERV ⁸⁵ A. Jacobsweg 80	HELE ZAAL	425	< 250 m
SB-MC/Het Krijt A. Jacobsweg 80	SZKLOOSTER ⁸⁶ A. Jacobsweg 80	HELE ZAAL	309	< 250 m
SB-MC/Het Octaaf Oostergoo 7	BAGGELHUI Oostergoo 5	HELE ZAAL	240	< 250 m
SB-MC/Het Sterrenschip A. Jacobsweg 78	KLOOSTERV A. Jacobsweg 80	HELE ZAAL	573	< 250 m
SB-MC/Het Sterrenschip A. Jacobsweg 78	SZKLOOSTER A. Jacobsweg 80	HELE ZAAL	154	< 250 m
SB-MC/Kloostertuin A. Jacobsweg 80	SZKLOOSTER A. Jacobsweg 80	HELE ZAAL	271	< 250 m
SB-MC/Kloosterveen De Boomgaard 5	SZKLOOSTER A. Jacobsweg 80	HELE ZAAL	106	< 250 m
SB-MC/Obs Kloosterveen De Boomgaard 5	SZKLOOSTER A. Jacobsweg 80	HELE ZAAL	107	< 250 m
SB-MC/Maria in Campis Echtenstraat 1	KORPERSHOE S. Lagerlöfn 2	HELE ZAAL	258	< 1.000 m
SB-MC/Marskramer Kleuvenstee 1	MARSDIJK Kleuvenstee 3	LINKS	409	< 250 m
SB-MC/MRT (remedial teaching) div. ⁸⁷	MEANDERVR Vredeveldseweg 57	HELE ZAAL	42	div.
SB-MC/SBO De Meander Weth. Bergerweg 2/D	PITTELO Weth. Bergerweg 2/D	MIDDEN	301	< 250 m
SB-MC/Th. Thijssen Sluisstraat 139	AUBUSSON 1 Vaart Zuidzijde 83	ZAAL 1:VAA	178	< 500 m

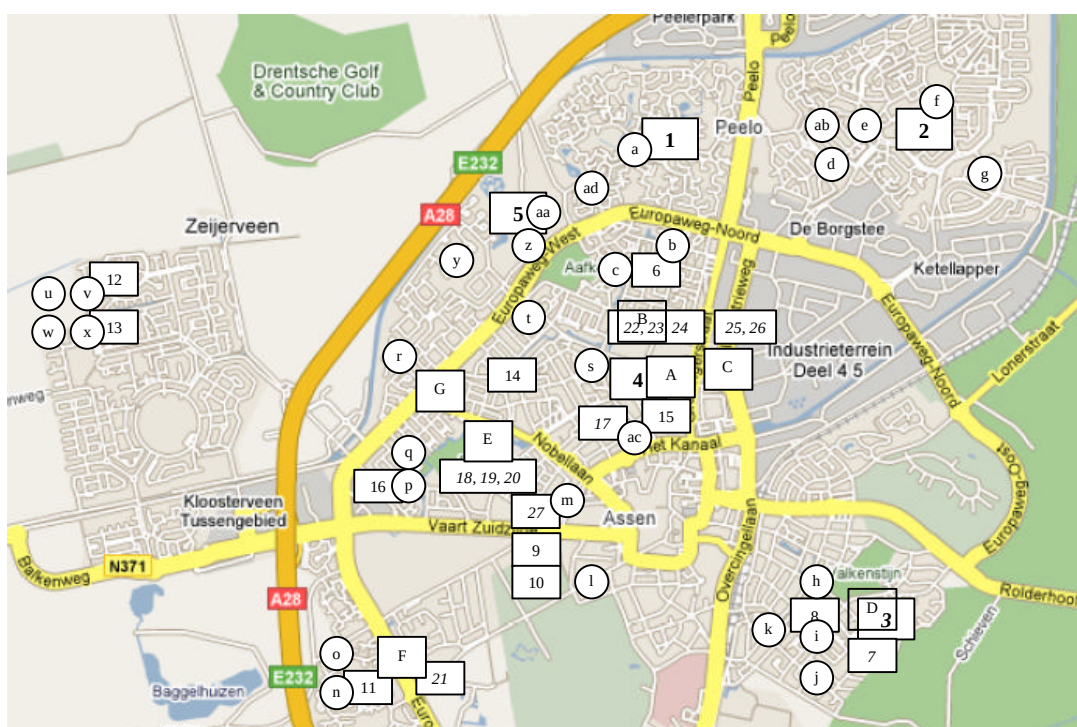
⁸⁵ Aangenomen wordt dat met KLOOSTERV de semi-permanente sportzaal Kloosterveen wordt bedoeld.

⁸⁶ Aangenomen wordt dat met SZKLOOSTER sportzaal de Boomgaard wordt bedoeld.

⁸⁷ Remedial teaching betreft geen regulier bewegingsonderwijs en wordt verzorgd voor leerlingen van meerdere onderwijsinstellingen tegelijkertijd.

SB-MC/Th. Thijssen Sluisstraat 139	AUBUSSON 2 Vaart Zuidzijde 83	ZAAL2:KERK	258	< 500 m
SB-MC/Valkenhorst Bremstraat 14	SPRENG sporthal Vredeveldseweg 57	LINKS	32	< 250 m
SB-MC/Valkenhorst Bremstraat 14	SPRENG spelzaal Vredeveldseweg 57	SPELZAAL1	236	< 250 m
SB-MC/Van Lieflandschool Delft 77	AUBUSSON 1 Vaart Zuidzijde 83	ZAAL 1:VAA	55	< 1.000 m
SB-MC/Van Lieflandschool Delft 77	AUBUSSON 2 Vaart Zuidzijde 83	ZAAL2:KERK	282	< 1.000 m
SB-MC/Vredeveld Zevensterstraat 19	MEANDERVV Vredeveldseweg 57	HELE ZAAL	249	< 250 m
SBO de Meander Weth. Bergerweg 2/D	PITTELO Weth. Bergerweg 2/D	HELE HAL	6	< 250 m
SG Vincent van Gogh S. Lagerloflaan 3 Salland 4	AUBUSSON 1 Vaart Zuidzijde 83	ZAAL 1:VAA	196	< 750 m < 1.000 m
SG Vincent van Gogh S. Lagerloflaan 3 Salland 4	AUBUSSON 2 Vaart Zuidzijde 83	ZAAL2:KERK	330	< 750 m < 1.000 m
SG Vincent van Gogh S. Lagerloflaan 3 Salland 4	BAGGELHUI Oostergoo 5	HELE ZAAL	503	< 250 m < 1.750 m
SG Vincent van Gogh S. Lagerloflaan 3 Salland 4	KORPERSHOE S. Lagerlöfln 2	HELE ZAAL	75	< 250 m < 2.000 m
SG Vincent van Gogh S. Lagerloflaan 3 Salland 4	PITTELO Weth. Bergerweg 2/D	MIDDEN	9	< 1.500 m < 3.000 m
SG Vincent van Gogh S. Lagerloflaan 3 Salland 4	TIMP sporthal Thorbeckelaan 2	LINKS	215	< 1.000 m < 2.500 m
SG Vincent van Gogh S. Lagerloflaan 3 Salland 4	TIMP turnzaal Thorbeckelaan 2	TURNZAAL	43	< 1.000 m < 2.500 m
SG VO Assen ⁸⁸ Gr.v.Prinstererln 98 Industrieweg 3	PEELOHAL Scharmbarg 31	MIDDEN	2	< 1.250 m < 1.500 m
SG VO Assen Gr.v.Prinstererln 98 Industrieweg 3	TIMP sporthal Thorbeckelaan 2	LINKS	596	< 500 m < 500 m
The British School Helen Sharman Lottingstraat 17	KORPERSHOE S. Lagerlöfln 2	HELE ZAAL	30	< 500 m
The British School Helen Sharman Lottingstraat 17	PITTELO Weth. Bergerweg 2/D	LINKS	42	< 750 m

⁸⁸ Aangenomen wordt dat met SG VO Assen het Dr Nassau College wordt bedoeld.

ref.	Basisonderwijs
a.	De Scharmhof
b.	De Tamboerijn
c.	De Vuurvogel
d.	De Tamboerijn - De Driesprong
e.	Marskramer
f.	Heksenketel - Tarwehullen
g.	Heksenketel - Diamantstoep
h.	De Vrije School
i.	Valkenhorst
j.	Vredeveld
k.	De Regenboog
l.	Emmaschool
m.	Th. Thijssen
n.	Het Octaaf
o.	Baggelhuizen

ref.	Basisonderwijs
p.	Van Lieflandschool
q.	Het Kompas
r.	Driemaster
s.	Maria in Campis
t.	The British School Helen Sharman
u.	Het Sterrenschip
v.	Kloosterveen
w.	Het Krijt
x.	De Kloostertuin
y.	De Lichtbaak
z.	De Meander
aa.	De Boei
ab.	De Borg
ac.	De Cirkel
ad.	De Veldkei

ref.	Voortgezet onderwijs
A.	Pro Assen-Treubstraat
B.	Dr. Nassau - Gr.v. Prinsterer
C.	Dr. Nassau - Industrierweg
D.	AOC Terra
E.	SG Vincent van Gogh - Lariks
F.	SG Vincent van Gogh - Salland
G.	Pro Assen - Reest

ref.	naam	type
1.		Sporthal
2.		Sporthal
3.		Sporthal
4.		Sporthal
5.		Sporthal
6.	Mozartplaats	Sportzaal 1.
7.	De Spreng spelzaal NG	Gymnastieklokaal
8.	Meander Vredeveldeeweg	Gymnastieklokaal
9.	Aubusson 1 Vaartzijde	Gymnastieklokaal
10.	Aubusson 2 Kerkhofzijde	Gymnastieklokaal
11.	Baggelhuizen	Gymnastieklokaal
12.	Boomgaard / SZ Klooster	Sportzaal 1.
13.	Kloosterveen semi-permanent	Sportzaal 1.
14.	Korpershoek	Gymnastieklokaal
15.	Timp turnzaal	Gymnastieklokaal
16.	Meander Epe	Gymnastieklokaal

ref.	naam	type
17.	Gomarus Venestraat NG	Gymnastieklokaal
18.	Van Gogh Lagerlöfn 1 NG	Gymnastieklokaal
19.	Van Gogh Lagerlöfn 2 NG	Gymnastieklokaal
20.	Van Gogh Lagerlöfn 3 NG	Gymnastieklokaal
21.	Van Gogh Salland NG	Gymnastieklokaal
22.	Dr. Nassau Quintus 1 NG	Gymnastieklokaal
23.	Dr. Nassau Quintus 2 NG	Gymnastieklokaal
24.	Dr. Nassau Quintus 3 NG	Gymnastieklokaal
25.	Dr. Nassau Penta 1 NG	Gymnastieklokaal
26.	Dr. Nassau Penta 2 NG	Gymnastieklokaal
27.	Pabo Assen NG	Gymnastieklokaal

Bijlage VI. Trends en ontwikkelingen

VI.I Inleiding

In het onderliggende hoofdstuk wordt in kwalitatieve zin aangegeven welke ontwikkelingen zich in het aanbod van zwembaden, binnen- en buitensportvoorzieningen voordoen. Om inzicht te krijgen in de toekomstige behoeften van de inwoners van Assen worden tevens de beschikbare gegevens over de bevolkingsontwikkeling alsmede de maatschappelijke trends en ontwikkelingen geanalyseerd. De maatschappelijke ontwikkelingen worden onderverdeeld in onder andere sociaal-maatschappelijke, sociaal-culturele, sociaal-economische ontwikkelingen.

VI.II Maatschappelijke trends

VI.II.I Sociaal maatschappelijk

Algemeen sociaal maatschappelijke ontwikkelingen oefenen invloed uit op de mate van sportdeelname in het algemeen en de beoefening van georganiseerde (verenigings-)sport in het bijzonder. De belangrijkste sociaal maatschappelijke ontwikkelingen zijn:

?? Nieuw collectivisme

Als tegenhanger van de individualisering is de trend nieuw collectivisme ontstaan. Kenmerk van het nieuw collectivisme is dat mensen weer meer op zoek gaan naar een groep waarbij men zich thuis voelt en waartoe men wil behoren. Dit kan het gezin zijn, maar ook kleine groepen van gelijkgestemden binnen verenigingen en sportclubs waarmee verschillende activiteiten worden ondernomen. Mensen zoeken elkaar meer op in de persoonlijke sfeer, waarbij kleinschaligheid, gelijkgestemdheid en een goede atmosfeer van belang zijn.

?? Toenemend belang van gezondheid

Gezondheid staat zeer nadrukkelijk in de aandacht. Aangetoond is dat voldoende beweging een positieve invloed heeft op de gezondheid van mensen, terwijl tevens is geconcludeerd dat veel mensen te weinig bewegen. Dit biedt aanknopingspunten bij het aanbieden van programma's en kan bijdragen aan de motivatie van mensen om (vaker) te gaan sporten.

?? Sportificering

In navolging van het toenemend belang van gezondheid kan ook de trend sportificering worden onderscheiden. Hieronder wordt verstaan dat het begrip sport in alle geledingen van de maatschappij is doorgedrongen zonder noodzakelijkerwijs verbonden te zijn aan de beoefening daarvan. Dit vermoedelijk vanwege de positieve associaties van sportbeoefening met begrippen als gezondheid, jeugdigheid en vitaliteit. Een belangrijke rol bij de versterking en abstrahering hiervan speelt de kledingindustrie (o.a. Nike) die sportiviteit uitdraagt en daarmee een bijdrage levert aan de mensen die zich hiermee willen identificeren.

?? Vervluchting van de vrijetijdsbesteding

Men onderneemt meer activiteiten in een korter tijdsbestek dan voorheen. De zogenaamde “zappconsument” heeft zijn intrede gedaan. Zowel de inhoud van de activiteiten als de daaruit voortvloeiende sociale contacten worden oppervlakkiger.

In het verlengde van deze “zappcultuur” ondervindt sportbeoefening een steeds sterkere concurrentie van bijvoorbeeld televisie en internet. Ook lijkt het studiehuis medeverantwoordelijk te zijn voor de afname van vrijetijdsbesteding in de vorm van sportbeoefening.

VI.II.II Sociaal economisch

De economische welvaart oefent eveneens invloed uit op de mate waarin sportbeoefening plaatsvindt. Welvaart vertaalt zich in diverse economische trends en ontwikkelingen. De belangrijkste worden navolgend opgesomd.

?? Economische ontwikkeling

De tweede helft van de jaren '90 heeft zich gekenmerkt door een positief ontwikkelende economie. Dit positieve klimaat was ook zichtbaar in het consumentenvertrouwen: deze indicator steeg spectaculair. Nadat dit vertrouwen vanaf 2001 in hoog tempo was afgenomen, zijn vanaf 2006 weer signalen van herstel waar te nemen. In 2006 is de economie circa 3% gegroeid terwijl de inflatie met 1,1% sinds jaren weer op het lage niveau van 1989 zit. Daarnaast laat de groeiende economie een herstel van de werkgelegenheid zien waarbij het aantal banen ten opzichte van vorig jaar is toegenomen. Hoewel een economische groei van circa 3% wordt verwacht voor 2007 is de economische trend voor de langere termijn vrijwel onvoorspelbaar.

?? Toegenomen koopkracht

Ten gevolge van de toegenomen koopkracht en de groeiende ‘zapp’-cultuur dient sportbeoefening, met name het verenigingsleven, te concurreren met een steeds ruimer aanbod van commerciële activiteiten dan voorheen. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de vraag van de steeds koopkrachtiger wordende consument naar variatie en flexibiliteit. Naarmate men over een hoger besteedbaar inkomen beschikt zal de sportparticipatie toenemen.

?? Krappe arbeidsmarkt

Voor alle doelgroepen en met name voor de jeugd geldt dat de arbeidsmarkt een sterke aantrekkingskracht uitoefent waardoor de beschikbare vrije tijd afneemt. Als gevolg hiervan hebben veel (koopkrachtige) jongeren en volwassenen de overstap gemaakt van verenigingssport naar commerciële sport vanwege de hogere mate van vrijheid en flexibiliteit.

?? Flexibilisering van de arbeid

Door flexibele werktijden, langere openingstijden en toename van deeltijdbanen is er sprake van meer spreiding in de vrijetijdsbesteding en daardoor minder animo voor collectieve sportbeoefening. De belangstelling voor individuele en ongeorganiseerde sport is toegenomen. Dit is een voordeel voor verenigingen die hierop zijn ingericht, maar kan tot problemen leiden bij het organiseren van collectieve trainingen en het aantrekken van kadervrijwilligers.

?? Verkorte arbeidstijd

Van 1994 tot en met 2000 nam de netto arbeidsparticipatie⁸⁹ toe van 57% naar 66% om vervolgens af te nemen tot 64% in 2004. De tijd die aan betaalde arbeid werd besteed, steeg tussen 1999 en 2001 om vervolgens in de periode 2001-2003 weer wat te dalen. Ondanks de hedendaagse beleidsdoelstellingen om de arbeidsparticipatie te laten toenemen, kan niet voorkomen worden dat de vergrijzing in ons land ertoe zal leiden dat meer senioren vrijetijdsactiviteiten ondernemen. Voor de sportbeoefening heeft dit tot gevolg dat bepaalde, voor senioren sport geschikte, voorzieningen meer gebruikt worden.

?? Demografische druk

Doordat het aantal senioren toeneemt en het aantal jongeren stabiliseert of zelfs afneemt neemt de “demografische druk” toe. Dit wil zeggen dat de beroepsbevolking afneemt, hetgeen in bepaalde sectoren (onderwijs, zorg) goed merkbaar is. In reactie hierop wordt getracht de beroepsbevolking uit te breiden door bijvoorbeeld mensen te stimuleren tot herintreding. Gevolg hiervan is dat werk- en tijdsdruk onder volwassenen toeneemt, hetgeen - in tegenstelling tot de vorige ontwikkeling - de sportparticipatie in deze groep niet ten goede komt.

?? Toenemende werkdruk

De hoge werkdruk en het snelle levenstempo leiden tot een grotere behoefte aan ontspannen en onthaasten in een sportieve omgeving. In combinatie met meer bewustzijn voor lichaam en gezondheid zorgt dit voor een toename van de behoefte aan zogenaamde ‘wellness’-activiteiten. Met name ouderen en tweeverdieners hebben hiervoor extra geld over.

VI.II.III Sociaal cultureel

De etniciteit vormt één van de belangrijkste sociaal-culturele ontwikkelingen binnen de Nederlandse maatschappij en oefent tevens een bepaalde invloed uit op sportparticipatie, het verenigingsleven en de vrijetijdsbesteding. De mate van etniciteit wordt bepaald door het aantal inwoners dat zelf, of van wie tenminste één van de ouders, afkomstig is uit het buitenland. De gemiddelde etniciteit in Nederland bedroeg in 2006 ruim 19%. Assen kent een etniciteit van bijna 14% en zit daarmee dus aanzienlijk onder het landelijke gemiddelde⁹⁰.

⁸⁹ Netto arbeidsparticipatie: het percentage van de bevolking tussen 15 en 64 jaar dat minimaal 12 uur betaalde arbeid verricht. Bron: CBS (EBB '94-'04)

⁹⁰ Bron: CBS

De mate van etniciteit in Assen heeft invloed op de behoefte aan sportaccommodaties aangezien is vastgesteld dat de sportparticipatie van allochtonen aanzienlijk lager ligt dan de sportparticipatie van autochtonen.

Kijkend naar de landelijke prognose voor deze sociaal-culturele ontwikkeling biedt de door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) opgestelde prognose van etniciteit enige houvast voor de toekomst. Voor 2020 wordt een landelijke etniciteit van 21,7% voorspeld, tegenover de ruim 19% die heden ten dage voor Nederland geldt. Dit komt neer op een relatieve stijging van 12%. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de etniciteit, zowel in absolute aantallen als in relatieve zin, ook binnen Assen in de toekomst verder zal toenemen. Ondanks het feit dat de etniciteit in Assen in de huidige situatie lager ligt wordt verwacht dat de toename zich ook op lokaal niveau zal voordoen.

VI.II.IV Brede School

Kinderen vormen de basis voor de toekomstige samenleving, zowel waar het de software (normen, waarden, sociale verbanden en maatschappelijke participatie) als de hardware (economische ontwikkeling) daarvan betreft. Het tot stand brengen van gelijke onderwijs- en ontwikkelingskansen voor kinderen is in dit kader dan ook een topprioriteit voor het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Welzijn. Maatschappelijke ontwikkelingen beïnvloeden echter de mate waarin er feitelijk sprake is van “gelijke” kansen.

Onder invloed van de multiculturele samenleving is er sprake van kinderen met taalachterstanden met als gevolg een negatieve invloed op de cognitieve en sociale ontwikkeling. Daarnaast komen er steeds meer één-oudergezinnen en gezinnen waarbinnen beide ouders werken voor, waardoor er (in elk geval in intensiteit) sprake is van afnemende ouderbetrokkenheid. In veel gevallen beperkt dit kinderen in de mate waarin zij zich breder (cultureel, sportief, creatief) kunnen ontwikkelen.

Overheidsaandacht voor de positie van het kind in onze samenleving krijgt naast het onderwijsbeleid, onder meer gestalte via het jeugd- en jongerenbeleid. De ontwikkeling van brede buurtscholen, waarin voorschoolse, buitenschoolse en vrijetijdsvoorzieningen zijn gecombineerd met het basisonderwijs is een concrete aanbeveling die vanuit het jeugd- en jongerenbeleid is gedaan en ten uitvoer wordt gebracht. Bezien vanuit het jeugdbeleid kunnen brede scholen niet alleen bijdragen aan verbeterde ontwikkeling en begeleiding van kinderen maar ook preventief werken door het verbeteren van de mogelijkheden tot vroegsignalering.

Brede scholen zetten in op het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen. Dit vindt onder meer plaats door het realiseren van een doorgaande ontwikkelingslijn en het bieden van een sluitend netwerk rondom het kind. Het tot stand brengen van een veilige omgeving waarbinnen kinderen sociale competenties kunnen ontwikkelen en bezig kunnen zijn met aantrekkelijk vormgegeven en zinvolle vrijetijdsbesteding. Het vergroten van de betrokkenheid en participatie van de ouders én de wijk is een belangrijke afgeleide doelstelling.

Met het laatste wordt vooral de versterking van de sociale structuur en cohesie nagestreefd. De rijksoverheid steunt de brede school ontwikkeling. Voor de jaren 2006 en 2007 is door het ministerie van OCW 36 miljoen Euro en door het ministerie van VWS 10 miljoen Euro beschikbaar gesteld. Wel is daarbij de voorwaarde gesteld dat de brede school ontwikkeling niet mag leiden tot taakverzwaring van het onderwijsteam. Uit het onderzoek “Taakbesteding en taakbelasting op brede scholen” is echter gebleken dat onderwijsteams het werken op een brede school weliswaar als meer complex ervaren maar dat men dit de moeite waard vindt omdat de zichtbare resultaten motiverend werken. Dit laat onverlet dat een goede samenwerking met andere welzijnsorganisaties, waaronder bijvoorbeeld sportverenigingen, als kritieke succesfactor geldt voor een succesvolle implementatie van het brede school concept.

VI.II.V Alliantie Sport en School, BOS, BSI

De doelstellingen van de alliantie liggen in lijn met andere doelstellingen van de overheid als het gaat om het stimuleren van sport en beweging. Via verschillende wegen worden steeds meer activiteiten opgezet en in het algemeen kan dus gesteld worden dat er steeds meer vraag komt naar sportfaciliteiten. De alliantie stelt als één van haar doelen dat leerlingen uit het basisonderwijs elke dag één uur sporten. Om deze doelstelling vanuit het onderwijs te verwezenlijken, lijkt een forse uitbreiding van het aantal voorzieningen en vakleerkrachten noodzakelijk. Indien dit vertaald zou worden naar sportzaalbezetting (naast een deel schoolplein en veldgebruik) dan is er zeker sprake van een verdubbeling en daarmee dus ook de noodzaak van (veel) extra zaalruimte. Ook als activiteiten als BOS, BSI en de alliantie slechts ten dele invulling wordt gegeven zal dit een verhoogde vraag opleveren. Aan deze vraag kan deels beantwoord worden door bestaande accommodaties intensiever te benutten door bijvoorbeeld buitensportaccommodaties in te zetten die overdag op werkdagen veelal niet benut worden omdat veel (buiten-)sportverenigingen hun activiteiten beperken tot weekavonden en weekeinden. Aan het resterende deel van de vraag zal echter alleen beantwoord kunnen worden door meer binnen- en buitensportvoorzieningen aan te bieden.

VI.II.VI Sportparticipatie

Zoals eerder aangegeven wordt sportbeoefening steeds individueler en commerciëler. Uit de SCP-Rapportage *Sport 2006* en NOC*NSF ledentallen blijkt dat tussen 1990 en 2005 het aantal sportverenigingen daalde van 31.500 naar 27.000. De helft van alle sportclubs kampt met een gebrek aan vrijwilligers. Het percentage van de bevolking dat lid is van een sportvereniging steeg, na een jarenlange daling, tussen 1999 en 2003 van 34% naar 36%. De sportbeoefening richt zich steeds meer op individuele vormen van sport.

Landelijk gezien doet tussen de 80 en 90 procent van de Nederlandse jongeren georganiseerd of ongeorganiseerd wel eens aan sport, waarbij meer jongens dan meisjes sporten. De sportparticipatie van de jeugd is in de periode 1995-2003 zelfs toegenomen. Desalniettemin blijkt volgens de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen dat slechts een kleine groep jongeren in Nederland voldoende actief is.

Ondanks de toegenomen sportparticipatie voldoet dus een grote groep jongeren niet aan de (minimale) bewegingsnormen. Bij de jeugd zijn de populaire sporten: voetbal (33%), gymnastiek/turnen (12%), tennis (10%), hockey (7%) en zwemmen (6%). Voor mensen van 65 jaar en ouder geldt, volgens cijfers van het SCP, dat in 2003 ruim 33% aan sport deed. In deze leeftijdscategorie is een behoorlijk groep dus nog lichamelijk actief.

VI.III Sporttechnische ontwikkelingen

Onder invloed van de tendens zich te beperken tot kerntaken, ontwikkelen gemeenten zich van eigenaar, beheerder en uitvoerder ten aanzien van sportaccommodaties meer richting stimulator en voorwaardenschepper van en voor andere actoren op het gebied van sport. De bereidheid tot het verrichten van vrijwilligerswerk door betrokkenen in de sport neemt af, wat leidt tot ontwikkeling van professionalisme; verenigingsmanagers, betaalde hulpkrachten en ondersteuningspunten zijn in opkomst. Veel vrijetijdsvoorzieningen zijn in de afgelopen jaren (gedeeltelijk) geprivatiseerd dan wel intern of extern verzelfstandigd om te streven naar een meer marktconforme en bedrijfsmatige exploitatie.

Van sportverenigingen die gebruik maken van deze voorzieningen wordt verwacht dat zij zich aan deze ontwikkelingen aanpassen. Ook technische ontwikkelingen hebben hun weerslag op de sport. Iedere sport is aan verandering onderhevig en ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de eisen die worden gesteld aan de voor de betreffende sport geschikte accommodatie. In dit verband worden de volgende ontwikkelingen nader uitgelicht: clustervorming en multifunctioneel gebruik, toekomstvisie binnensportaccommodaties, opkomst ongeorganiseerde sport en commerciële sportaanbieders.

VI.III.I Clustervorming en multifunctioneel gebruik

Een belangrijke ontwikkeling in het beperken van investerings- en exploitatiekosten van sociaal-maatschappelijke voorzieningen is het toepassen van clustering. Anders dan bij de realisatie van een multifunctionele voorziening⁹¹ wordt hiermee bedoeld op het samengaan van meerdere afzonderlijke voorzieningen in één accommodatie. De opkomst van de zogenaamde “leisure centers” waar men verschillende sporten zoals squash, tennis, klimmen, fitness, bowling, et cetera onder één dak heeft geïntegreerd, is een goed voorbeeld van deze ontwikkeling.

De werking van dergelijke clustervoorzieningen is tweeledig. Enerzijds is bij clustering door synergetische effecten sprake van schaalvoordelen waardoor een kostenbesparing optreedt. Een clustervoorziening behoeft maar één centrale entree, horecavoorziening, technische ruimte, beheerderruimte, et cetera te hebben.

⁹¹ Feitelijk is een sporthal al een multifunctionele voorziening doordat hierin meerdere activiteiten kunnen worden ondernomen.

Daarnaast kan een opbrengstenverhoging optreden doordat een voorzieningencluster een grotere aantrekkingskracht heeft op zowel de potentiële als de bestaande gebruikers. Een clustervoorziening kan als centrale ontmoetingsplaats fungeren voor mensen met verschillende doeleinden. Hierdoor wordt een grote bezoekersstroom gegenereerd waardoor meer potentiële bezoekers zich aangetrokken zullen voelen dan door een voorziening waarin slechts één sport beoefend wordt. Voor de bestaande gebruikers geldt dat zij, bijna ongemerkt, in staat worden gesteld om laagdrempelig kennis te maken met andere sporten, wat tevens kan leiden tot een impuls op de sportparticipatiegraad in Assen.

Het clusteren en voor meervoudig gebruik geschikt maken van voorzieningen kan leiden tot het besparen van kosten en het verhogen van opbrengsten. Door specifieke voorzieningen te clusteren kunnen de algemeen benodigde facilitaire voorzieningen zoals entree, sanitair, interne verbindingswegen, et cetera worden gedeeld. Door voorzieningen voor meervoudig gebruik geschikt te maken kan de gebruiksintensiteit worden verhoogd, mits de gebruiksmomenten elkaar niet overlappen.

Hoewel kostenvoordelen vaak de belangrijkste reden voor clustering vormen, leert het voorbeeld van sportboulevards dat dit niet per definitie onder één dak hoeft plaats te vinden. Sportboulevards tellen immers meerdere afzonderlijke voorzieningen die elk hun eigen exploitatie- en beheervorm kennen. Het kostenvoordeel van sportboulevards zit grotendeels in gedeelde kosten van infrastructuur (wegen en parkeervoorzieningen). Daarnaast hebben sportboulevards een opbrengstenvoordeel indien het bieden van meer keuzemogelijkheden leidt tot hogere bestedingen.

Een groot nadeel van clustering van met name sociaal-maatschappelijke voorzieningen is dat de spreiding verslechtert. Het gebruik van sociaal-maatschappelijke voorzieningen zal afnemen indien deze niet langer als een buurt- of wijkvoorziening gelden en er voor een bezoek grotere afstanden moeten worden afgelegd. Bijkomend nadeel is dat veel sportclusters niet centraal maar perifeer worden waardoor de sociale en verkeersveiligheid te wensen overlaat. Enerzijds kan dit leiden tot afnemend bezoek, anderzijds wordt het toch al sterk toegenomen autogebruik hierdoor nog eens versterkt.

Clustervoorzieningen versus multifunctionele voorzieningen

Hoewel de begrippen nogal eens door elkaar worden gehanteerd, is er een wezenlijk onderscheid tussen een clustervoorziening en een multifunctionele accommodatie. Een clustervoorziening kent specifieke ruimten die in één configuratie of op één locatie bijeen zijn gebracht met bijvoorbeeld een gemeenschappelijke entree. Een multifunctionele accommodatie kent generieke ruimten die voor meervoudige doeleinden kunnen worden gebruikt, zoals bijvoorbeeld een sporthal die tevens als evenementenvoorziening wordt gebruikt, of een buitensportcomplex met voetbalvelden waartussen zich een 9 holes golfbaan bevindt. In de praktijk beschikken veel clustervoorzieningen ook over enkele multifunctionele ruimten zoals bijvoorbeeld een vergaderzaal. Ook multifunctionele accommodaties kennen vaak enkele specifieke ruimten zoals bijvoorbeeld de horeca.

VI.III.II Toekomstvisie binnensportaccommodaties

*NOC*NSF*

In een recent gepubliceerd adviesrapport⁹² heeft NOC*NSF haar zorg uitgesproken over de toekomst van binnensportaccommodaties. Bij een ongewijzigd beleid wordt een groot tekort aan binnensportruimte gevreesd, wat richting 2020 zou kunnen oplopen tot een tekort van 425 sporthallen in Nederland. Een gebrek aan ruimte voor sport op centrale locaties leidt tot een verdere toename van de bewegingsarmoede bij grote groepen van de bevolking.

Een dergelijk dreigend tekort aan indoor sportruimte kan gedeeltelijk worden opgelost door het realiseren van een betere bezettingsgraad van bestaande sporthallen, mits deze voldoen aan de wensen en eisen van deze tijd. Een andere mogelijkheid bestaat uit het vervangen van verouderde gymlokalen door nieuwe, multifunctionele voorzieningen waarin sportfuncties volledig geïntegreerd worden. Deze ontwikkeling sluit tevens aan bij de reeds beschreven ontwikkeling met betrekking tot clustervorming.

Een ander aspect dat in dit verband aandacht behoeft zijn de eisen die worden gesteld aan gymnastieklokalen. Gymnastieklokalen zijn in eerste instantie specifiek bedoeld voor het verzorgen van het bewegingsonderwijs⁹³. Het bewegingsonderwijs is in de afgelopen jaren sterk veranderd. Waar vroeger de nadruk werd gelegd op het klassikaal aanleren en ontwikkelen van vaardigheden is de focus tegenwoordig verlegd naar het in kleiner groepsverband (veelal modulair) ontdekken en ontplooien van mogelijkheden. Dit is reeds goed zichtbaar in de hedendaagse inventaris van gymnastieklokalen die, in tegenstelling tot de vroegere ‘klassieke’ inventaris, zeer gevarieerd is en per lokaal sterk kan verschillen. Door de veranderingen in het bewegingsonderwijs, worden naast de inventaris ook de afmetingen en inrichting van gymnastieklokalen heroverwogen.

Op gezamenlijk initiatief van het ministerie van VWS en Vereniging Sport en Gemeenten⁹⁴ (VSG) is in 2001 een onderzoek verricht naar de huidige gymaccommodaties in Nederland⁹⁵. De belangrijkste conclusie uit dit onderzoek is dat de standaard afmeting van 252 m² (12m x 21m) niet meer toereikend is voor het gewenste gebruik. Om een gedifferentieerd en multifunctioneel gebruik van de gymnastiekaccommodaties te garanderen is in de toekomst onder andere een groter vloeroppervlak benodigd. Daarnaast stelt ook de Brede-Schoolontwikkeling nieuwe eisen aan de accommodaties voor bewegingsonderwijs.

Om flexibel en multifunctioneel gebruik van de accommodaties te bevorderen kan ook worden gestreefd naar de realisatie van grotere gymnastieklokalen met de mogelijkheid om deze, bijvoorbeeld met behulp van compartimentering, geschikt te maken voor alternatief gebruik.

⁹² Bron: ‘Ruimte voor Sport’; adviesrapport NOC*NSF, december 2005

⁹³ Eenmaal gerealiseerd worden ze uiteraard ook ingezet voor verenigingssport en naschoolse verhuur.

⁹⁴ Voorheen LC, Nederlands Instituut voor Lokale Sport en Recreatie.

⁹⁵ De Gymaccommodatie, gebruik waardering, toekomst; H. vd Poel; Tilburg, 2001.

Vermeldenswaard is het dat door de VSG in opdracht van de “Alliantie School en Sport samen sterker” uitvoering is gegeven aan het project “Innovatieve Ontwerpen” waarbij in nauwe samenwerking met betrokkenen uit de onderwijs- en de sportsector vorm is gegeven aan de sport- en onderwijsaccommodatie van de toekomst.

VSG

In een onderzoek⁹⁶ naar gebruik, waardering en toekomst van de gymaccommodatie trekt auteur Hugo van der Poel onder andere de navolgende conclusies.

- ?? Voor de onderbouw van het basisonderwijs, (additionele) trainingsactiviteiten van sportverenigingen en een groot scala van informele sport- en culturele activiteiten voldoet het gymlokaal redelijk en is de waardering op te schroeven door verbetering in schoonmaak, beheer en inventaris.
- ?? Voor de bovenbouw in het basisonderwijs, ROC's en scholen voor voortgezet onderwijs voldoet het gymlokaal niet meer als dé accommodatie voor bewegingsonderwijs. Het is nog wel bruikbaar voor delen daarvan, wanneer althans de groepsgrootte wordt aangepast aan het lokaal, de eerder genoemde verbeteringen worden doorgevoerd en voor de meer sportgeoriënteerde onderdelen kan worden uitgeweken naar andere (sport-) accommodaties.
- ?? Voor sportwedstrijden en trainingen op wat hoger niveau voldoet het gymlokaal niet voor sportverenigingen. Dit geldt ook voor de overige gebruikers, waar het gaat om uitvoeringen en een meer serieuze beoefening van de desbetreffende activiteit.
- ?? Voor de huidige typen gebruik worden in de toekomst bij voorkeur accommodaties gerealiseerd met ander afmetingen, inrichting, inventaris en beheersregime.
- ?? De waardering voor sportzalen en sporthallen is over het algemeen groter dan voor gymlokalen. Ze voldoen beter voor het bewegingsonderwijs aan de oudere kinderen in de basisschool en in het middelbaar en voortgezet onderwijs en zijn over het algemeen ook geschikter voor de activiteiten van sportverenigingen.

Speellokalen versus gymnastieklokalen

Bij de nieuwbouw van veel basisonderwijsinstellingen behoort het speellokaal tot een vast onderdeel van het programma van eisen. In het speellokaal vindt bewegingsonderwijs plaats voor de onderbouw. Het speellokaal geldt niet als standaard binnensportaccommodatie maar voldoet, afhankelijk van de inrichting, voor de onderbouw wel volledig aan de bewegingsonderwijsbehoefte. Een toename van het aantal speellokalen zal, vanwege de benutting door de onderbouw voor bewegingsonderwijs, resulteren in een afname van de benutting van gymnastieklokalen.

⁹⁶ *De Gymaccommodatie*, Hugo van der Poel 2001, Katholieke Universiteit Brabant in opdracht van Vereniging Sport en gemeenten (voorheen LC Nederlands Instituut voor lokale Sport en Recreatie) gefinancierd door VWS.

Zaalsportbonden

In een recent onderzoek hebben vier zaalsportbonden, Nederlandse Volleybal Bond (NeVoBo), Nederlandse Basketball Bond (NBB), Nederlands Handbal Verbond (NHV) en de Nederlandse Badminton Bond (NBB), onder 2.387 verenigingen een vragenlijst ten aanzien van zaalsportaccommodaties toegestuurd. Het doel van de vragenlijst is om een eventuele samenwerking op accommodatiegebied tussen deze vier zaalsportbonden verder te kunnen uitwerken. Daar is door circa 16% van de verenigingen op gereageerd. Van de respondenten heeft 97% een groeiambitie waarbij men wil groeien van gemiddeld 120 leden nu naar 159 leden in de toekomst.

Hoewel de groeiambities van de verenigingen tot 2008 redelijk parallel lopen met de groeiambities van de landelijke bond, liggen de groeiambities van de landelijke bonden richting 2012 hoger dan die van de verenigingen.

De respondenten huren gemiddeld 509 uren op jaarbasis tegen een gemiddelde zaalhuur van € 12.007,= per jaar. Het grootste deel van de uren wordt afgenomen in een sporthal (58%). Zo'n 65% van de verenigingen geeft aan over voldoende zaalsportruimte te beschikken terwijl 2% zelfs spreekt over een overschot. Aan de andere zijde geeft 35% aan een tekort aan zaalsportruimte te hebben, met handbal als uitschieter zowel qua percentage als absoluut. Per vereniging is er op jaarbasis een gemiddeld tekort van 95 uren. Dit tekort neemt toe met het groter worden van de vereniging. Het totale tekort van de vier zaalsportverenigingen wordt berekend op 89.500 uren per jaar wat correspondeert met circa 56 tot 64 sporthallen. Van de respondenten koestert circa 4% de wens van een eigen accommodatie, circa 9% neemt een eigen sportaccommodatie in overweging en is een initiatief gestart, circa 20% neemt een eigen accommodatie in overweging maar is nog geen initiatief gestart en circa 70% wil geen eigen accommodatie (afgerond op hele percentages).

VI.III.III Opkomst ongeorganiseerde sport

De landelijke trend van individualisering en de versnippering van de beschikbare vrije tijd komt, ook in de toekomst, niet ten goede aan de verenigingsgebonden sportparticipatie. Dit betekent echter niet dat de algehele sportparticipatie hierdoor sterk zal afnemen.

Het groeiende gezondheidsbesef heeft de aandacht voor het belang van sport en bewegen doen toenemen, en heeft zodoende meer mensen aangespoord om door middel van sport iets aan de gezondheid te doen. In plaats van de veelal tijdsgebonden verenigingssporten kiest men steeds vaker voor individuele sporten die op elk gewenst tijdstip kunnen worden bedreven. Wandelen, joggen, fietsen en skeeleren zijn populaire vormen van sportparticipatie waarbij men in zelf te kiezen tijdspannes kan werken aan de gezondheid. Aangezien de beoefenaren van deze takken van sport zich veelal niet als zodanig laten registreren, is een exacte kwantificering van de behoefte aan voorzieningen hiervan moeilijk te geven.

Desalniettemin dienen gemeenten zich bewust te zijn van deze behoeften en kunnen zij hierop inspelen door met deze sporters rekening te houden bij het ontwerp en de realisatie van wijkvoorzieningen (trapveldjes, speeltoestellen), recreatiegebieden, fiets- en wandelpaden. Bovendien gaat het hier om sporten die veelal plaatsvinden in de openbare ruimte waarvoor geen specifieke accommodatiebehoefte bestaat. Vast staat echter dat het om een groeiende groep sporters gaat waarvoor de participatie door de gemeente gestimuleerd kan worden.

VI.III.IV Commerciële sportaanbieders

Naast de ongeorganiseerde sport in de openbare ruimte is ook het commerciële sportaanbod sterk in opkomst. Als belangrijkste exponent van deze ontwikkeling geldt de fitnessbranche, maar ook de squashcentra.

De fitnessbranche heeft de laatste jaren een explosieve groei doorgemaakt en heeft zich ook verder doorgezet naar de ontwikkeling van integrale sport- en wellnesscentra op basis van een family-clubconcept. Grote ketens als de Canons Club, Achmea Healthcenters, en David Lloyd's ontwikkelen grote sportcentra waar de meest uiteenlopende sporten kunnen worden beoefend. Aanvullend aan de sportvoorzieningen worden ook functies gerealiseerd zoals kinderopvang, beautysalons, kappers, etc.

De opkomst van een commercieel sportaanbod in aanvulling op het gemeentelijk aanbod is op zichzelf een goede ontwikkeling die wijst op een mate van zelfvoorzienendheid van de markt en een verbreding van het voorzieningenniveau voor de inwoners. Specifiek voor het gemeentelijk sportaccommodatieaanbod kan dit leiden tot een verminderd gebruik vanwege een verschuiving van de "traditionele" sporten naar nieuwe vormen van sport en bewegen. Een en ander neemt niet weg dat de gemeente ook in de toekomst een belangrijke rol zal blijven spelen bij het faciliteren van sportmogelijkheden vanwege het belang dat wordt gehecht aan een voor een ieder toegankelijke en laagdrempelige voorzieningen.

VI.IV Lokale ontwikkelingen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de ontwikkelingen die zich in Assen voordoen voor zover deze van invloed zijn op de behoefte aan binnensportaccommodaties. Dit betreft achtereenvolgens ontwikkelingen in de demografie, woningbouw en onderwijs.

VI.IV.I Demografie

De huidige bevolkingskenmerken zijn op wijkniveau globaal als volgt gepresenteerd.

Bevolkingssamenstelling Assen 2007, afgerond						
wijk	0-15	15-25	25-65	65+		gem. aant. personen huishouden
Binnenstad	400	400	2.400	1.500	5.000	2,3
Pittelo	800	500	2.100	500	4.000	1,7
Noorderpark	500	300	1.600	500	3.000	2,5
Peelo	1.600	900	4.100	400	7.000	2,3
Marsdijk	3.400	1.300	7.500	800	13.000	2,4
West	400	1.200	6.400	2.900	11.000	2,8
Oost en Loon	200	1.000	3.800	3.000	8.000	1,8
Zuid	700	400	3.300	1.500	6.000	1,9
Kloosterveen	600	300	2.800	3.900	8.000	2,4
totaal	8.600	6.300	34.000	15.000	65.000	2,3

Bron: CBS

Voor de wijze waarop de bevolkingsomvang en –samenstelling zich in de toekomst zullen ontwikkelen, worden door diverse instanties prognoses opgesteld, waaronder:

?? Centraal Bureau voor de Statistiek;

?? ABF Research⁹⁷;

?? Provincie Drenthe;

?? Gemeente Assen.

Om de vraag naar onderwijshuisvesting te onderbouwen wordt in Assen al sinds jaren het prognose-model (PROBO) gebruikt. De prognose beperkt zich echter tot de leeftijdscategorieën van 0 tot en met 13. Navolgend wordt de bevolkingsprognose gepresenteerd die is opgesteld door de Provincie Drenthe in december 2006.

jaartal leeftijdscategorie	2007	2010	2012*	2020	2030	Toename 2007-2030
0-14	12.680	12.893	13.134	14.098	14.311	1.613
15-19	3.847	3.909	3.979	4.260	1.322	475
20-34	11.339	11.741	12.196	14.016	14.418	3.079
35-54	19.994	19.876	19.742	19.207	19.089	-905
55 e.o.	16.544	17.892	19.420	25.530	26.878	10.334
totaal	64.404	66.310	68.470	77.112	79.018	14.614

*2012 is naar evenredigheid bepaald op basis van 2010 en 2020

Bron: provincie Drenthe, december 2006

Opvallend is de afname van het aantal 35- tot 55-jarigen en de forse groei van het aantal inwoners boven de 55 jaar hetgeen op een forse vergrijzing duidt. De toename van het aantal het aantal 0- tot 34-jarigen, de belangrijkste afnemers van sportruimte en faciliteiten, bedraagt circa 20%.

⁹⁷ ABF Onderzoek & Informatie, Delft 2007 stelt onder verantwoordelijkheid van het ministerie van VROM de Primos-prognose op.

De bevolkingsontwikkeling zal per wijk sterk verschillen. Aangezien er voor Assen geen prognoses op wijk- of buurniveau beschikbaar zijn, wordt hiervoor als uitgangspunt gesteld dat de bevolkingstoename zich geheel in de wijk Kloosterveen zal voordoen, hetgeen op wijkniveau een toename van 50% ($8.000 + 4.000 = 12.000$) zal betekenen.

VI.IV.II Sport infrastructuur

Mede gezien de bevolkingsontwikkelingen is het van belang visie te hebben op sportaccommodaties en de recreatieve infrastructuur. Zowel in wijken als met het oog op de stedelijke ontwikkeling. Groei van het aantal on- of anders georganiseerde sporters leidt tot meer behoefte aan goede wandel- en fietspaden en verbindingen die uitnodigen daar gebruik van te maken. Dicht bij de woon- en werkplekken van mensen.

Met name de jonge burgers hebben behoefte aan openbaar groen en goede speelplekken in de directe buurt van hun huis en de school. Impulsen van de overheid, en de gemeente met name, om meer burgers in beweging te krijgen zorgt voor een dringende behoefte aan speelveldjes in de wijk. Een en ander is duidelijk verwoord in het collegeprogramma 2006-2010, Assen in beweging.

VI.IV.III Leerlingenprognoses

Nevenstaand is een overzicht gegeven van de behoefte aan bewegingsonderwijs van het basisonderwijs in klokuren per week. De prognose is gebaseerd op de laatst bekende telling van oktober 2006.

Basisonderwijs	2008	2011	2015	2020
OB Baggelhuizen	12	12	9	8
OB De Driemaster	11	11	11	11
OB Emmaschool	12	12	11	11
OB De Marskramer	32	29	24	21
OB De Heksenketel	18	17	14	12
OB Theo Thijssenschool	11	11	11	9
OB De Valkenhorst	8	8	6	6
OB De Veldkei	14	14	14	14
OB De Vuurvogel	8	8	6	6
OB Het Sterrenschip	17	21	17	14
OB Kloosterveen	11	14	11	8
BO Het Octaaf	6	6	5	5
BO De Regenboog	8	8	6	6
BO De Lichtbaak	11	11	11	11
BO De Borg	23	21	17	15
BO Het Kompas	8	8	8	8
BO De Scharmhof	20	18	18	18
BO Het Krijt	17	21	17	14
BO Maria in Campisschool	6	6	6	6
BO Vredeveltschool	5	5	3	3
BO De Cirkel	12	12	11	11
BO De Tamboerijn	15	15	14	12
BO De Vrije School	8	8	6	6
BO PC Kloostertuin	11	14	11	8

VI.IV.IV Onderwijslocaties

Bij de basisonderwijsinstellingen doet zich ten aanzien van de locatie een aantal veranderingen voor. Deze veranderingen zijn samen met de gevolgen voor het gebruik van binnensportaccommodaties navolgend weergegeven.

Instelling <i>Adres - Binnensportacc.</i>	Naar <i>Adres - Binnensportacc.(dichtstbijzijnd)</i>	benutting 2007	termijn verhuizing
De Cirkel Pr. Bernhardstraat - <i>Timp</i>	Venestraat - <i>Gomarus Venestraat NG</i>	338 u.	> oktober 2008 ⁹⁸
De Tamboerijn Vivaldilaan - <i>Mozartplaats</i>	Lottingstraat - <i>Korpershoekhal</i> 3 ^e cluster Kloosterveen - <i>Sportzaal 3^e Cluster</i>	281 u.	> augustus 2008 > 2010-2011
De Vuurvogel Obrechtlaan - <i>Mozartplaats</i>	Vivaldilaan - <i>Mozartplaats</i>	337 u.	> augustus 2008
The British School Lottingstraat - <i>Pittelo</i>	Epe - <i>Meander Epe</i>	72 u.	> juli 2008
Het Kompas Epe - <i>Meander Epe</i>	Eindhovenstraat ⁹⁹ - <i>Meander Epe</i>	599 u.	Mei 2008
Van Lieflandschool Delft - <i>Aubusson</i>	MFA Baggelhuizen - <i>MFA Baggelhuizen</i>	337 u.	Medio 2009
Driemaster Merwedestraat - <i>Pittelo</i>	MFA Pittelo - <i>gymzaal Pittelo</i>	116 u.	Begin 2010
De Lichtbaak Amstelstraat - <i>Pittelo</i>	MFA Pittelo - <i>gymzaal Pittelo</i>	130 u.	Begin 2010
Baggelhuizen Oostergoo 9 - <i>Baggelhuizen</i>	Brede School Baggelhuizen Oostergoo - <i>Sportzaal Baggelhuizen</i>	441 u.	2010-2011
Het Octaaf Oostergoo 7 - <i>Baggelhuizen</i>	Brede School Baggelhuizen Oostergoo - <i>Sportzaal Baggelhuizen</i>	240 u.	2010-2011

Bij de voortgezet onderwijsinstellingen doen zich de navolgende locatieveranderingen voor.

Instelling	termijn verhuizing	van	naar
Gomarus College	mei 2008	Venestraat	Timp
Pro Assen	2009-2010	Reest	n.t.b. ¹⁰⁰
Drenthe College / Alfa College S&B ¹⁰¹	? ?	? ?	? ?
Vincent van Gogh ¹⁰²	n.t.b.	Lagerlöflaan	n.t.b.
Dr. Nassau ¹⁰³	n.t.b.	Gr.v.Prinstererlaan	n.t.b.

⁹⁸ Verhuizing is tijdelijk in verband met renovatiewerkzaamheden Pr. Bernhardstraat

⁹⁹ Verhuizing vindt plaats van Epe naar Marturia, beide gelegen aan de Eindhovenstraat

¹⁰⁰ Verhuizing is nog onderwerp van nader onderzoek

¹⁰¹ Zowel het Drenthe College als het Alfa College zijn vanaf het schooljaar 2006-2007 gestart met de Opleiding Sport en Bewegen in Assen. Beiden bieden deze opleiding ook aan in andere steden in Groningen en Drenthe. Onduidelijk is hoeveel leerlingen deze opleiding de komende jaren gaan volgen omdat noch de gemeente Assen, noch de onderwijsinstellingen over prognoses en/of ervaringsgegevens beschikken.

¹⁰² Verhuizing is nog onderwerp van nader onderzoek

¹⁰³ Verhuizing is nog onderwerp van nader onderzoek